Empowered lives.
Resilient nations.

ПРАКТИЧНЕ КЕРІВНИЦТВО З ПИТАНЬ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ У БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ОБСЛУГОВУЮЧИХ КООПЕРАТИВАХ (СОК)

Київ • 2013

Це видання підготовлено в межах виконання проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду-II», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується і впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні. Думки, висновки чи рекомендації, які містяться в цих матеріалах, належать виконавцям проекту, авторам та упорядникам цього видання і не відображають погляди Європейського Союзу чи ПРООН.

Автор: Володимир Метелиця
За редакцією: Олени Рудіч, Дениса Полтавця, Василя Кононенка, Катерини Приходько

Вул. Еспланадна, 20, 7-й поверх, офіс 704-708, Київ, 01601, Україна.
Тел.\факс: +38(044)584 34 70. E-mail: olena.troshchynska@undp.org
Сайт: www.cba.org.ua Сторінка у Facebook: http://www.facebook.com/cbaproject.

Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» було започатковано у вересні 2007 року. Проект має на меті сприяти сталому соціально-економічному розвитку на місцевому рівні шляхом підтримки та співфінансування громадських ініціатив у всіх областях України та Автономній Республіці Крим. В основі Проекту лежить підхід «розвиток, орієнтований на громаду». Він передбачає, що місцеві громади, органи місцевої виконавчої влади та самоврядування спільно визначатимуть пріоритети розвитку своїх територій, спільно плануватимуть та реалізовуватимуть заходи для забезпечення сталого розвитку свого села, селища чи міста. Ініціатива фінансується Європейською Комісією в рамках програми технічної допомоги ЄС та співфінансується і впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні, за підтримки Уряду України. Європейський Союз складається з 27 держав-членів, які вирішили поступово об'єднати свої знання, ресурси та долі. Упродовж 50 років розширення вони побудували зону стабільності, демократії та сталого розвитку, зберігаючи при цьому культурну різноманітність, толерантність та особисту свободу. Європейський Союз прагне поділитися своїми надбаннями та цінностями з країнами та людьми поза його кордонами. Програма розвитку ООН (ПРООН) є глобальною мережею ООН в галузі розвитку, яка виступає за позитивні зміни та надає країнам доступ до джерел знань, досвіду та ресурсів задля допомоги людям в усьому світі будувати краще життя. ПРООН співпрацює з 166 країнами світу, допомагаючи їм знаходити власні шляхи розв'язання глобальних та національних проблем в галузі розвитку. У розвитку їхньої місцевої спроможності вони залучають працівників ПРООН і широкого кола наших партнерів

ЗМІСТ

ВСТУП 4

РОЗДІЛ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ В БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ СОК 5
1.1. Загальні норми господарської діяльності 6
1.2. Галузеві норми господарської діяльності 7
1.3. Господарська діяльність СОК та особливості її оподаткування 10
1.4. Регулювання бухгалтерського обліку та звітності 15
1.5. Організація бухгалтерського обліку та облікова політика СОК 19
1.5.1. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку в СОК 19
1.5.2. Організація бухгалтерського обліку та облікова політика СОК 19

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНА СКЛАДОВА ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ СОК 23
2.1. Облік пайового та неподільного фондів, грантів та інших видів цільового фінансування 24
2.2. Облік розрахунків за надання заготівельно-збутових, сервісних і послуг з переробки сировини 35
2.3. Облік витрат та калькулювання собівартості робіт та послуг. 53
2.4. Облік доходів та результатів діяльності 63

РОЗДІЛ 3. ЗВІТНІСТЬ СОК 71
3.1. Податкова звітність 72
3.2. Звітність з єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування 74
3.3. Фінансова звітність 75
3.4. Статистична звітність 75

ДОДАТКИ
Додаток 1. Примірне положення про облікову політику 76
Додаток 2. Альбом спеціалізованих та модифікованих документів та регістрів бухгалтерського обліку. 94

ВСТУП

Однією з найбільш гострих проблем в Україні залишається слабкий кооперативний рух на селі, який сприяв би оптимізації витрат дрібних сільсько-господарських товаровиробників на придбання засобів виробництва, спрощенню доступу до агросервісних послуг, ефективнішому використанню каналів збуту, організації зберігання, переробки продукції, і, як наслідок, підвищенню доходів товаровиробників на селі.

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України станом на червень 2012 року в Україні було зареєстровано 774 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК). Найбільша їх кількість налічується у Житомирській області — 96, Вінницькій — 86, Івано-франківській — 66 та АР Крим — 59. Членами цих об'єднань є понад 20 тисяч осіб. У користуванні членів цих кооперативів знаходиться 19,1 тис. га посівних площ, 20,7 тис. голів корів.

Незважаючи на поступальний розвиток сільської обслуговуючої кооперації, формування кооперативної моделі розвитку сільського господарства продовжує стримуватися такими факторами як: недосконалість податкової та фінансово-кредитної політики держави щодо стимулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів, недосконалість механізмів надання їм державної підтримки, неузгодженість чинної законодавчої бази.

Одним із шляхів заохочення до створення СОК є розробка методичних рекомендацій та вказівок, які пояснюють норми цивільного, господарського, бухгалтерського та податкового законодавства. Завданням даного практичного керівництва є аналіз обліку діяльності багатофункціональних СОК і оподаткування з урахуванням проблем нормативно-правового регулювання такої діяльності. Дане керівництво є рекомендованим до застосування у роботі бухгалтерів та керівників СОК.

РОЗДІЛ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ В БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ СОК

Глоссарій до першого розділу

Кооператив *— юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.*

Обслуговуючий кооператив *— кооператив, який утворюється для надання послуг переважно членам кооперативу, а також іншим особам з метою провадження їх господарської діяльності. Обслуговуючі кооперативи надають послуги іншим особам в обсягах, що не перевищують 20 відсотків загального обороту кооперативу.*

СОК *— кооператив, членами якого є сільськогосподарські товаровиробники та який утворено на засадах добровільного членства та об'єднання майнових пайових внесків для спільної діяльності.*

Дохід *— загальна сума надходжень (виручки) від господарської діяльності за період.*

Облікова політика *— конкретні принципи, основи, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності.*

Робочий план рахунків *— план рахунків бухгалтерського обліку призначений для використання конкретним суб'єктом господарської діяльності, містить докладний перелік рахунків.*

Правовідносини у сфері діяльності СОК в Україні, їхній податковий статус, підходи до організації в них бухгалтерського обліку і звітності регулюються 3-рівневою системою, яка включає загальні та галузеві нормативно-правові акти, внутрішні документи господарюючого суб'єкта (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Нормативно-законодавче поле СОК

Нормативно-правові акти, які регулюють господарську діяльність СОК, слід розглянути в розрізі загальнодержавного та галузевого рівнів.

1.1. Загальні норми господарської діяльності

Діяльність сільськогосподарських кооперативів визначається нормами Конституції України, Цивільного, Господарського, Податкового і Земельного кодексів України, інших діючих нормативно-правових актів.

Господарський кодекс України (ГКУ)[1] визначає кооперативи як добровільні об'єднання громадян, що створюються з метою спільного вирішення економічних, соціально-побутових та інших питань. Такі об'єднання можуть створюватися у різних галузях (наприклад, СОК) (ст. 94 ГКУ). Кодекс розділяє два види господарської діяльності: підприємництво та некомерційне господарювання. СОК ведуть некомерційну діяльність, яка спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку (ст. 52 ГКУ).

1 Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змінами і доповненнями) *http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15*

СОК можуть здійснювати переробну, заготівельно-збутову, постачальницьку, сервісну діяльність (ст. 95 ГКУ). СОК утворюються як організації громадян, які на основі добровільності членства, майнової участі та взаємодопомоги ведуть спільну господарську діяльність з метою колективного організованого забезпечення своїх інтересів (ст. 111 ГКУ). Члени СОК мають свої частки в майні і діють на основі статуту.

Цивільний кодекс України (ЦКУ)[2] доповнює норми ГКУ, поділяючи товариства, які здійснюють господарську діяльність, на дві групи: підприємницькі та непідприємницькі. Друга група — це товариства, які не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками. Сюди відносяться СОК. Такі товариства можуть поряд зі своєю основною діяльністю здійснювати підприємницьку діяльність, якщо інше не встановлено законом і якщо ця діяльність відповідає меті, для якої вони були створені, та сприяє її досягненню (ст. 86 ЦКУ).

ЦКУ не містить окремих положень щодо господарської діяльності СОК.

Закон про кооперацію[3] визначає правові, організаційні, економічні та соціальні основи функціонування кооперативів в Україні. Так, метою діяльності кооперативу є поліпшення економічного стану своїх членів — фізичних та/або юридичних осіб — шляхом їх об'єднання для спільної господарської та іншої діяльності.

Відповідно до завдань та характеру діяльності кооперативи поділяються на такі типи: виробничі, обслуговуючі та споживчі. За напрямами діяльності кооперативи можуть бути житлово-будівельними, садово-городніми, гаражними, торговельно-закупівельними, транспортними, освітніми, туристичними, медичними тощо (ст. 6 Закону про кооперацію).

Обслуговуючий кооператив — кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для надання послуг переважно членам кооперативу, а також іншим особам з метою провадження їх господарської діяльності. Обслуговуючі кооперативи надають послуги іншим особам в обсягах, що не перевищують 20 відсотків загального обороту кооперативу (ст. 2 Закону про кооперацію).

У Законі про кооперацію визначений порядок створення (ліквідації) кооперативу, членство в кооперативі, органи управління, майнові відносини учасників кооперації, господарська діяльність кооперативних об'єднань, зв'язки кооперативних об'єднань з державою та міжнародними організаціями.

Таким чином, за нормами господарського та цивільного законодавства основною діяльністю СОК є некомерційна діяльність, поряд з якою вони можуть вести і підприємницьку діяльність без мети одержання прибутку. Членами СОК можуть бути не тільки фізичні, але і юридичні особи.

1.2. Галузеві норми господарської діяльності

Галузевими законодавчими і підзаконними нормативно-правовими актами, які регулюють правовідносини у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в Україні, є

2 Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями) *http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15*

3 Закон України «Про кооперацію» від 10.07.2003 р. № 1087-IV (зі змінами і доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1087-15*

Закони про сільгоспкооперацію, про фермерське господарство, про особисте селянське господарство та низка підзаконних нормативних актів.

Закон про сільгоспкооперацію[4] визначає сільськогосподарський обслуговуючий кооператив — як кооператив, що створюється для надання послуг членам кооперативу з метою провадження їх сільськогосподарської діяльності (ст.1-2 Закону про сільгоспкооперацію)[5].

Обслуговуючі кооперативи створюються, не маючи на меті отримання прибутку від надання комплексу послуг, пов'язаних з виробництвом, переробкою, збутом продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва і рибництва своїм членам.

На рис. 1.2 наведено класифікацію видів економічної діяльності СОК.

Рис. 1.2. Класифікація видів діяльності багатофункціональних СОК[5]

4 Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» від 17.07.1997 р. № 469/97-ВР (зі змінами і доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/469/97-вр*

5 Чинна норма відповідно до Закону «Про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Всі члени СОК визнають статут і дотримуються його вимог, беруть участь у діяльності кооперативу відповідно до своїх зобов'язань та формують фонди (ст.8 Закону про сільгоспкооперацію)[6].

Управління СОК здійснюється на основі самоврядування, гласності, участі його членів у вирішенні питань діяльності кооперативу. СОК є власником отриманого майна, переданого до неподільного та подільного (пайового) фондів, доходів, одержаних від діяльності, передбаченої статутом кооперативу, а також іншого майна, придбаного на підставах, не заборонених законом (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Загальна схема господарської діяльності СОК[7]

З доходу СОК здійснюються кооперативні виплати між членами СОК з урахуванням їх трудової та іншої участі у діяльності кооперативу (ст. 24. Закону про сільгоспкооперацію)[7]. Виплати проводяться у розмірах перевищення розрахункової ціни послуг, попередньо встановленої на початок фінансового року, над фактичною ціною (собівартістю) цих послуг.

6 Норма змінена відповідно до Закону «Про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

7 Порядок змінено відповідно до Закону «Про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Нарахування і виплата часток доходу на паї здійснюється за підсумками фінансового року з доходу, що залишається у розпорядженні СОК з урахуванням необхідності формування фондів для його розвитку[7] (рис 1.4):

Рис. 1.4. Розрахунок кооперативних виплат та виплат на паї[7]

Відповідно до ***Закону про фермерське господарство***[8]фермерські господарства та інші сільськогосподарські товаровиробники мають право на створення обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів (ст. 26 Закону про фермерське господарство). *Створені за участю фермерських господарств обслуговуючі сільськогосподарські кооперативи не є прибутковими*.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування на виконання **Закону про особисте селянське господарство**[9] в межах своїх повноважень сприяють особистим селянським господарствам в організації у сільській місцевості СОК для надання послуг із заготівлі, зберігання, переробки та збуту сільськогосподарської продукції, спільного використання технічних і транспортних засобів та соціально-побутового обслуговування, забезпечення кормами і молодняком худоби та птиці (ст. 10 Закону про особисте селянське господарство).

Основні положення галузевих підзаконних нормативно-правових актів Кабміну та Мінагрополітики, які регулюють господарську діяльність СОК наведено в *Додатку 1*.

1.3. Господарська діяльність СОК та особливості її оподаткування

Як зазначалося вище, нормами господарського та цивільного законодавства основною діяльністю СОК є некомерційна діяльність, поряд з якою вони можуть вести і підприємницьку діяльність без мети одержання прибутку. Таким чином, порядок справляння

8 Закон України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003 р. № 973-IV (зі змінами і доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/973-15*

9 Закон України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.2003 р. № 742-IV (зі змінами і доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/742-15*

податку на прибуток з господарської діяльності СОК регулює ст. 157 Податкового кодексу України (ПКУ).

Серед існуючих видів неприбуткових установ та організацій багатофункціональні СОК відносять до групи, визначеної пп. «г» п. 157.1 ПКУ, — інші юридичні особи, діяльність яких не передбачає отримання прибутку згідно з нормами відповідних законів.

«Неприбутковість діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів визначається виходячи із сукупності таких ознак: кооператив надає послуги тільки своїм членам; члени кооперативу несуть відповідальність за зобов'язаннями, взятими перед кооперативом щодо їх участі у господарській діяльності кооперативу; послуги надаються з метою зменшення витрат та/або збільшення доходів членів кооперативу.», — ст.9 р.ІІ Закону України «Про внесення змін до ЗУ «Про сільсько-господарську кооперацію». У відповідності із зазначеним законодавчим актом, дохід сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу формуватиметься за рахунок: надходжень від його членів у вигляді оплати за надані послуги у процесі виробництва, заготівлі, переробки, постачання сільськогосподарської продукції; коштів або майна, які надходять у вигляді пасивних доходів; субсидій (дотацій), отриманих з державного та/або місцевих бюджетів для підтримки сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги; інших не заборонених законом надходжень.

Необхідно зазначити, що не є доходом надходження, одержані сільськогосподарським обслуговуючим кооперативом від збуту (продажу) сільськогосподарської продукції за дорученням членів такого кооперативу.

Ці ж норми прегукуються із п. 157.5 ПКУ, а саме: «Від оподаткування звільняються доходи неприбуктвоих організацій, визначених в підпункті «г» пункта 157.1 цієї статті, отримані у вигляді: разових або періодичних внесків, відрахувань засновників і членів; коштів або майна, які надходять від провадження їх **основної діяльності** та у вигляді пасивних доходів (проценти, дивіденди, страхові виплати і відшкодування, роялті); дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевих бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким кооперативам або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.»

Під терміном **основна діяльність** розуміється діяльність неприбуткових організацій, яка визначена для них як основна законом та, відповідно, **статутом**, що регулює діяльність неприбуткової організації (п. 157.15 ПКУ). Чинним нормативним актом, основна діяльність СОК є надання послуг своїм членам (ст. 1 Закону про сільгоспкооперацію).

До **основної діяльності** також включається продаж СОК товарів, виконання робіт, надання послуг, які пропагують принципи та ідеї, для захисту яких було створено такий кооператив, та які є тісно пов'язаними з його основною діяльністю, якщо ціна таких товарів, виконаних робіт, наданих послуг є нижчою від звичайної або якщо така ціна регулюється державою. *Статутні документи СОК повинні містити вичерпний перелік видів їх діяльності, які не передбачають одержання прибутку згідно з нормами законів, що регулюють їх діяльність*. Три основні умови роботи багатофункціональних СОК як неприбуткових організацій, визначені ПКУ, наведені в *Додатку 2*.

Неприбутковий статус СОК набуває після внесення останнього до Реєстру неприбуткових організацій та установ органами ДПС в порядку, визначеному наказом ДПАУ від 24.01.2011 р. № 37 «Про затвердження Положення про Реєстр неприбуткових установ та організацій».

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики і реалізує державну податкову політику (Державна податкова служба України), окрім іншого, вирішує питання про виключення СОК із Реєстру неприбуткових організацій та установ і оподаткування їх доходів у разі порушення ними положень ПКУ та інших законодавчих актів про неприбуткові організації. До порушень також належить використання звільнених від оподаткування коштів на цілі, не передбачені статутом, зокрема, для провадження господарської діяльності. **Кошти та майно, використані не за цільовим призначенням, вважаються доходом і підлягають оподаткуванню за визначеною ПКУ ставкою.** Рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, можуть бути оскаржені в судовому порядку (п. 157.14 ПКУ).

СОК подають органам ДПС Податковий звіт про використання коштів неприбуткових установ та організацій за формою і в порядку, затвердженими наказом ДПАУ від 31.01.2011 р. № 56 «Про затвердження форми та порядку складання Податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій».

Таким чином, *включення СОК до Реєстру неприбуткових організацій та установ проводиться органом ДПС за їх місцезнаходженням з присвоєнням відповідної ознаки неприбутковості (код 0011) і супроводжується взяттям зобов'язань по дотриманню умов неприбуткового статусу*.

Зважаючи на те, що членство в СОК набувають фізичні особи, особливу увагу слід звернути на операцій відчуження такими фізичними особами сільськогосподарської продукції через СОК та порядок оподаткування таких операцій **податком з доходів фізичних осіб (ПДФО)**.

Доходи від відчуження безпосередньо власником сільськогосподарської продукції (включаючи продукцію первинної переробки), вирощеної (виробленої) ним на земельних ділянках, наданих йому в розмірах, встановлених Земельним кодексом України для ведення особистого селянського господарства (ОСГ, а це не більше 2,0 гектарів), не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку. Отримувач таких доходів подає податковому агенту довідку про своє право на отримання доходу у джерела його виплати без сплати податку за формою № 3 ДФ. Форма довідки, строк дії, порядок її видачі затверджено наказом Державної податкової адміністрації від 21.12.2010 р. № 975.

Основним видом діяльності СОК є надання послуг з переробки, заготівлі і збуту, постачання, сервісу своїм членам — виробникам сільськогосподарської продукції. Згідно п. 185.1 ПКУ, постачання товарів, послуг є об'єктом оподаткування **податком на додану вартість (ПДВ)**. СОК потрапляють до категорій платників податку, визначених п. 180.1 ПКУ за умови реєстрації останнього платником податку на додану вартість. СОК може бути зареєстрований платником ПДВ або в порядку обов'язкової реєстрації, або добровільно за умови, *якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню нарахована (сплачена) кооперативу протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 300 тис. грн. (без урахування ПДВ), такий СОК*

зобов'язаний зареєструватися як платник ПДВ в органі ДПС за своїм місцезнаходженням, **крім кооперативу, який є платником єдиного податку** (п. 181.1 ПКУ).

Послуги, які надають СОК своїм членам, є посередницькими і оформляються цивільно-правовими договорами без права власності на них. До таких договорів, зокрема відносяться *договори доручення* (не передбачають посередницької винагороди (ст. 1000 ЦКУ) та *комісії* (передбачають комісійну винагороду (ст. 1011 ЦКУ), якими СОК можуть оформляти (але не виключно) операції з заготівлі і збуту продукції членів та операції з постачання товарно-матеріальних цінностей.

Базою оподаткування для товарів/послуг, що передаються/отримуються у межах договорів доручення, комісії, є вартість постачання цих товарів, визначена виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче звичайних цін (п. 189.4 ПКУ).

Дата збільшення податкових зобов'язань з ПДВ у СОК, що здійснюють постачання/отримання товарів/послуг у межах договорів доручення, комісії вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

- дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок СОК як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку — дата оприбуткування коштів у касі СОК;
- дата відвантаження товарів, а для послуг — дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

Детальніше порядок оподаткування ПДВ за договором доручення розглянуто на схемі ***операцій із заготівлі і збуту продукції (зернові, плодово-ягідні культури, молоко, м'ясо у живій вазі) членів СОК***, які є фізичними особами, тобто не платники ПДВ (Див. рис. 2.5).

При отриманні продукції СОК не має права на податковий кредит з ПДВ (ст. 198 ПКУ), оскільки продукція надходить від членів-фізичних осіб, які не є платниками ПДВ. Поряд з цим, у СОК виникають податкові зобов'язання з ПДВ на всю вартість поставленої покупцю продукції. Крім того, у СОК виникають ще і податкові зобов'язання за надану послугу з реалізації. Датою виникнення зобов'язань з такої послуги буде перша із подій: або дата надходження оплати за послугу від члена СОК, або дата складання акта наданих послуг.

Інший вид послуг СОК — ***постачання товарно-матеріальних цінностей своїм членам (техніки, насіння, добрив)*** для ведення сільськогосподарського виробництва — також може здійснюватися за схемою *договорів доручення* або *договорів поставки* (ст. 712 ЦКУ). Єдиною відмінністю від розглянутого вище випадку є те, що при отриманні товарно-матеріальних цінностей від платника ПДВ, СОК матиме право на податковий кредит за датою тієї події, що відбулася раніше (п. 198.2 ПКУ):

- дата списання коштів з банківського рахунка СОК на оплату товарів/послуг;
- дата отримання кооперативом товарів/послуг, що підтверджено податковою накладною. за наявності правильно оформленої податкової накладної.

Детальніше оподаткування ПДВ СОК при поставці ТМЦ членам СОК розглянуто на схемі оподаткування (Див. рис. 2.3).

За необхідності (зокрема, якщо сума ПДВ перевищує 10 тис. грн.) така податкова накладна повинна бути зареєстрована постачальником в Єдиному реєстрі податкових накладних відповідно до Порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 р. № 1246. Згідно з наказом Державної податкової служби України від 16.02.2012 р. № 127 порушення постачальником цього порядку не дає права СОК на включення сум ПДВ до податкового кредиту.

Надання ***переробних послуг членам СОК (виробництво хлібобулочних виробів, м'ясних, молочних, рибних продуктів)*** також має свої особливості з точки зору оподаткування ПДВ. Такі послуги є операціями з переробки (обробки, збагачення чи використання) давальницької сировини з метою отримання готової продукції за відповідну плату. До операцій з давальницькою сировиною належать операції, в яких сировина замовника (члена СОК) на конкретному етапі її переробки становить не менш як 20% загальної вартості готової продукції (п. 14.1.134 ПКУ). Такі операції оформляються *договором підряду* (ст. 837 ЦКУ), при отриманні давальницької сировини СОК не має право на податковий кредит з ПДВ та при передачі готової продукції не нараховує податкові зобов'язання з ПДВ. Податкові зобов'язання з ПДВ у СОК нараховуються тільки на вартість послуги з переробки, яка дорівнює собівартості, сформованої за статтями витрат, що не включають вартість давальницької сировини, але можуть враховувати транспортні витрати. Детальніше оподаткування ПДВ СОК при наданні послуг з переробки членам СОК розглянуто на схемі оподаткування (Див. рис. 2.6). Сервісні послуги членам СОК (обробка ґрунтів, збір врожаю) оподатковуються ПДВ за тим же підходом, що й послуги з переробки (Див. рис. 2.7).

Можливість отримання СОК в користування земельних ділянок вимагає згадати про такий вид податку як **плата за землю**. Відповідно до пункту 14.1.147 Податкового кодексу плата за землю включає в себе *дві категорії* платежів: *земельний податок*, — його сплачують власники земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійні землекористувачі (пункт 14.1.72 ПКУ); *орендна плата* за земельні ділянки державної і комунальної власності, — її орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою (пункт 14.1.136 ПКУ). Відповідно до п. 269.1. ст.. 269 Податкового кодексу України (надалі — ПК України) платниками плати за землю є власники земельних ділянок, земельних часток (паїв); та землекористувачі. В пп. 14.1.73. п. 14. 1 ст. ПК України землекористувачі визначені, як юридичні та фізичні особи (резиденти і нерезиденти), яким відповідно до закону надані у користування земельні ділянки державної та комунальної власності, у тому числі на умовах оренди. Об'єктом, що оподатковується, є земельна ділянка (ст. 206 ЗКУ[10]). На земельні ділянки, передані в користування СОК, плату за землю нараховує і здійснює сам кооператив (п. 286.2 ПКУ). Базою оподаткування є нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації або площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено (ст. 271 ПКУ).

СОК використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) чи за цивільно-правовими договорами або на інших умовах, передбачених законодавством, а тому кооперативи є платниками **єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування** (Закон про єдиний соціальний внесок (ЄСВ))[11]. Єдиний внесок нараховується:

1) на суму нарахованої заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в

10 Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III (зі змінами і доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14*

11 Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI (зі змінами і доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17*

натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР «Про оплату праці»;

2) суму винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами. Кооперативи, які виплачують допомоги та компенсації відповідно до законодавства, здійснюють нарахування ЄСВ на ці суми:
3) грошового забезпечення;
4) оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів СОК;
5) допомоги по тимчасовій непрацездатності (ст. 7 Закону про ЄСВ).

1.4. Регулювання бухгалтерського обліку та звітності

Управління діяльністю СОК здійснюється на базі інформації, яка надходить з системи бухгалтерського обліку і є суттєвою для прийняття рішень керівними органами. Загальні організаційно-технічні та методичні правила бухгалтерського обліку визначаються нормативно-правовими актами з питань ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності та положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в Україні.

Закон про бухгалтерський облік[12]

Даний нормативно-правовий документ визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Зважаючи на те, що нормативами передбачені альтернативні підходи до ведення бухгалтерського обліку, кожен СОК проводить роботу з організації бухгалтерського обліку, яка завершується формуванням наказу про облікову політику і затвердженням положень, що не суперечать чинному законодавству.

Закон про бухгалтерський облік визначає питання організації. Бухгалтерський облік у СОК ведеться безперервно з дня реєстрації кооперативу до його ліквідації (ст. 8 Закону про бухгалтерський облік).

Загальні збори СОК або уповноважений орган кооперативу (посадова особа — голова правління чи виконавчий директор), який відповідно до законодавства та установчих документів здійснює керівництво кооперативом, вирішує питання організації бухгалтерського обліку та *несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку* і забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, регістрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років.

Керівник СОК (голова правління чи виконавчий директор) зобов'язаний створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

12 Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14*

Обов'язки головного бухгалтера СОК (особи, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку СОК (спеціаліст з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, аудиторською фірмою):

- забезпечення дотримання в СОК встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності;
- організація контролю за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;
- прийняття участі в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів СОК;
- забезпечення перевірки стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах СОК (ст. 7 Закону про бухгалтерський облік).

СОК надано право:

- визначати за погодженням з уповноваженим ним органом (посадовою особою — голова правління чи виконавчий директор) відповідно до установчих документів облікову політику СОК;
- обирати фо*рму бухгалтерського обліку я*к певну систему регістрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад, встановлених Законом про бухгалтерський облік, та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних;
- розробляти систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначати права працівників на підписання бухгалтерських документів;
- затверджувати правила документообігу і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і регістрів аналітичного обліку;
- виділяти на окремий баланс філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи, які зобов'язані вести бухгалтерський облік, з наступним включенням їх показників до фінансової звітності СОК;
- визначати доцільність застосування міжнародних стандартів.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. *Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо — безпосередньо після її закінчення* (ст. 9 Закону про бухгалтерський облік). Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи. Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

У разі складання та зберігання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку на машинних носіях інформації кооператив зобов'язаний за свій рахунок виготовити їх копії

на паперових носіях на вимогу інших учасників господарських операцій, а також правоохоронних органів та відповідних органів у межах їх повноважень, передбачених законами.

Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних покладається на осіб, які склали та підписали ці документи.

Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П (С) БО)

Методичні підходи до ведення бухгалтерського обліку, порядок та форми складання фінансової звітності СОК визначаються П (С) БО. На сьогоднішній день загальна кількість П (С) БО — 34.

Ключовими для виконання облікових процедур в СОК є П (С) БО, які регулюють питання формування капіталу, руху активів, виконання зобов'язань та формування фінансового результату. Окремі стандарти розширені Методичними рекомендаціями *(Додаток 3)*.

Залежно від кількості працюючих та обсягу доходу від реалізації продукції за рік кооперативи можуть відповідати критеріям суб'єктів мікропідприємництва, малого, середнього та великого підприємництва. Ці критерії впливають на вибір плану рахунків, форм регістрів та форм фінансової звітності[13].

В СОК доцільно застосовувати План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України 30.11.1999 р. № 291. Такий підхід застосовують суб'єкти середнього і великого підприємництва. При цьому СОК формують фінансову звітність у складі Балансу (ф. № 1), Звіту про фінансові результати (ф. № 2), Звіту про рух грошових коштів (ф. № 3), Звіту про власний капітал (ф. № 4), Приміток до річної фінансової звітності (ф. № 5), Додатку до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (ф. № 6). Порядок складання та подання цих форм встановлено П (С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі — П (С) БО 1), 2 «Баланс» (далі — П (С) БО 2), 3 «Звіт про фінансові результати» (далі — П (С) БО 3), 4 «Звіт про рух грошових коштів» (далі — П (С) БО 4), 5 «Звіт про власний капітал» (далі — П (С) БО 5), затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87, 29 «Фінансова звітність за сегментами», що затверджене наказом Міністерства фінансів від 19.05.2005 р. № 412 (далі — П (С) БО 29) та наказом Мінфіну від 29.11.2000 р. № 302 «Про Примітки до річної фінансової звітності» (далі — Наказ Мінфіну №302) (рис. 1.5).

13 Відповідно до ст. 55 ГКУ суб'єктами малого підприємництва є суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України. Критерії суб'єктів мікропідприємництва: 10 осіб та 2 млн. євро; суб'єктів великого підприємництва: 250 осіб та 50 млн. євро. Інші суб'єкти господарювання належать до суб'єктів середнього підприємництва.

Рис.1.5. Нормативно-законодавче регулювання бухгалтерського обліку і звітності в СОК

Податковий кодекс України

У ПКУ врегульовано питання, які визначають особливості подання фінансової та податкової звітності органам державної податкової служби, залежно від розміру суб'єкту господарювання.

Податкова декларація подається за вибором платника податків в один із таких способів:

а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;

б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;

в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством (п. 49.3 ПКУ).

Платники податків, що належать до великих та середніх підприємств, подають податкові декларації до органу ДПС в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб. Тобто, *СОК, які за розміром відповідають критеріям суб'єктів малого підприємництва, не зобов'язані подавати податкові декларації в електронній формі з дотриманням умов електронного цифрового підпису, а подають їх у паперовому вигляді.*

1.5. Організація бухгалтерського обліку та облікова політика СОК

1.5.1. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку в СОК

Бухгалтерський облік в СОК ведеться безперервно з дня реєстрації СОК до його ліквідації. Як було зазначено вище, питання організації бухгалтерського обліку в СОК належить до компетенції Загальних зборів. Загальні збори можуть делегувати повноваження організації бухгалтерського обліку керівнику СОК (голові чи виконавчому директору).

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку Загальні збори або керівник СОК самостійно обирають одну з форм його організації:

- введення до штату кооперативу посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;
- користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;
- ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою;
- самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо керівником СОК (головою чи виконавчим директором).

Найбільш оптимальною формою організації ведення бухгалтерського обліку для СОК є введення до штату кооперативу посади бухгалтера або створення служби на чолі з головним бухгалтером.

1.5.2. Організація бухгалтерського обліку та облікова політика СОК

Організація бухгалтерського обліку в кооперативі полягає у створенні належних умов для фіксації фактів здійснення всіх господарських операцій і передбачає формування облікової політики кооперативу, яку погоджують Загальні збори або уповноважений орган (голова кооперативу чи виконавчий директор).

Облікова політика СОК є сукупністю принципів, методів і процедур, що використовуються для складання та подання фінансової звітності. Вона включає організаційно-технічну та методичну складову.

Організаційно-технічна складова облікової політики передбачає:

- вибір структури бухгалтерської служби;
- встановлення прав, обов’язків та відповідальності головного бухгалтера або особи, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку;
- вибір форми ведення обліку (проста, спрощена, журнально-ордерна, комп’ютерна);
- визначення переліку матеріально-відповідальних, підзвітних осіб та осіб з правом підпису;
- налагодження документообороту;
- затвердження порядку проведення інвентаризації;
- встановлення порядку зберігання та утилізації документів;
- розробку робочого плану рахунків.

Структура бухгалтерської служби СОК визначається змістом та обсягом облікових робіт; вона залежить від обсягу господарської діяльності, кількості працівників, членів кооперативу, постачальників та покупців.

Ведення бухгалтерського обліку в СОК здійснюється головним бухгалтером або особою, на яку покладено ці обов'язки. Для розробки *посадових інструкцій* працівників бухгалтерської служби використовується Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників, затверджений наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 р. № 336 (далі — наказ № 336).

Особливості діяльності СОК і технології обробки облікових даних визначають вибір однієї з *форм бухгалтерського обліку*: простої, спрощеної, журнально-ордерної, комп'ютерної. Для найбільш раціональної організації бухгалтерського обліку СОК доцільно використовувати журнально-ордерну або комп'ютерну форму обліку.

Ведення бухгалтерського обліку в СОК за журнально-ордерною формою необхідно здійснювати відповідно до Методичних рекомендацій щодо застосування регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України від 04.06.2009 р. № 390 (далі — Методичні рекомендації № 390), а також на основі спеціалізованих та модифікованих регістрів, передбачених цим Практичним керівництвом.

Комп'ютерна форма обліку базується на застосуванні програмних продуктів і технічних засобів. Порядок використання програмних продуктів для ведення бухгалтерського обліку визначається особою або органом, на яких покладено обов'язки щодо ведення бухгалтерського обліку в кооперативі.

Для забезпечення *документування* фактів господарської діяльності в СОК встановлюється:

- перелік посадових осіб, яким надається право давати дозвіл на здійснення господарських операцій (право підпису документів), пов'язаних із відпуском (витратою) коштів і документів, товарно-матеріальних цінностей, нематеріальних активів та іншого майна;
- перелік посад, що обіймаються працівниками, з якими має бути підписаний договір про повну матеріальну відповідальність;
- перелік посадових осіб та працівників СОК, які мають право на отримання готівкових коштів.

З метою упорядкованості руху та своєчасного одержання первинних документів в кооперативі встановлюється *графік документообороту*, в якому вказуються дата створення або одержання від інших підприємств та установ документів, прийняття їх до обліку, передача в обробку та до архіву. Складання графіку документообороту в кооперативі необхідно здійснювати відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 (далі — Положення № 88).

Первинний облік у СОК ведеться за формами первинних документів, затверджених відповідними органами виконавчої влади, та документами, що передбачені цим Практичним керівництвом. При потребі СОК можуть використовувати самостійно виготовлені бланки, які повинні містити обов'язкові реквізити чи реквізити типових або спеціалізованих форм.

Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності кооперативи зобов'язані проводити *інвентаризацію активів і зобов'язань*, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка. Проведення інвентаризації в СОК здійснюється у строки, визначені листом Міністерства аграрної політики України від 04.12.2003 р. № 37-27-12/14023.

Якщо за результатами проведеної інвентаризації виявлені розбіжності між фактичною наявністю і обліковими даними та встановлені винні особи, які заподіяли крадіжку, недостачу або втрату, визначення сум збитків здійснюється відповідно до Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116 (далі — Порядок № 116). Розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей визначається шляхом проведення незалежної оцінки відповідно до національних стандартів оцінки. У разі визначення розміру збитків, що призвели до завдання майнової шкоди державі, територіальній громаді або суб'єкту господарювання з державною (комунальною) часткою в статутному (складеному) капіталі, розмір збитків визначається відповідно до методики оцінки майна, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. № 1891 «Про затвердження методики оцінки майна».

Первинні документи та облікові регістри, що пройшли обробку, бухгалтерські звіти і баланси підлягають обов'язковій *передачі до архіву*.

Зберігання первинних документів та облікових регістрів, що пройшли обробку і були підставою для складання звітності, а також бухгалтерських звітів і балансів, оформлення і передачу їх до архіву, забезпечує головний бухгалтер кооперативу або інша особа, відповідальна за організацію обліку.

Строки зберігання документів встановлюються відповідно до Переліку типових документів, що утворюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших підприємств, установ та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затвердженого наказом Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України від 20.07.1998 р. № 41 (далі — наказ № 41). Слід відмітити, що з 01.01.2013 р. на зміну цьому наказу набере чинності наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2012 р. № 578/5 «Про затвердження Переліку типових документів, що створюються під час діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів».

Для отримання необхідних даних вся належним чином задокументована інформація щодо господарських операцій СОК повинна бути відображена на рахунках бухгалтерського обліку із застосуванням робочого плану рахунків.

При розробці робочого плану рахунків СОК доцільно застосовувати План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (далі — План рахунків бухгалтерського обліку).

Робочий план рахунків повинен враховувати специфіку послуг з переробки, заготівлі і збуту, постачання, сервісу, які надаються багатофункціональними СОК своїм членам. СОК не мають права вводити до робочого плану рахунків нові синтетичні рахунки. Субрахунки до синтетичних рахунків уводяться СОК або самостійно (виходячи з потреб управління,

контролю, аналізу та звітності) або на основі Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (далі — Інструкція про застосування Плану рахунків). Для багатофункціональних СОК останній варіант більш прийнятний.

Методична складова облікової політики передбачає:

- вибір методичних підходів до обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій СОК;
- вибір системи фінансової звітності (фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва, спрощений фінансовий звіт, загальні форми звітності).

Методичні підходи до обліку і звітності СОК базуються на застосуванні П (С) БО. Облікова політика СОК затверджується наказом керівника (голови чи виконавчого директора) у вигляді Положення про облікову політику. **Примірне положення про облікову політику в багатофункціональному СОК** наведене в *Додатку 4.* Окремі елементи облікової політики виносяться в додатки до Положення.

Розробку (перегляд) облікової політики здійснює комісія, затверджена наказом керівника СОК. Комісія створюється в кінці звітного року для формування облікової політики на наступний звітний рік.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНА СКЛАДОВА ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ СОК

Глосарій до другого розділу

Неподільний фонд *— обов'язковий фонд, що формується за рахунок вступних внесків членів кооперативу та відрахувань від доходу кооперативу і не підлягає розподілу між пайовиками (членами кооперативу).*

Пайовий (подільний) фонд *— фонд, що формується із пайових внесків членів (асоційованих членів) кооперативу при створенні кооперативу і є одним із джерел формування майна кооперативу. Розмір пайового фонду не є постійною величиною, не зазначається в Статуті кооперативу і змінюється відповідно до сплати чи повернення членам (асоційованим членам) кооперативу пайових внесків.*

Пайовий внесок (пай) *— внесок кожного учасника кооперативу (частина, доля участі в майні кооперативу), що здійснюється шляхом передачі грошей чи іншого майна або ж майнових прав, земельної ділянки та ін.*

Член СОК *— фізична або юридична особа, яка зробила вступний і пайовий внески в розмірах, визначених статутом СОК, визнає принципи і цілі СОК, дотримується вимог його статуту і користується правом ухвального голосу в СОК.*

Асоційований член СОК *— фізична чи юридична особа, яка зробила пайовий внесок і користується правом дорадчого голосу в СОК (не мають права ухвального голосу).*

Активи *— все чим володіє суб'єкт господарської діяльності (готівка, дебіторська заборгованість, обладнання та майно).*

Дебітор *— юридична чи фізична особа, яка має грошову або майнову заборгованість перед суб'єктом господарської діяльності.*

Кредитор *— юридична чи фізична особа, яка має підтверджені належними документами майнові вимоги до боржника (суб'єкта господарської діяльності).*

Участь члена СОК *— величина у %, яка визначається діленням загальної (за рік) оплаченої суми членом СОК (Кт 361 по члену СОК) на загальний (за рік) кредитовий оборот по субрах. 361 (Кт 361).*

Собівартість *— сумарні витрати суб'єкта господарської діяльності на виробництво (надання) і реалізацію продукції (робіт і послуг), виражені у вартісній формі.*

Калькулювання собівартості *— визначення розміру витрат у грошовій формі на виробництво (виконання) одиниці певного виду продукції (послуги, роботи) по окремих видах витрат.*

Витрати *— зменшення економічних вигод в результаті вибуття грошових коштів або іншого майна (вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками)).*

***Кооперативні виплати** — частина доходу, що розподіляється за результатами фінансового року між членами кооперативу пропорційно їх участі в господарській діяльності кооперативу у порядку, визначеному рішенням вищого органу управління кооперативу.*

***Виплати на паї** — виплати частини доходу кооперативу на паї члена (асоційованого члена) кооперативу.*

Особливості організації та методики бухгалтерського обліку основних операцій в СОК визначені такими специфічними об'єктами:

1) формуванням пайового та неподільного фондів — враховуючи законодавчі вимоги щодо сплати вступних внесків членами СОК, за рахунок яких формується неподільний капітал, вимоги щодо розмежування основного та додаткового членського пайового капіталу, а також вимоги щодо сплати пайових внесків асоційованими членами СОК;
2) порядком розрахунків за надані послуги з членами СОК та третіми особами, враховуючи подвійну природу членства у СОК — природу клієнта та природу учасника, необхідність розподілу аналітичного обліку розрахунків з метою контролю 20-вісоткового порогу надання послуг третім особам та для забезпечення оподаткування операцій з нечленами, а також з огляду на специфічність розрахунків за окремими видами послуг, такими як послуги з реалізації продукції членів кооперативу, послуги з переробки давальницької сировини тощо [14];
3) визнанням витрат та калькулюванням собівартості послуг, що надаються СОК — враховуючи необхідність кінцевого розподілу витрат СОК між основною діяльністю по наданню послуг членам та неосновною — по наданню послуг третім особам, з огляду на те, що різним за статусом клієнтам надаються одні і ті ж послуги. Характерною особливістю відображення витрат є необхідність управлінського розрахунку планової та фактичної повної (бюджетної) собівартості послуг, з метою закладення частини витрат діяльності в ціну послуг, які повинні бути оплачені членами СОК, а також розмежування витрат періоду за питомою вагою собівартості реалізації послуг по неприбутковій та прибутковій діяльності;
4) розподілом річного результату діяльності СОК за напрямками, визначеними чинним законодавством у сфері кооперації та сільськогосподарської кооперації, особливо в частині кооперативних виплат та виплат на паї, що передбачає розподіл доходів та результатів діяльності за основною та комерційною складовими, а також враховуючи необхідність персоніфікації розрахунків за кооперативними виплатами членам СОК.

2.1. Облік пайового та неподільного фондів, грантів та інших видів цільового фінансування

Пайовий та неподільний фонди

Облік власного капіталу (пайового та неподільного фондів) має велике значення в організації облікових робіт в СОК, адже окрім того, що він є базою для функціонування СОК, він також надає інформацію для подальших розрахунків з членами СОК і асоційованими членами.

14 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Організація діяльності СОК базується на формуванні відповідних фондів фінансових ресурсів. Для забезпечення статутної діяльності кооператив у порядку, що передбачений Статутом, формує пайовий, неподільний, резервний та спеціальний фонди (ст.20 Закону про кооперацію).

Формування власного капіталу СОК здійснюється відповідно до вимог Закону про сільгоспкооперацію. При утворенні СОК його члени формують власний капітал, який складається з пайового та неподільного фонду. Порядок формування власного капіталу СОК визначається у Статуті кооперативу (ст.21 Закону про сільгоспкооперацію). Неподільний та пайовий фонд є власністю СОК і використовується для фінансування господарської діяльності.

Капітал СОК формується за рахунок вступних внесків, обов'язкових і додаткових паїв членів та асоційованих членів СОК, відрахувань з доходу та інших надходжень активів, отриманих на добровільній основі.

Неподільний фонд створюється в обов'язковому порядку і формується за рахунок вступних внесків та відрахувань від доходу СОК. Цей фонд не може бути розподілений між членами СОК, крім випадків, передбачених законом. Порядок відрахувань до неподільного фонду частини доходу визначається Статутом СОК.

Вступні внески використовуються для проведення організаційних заходів щодо створення СОК, а в діючому СОК спрямовуються на організаційне забезпечення його діяльності. Розмір вступних внесків встановлюється загальними зборами членів СОК і передбачається Статутом.

Вступні внески сплачуються одноразово в повному обсязі у порядку, який визначається Статутом СОК.

При виході членів із СОК вступні внески їм не повертаються. Натомість члени, що виходять з СОК, незалежно від причини, мають право отримати свої пайові внески, але лише за умови виконання всіх обов'язків члена.

Формування неподільного фонду відображується по дебету рахунку 30 «Каса» або іншого рахунку активів, що вносяться, в кореспонденції з рахунком 411 «Неподільний капітал».

Пайовий фонд — майно СОК, що формується за рахунок паїв (у тому числі додаткових) членів та асоційованих членів СОК.

Майно, що вноситься до пайового фонду та неподільного фонду встановлюється та погоджується на загальних зборах або за процедурою, визначеною в Статуті.

Пайовий внесок (пай) являє собою внесок члена у створення і розвиток СОК, який здійснюється шляхом передачі СОК майна, грошових коштів, майнових прав, земельних ділянок, цінних паперів тощо.

Пайові внески поділяються на обов'язкові і додаткові.

Обов'язковий пайовий внесок є умовою членства, адже членом СОК може стати лише особа, яка внесла вступний внесок і пай.

Додаткові пайові внески — це внески членів СОК понад обов'язкові паї, які передаються ними за власним бажанням. Член СОК понад обов'язковий пай може передати СОК ще будь — яке майно за своїм власним бажанням в якості додаткового паю, розмір і умови внесення якого передбачені Статутом СОК.

Формування пайового (подільного) фонду відображується по дебету рахунку 30 «Каса» або іншого рахунку активів, що вносяться, в кореспонденції з субрахунком 412 «Пайовий (подільний) капітал».

Розмір пайового внеску встановлюється:
1) При постачальницькій діяльності:
   - на кожний гектар загальної площі члена СОК;
   - на обсяги окремого товару, поставленого члену СОК;
   - на суму товарообігу між членом та СОК.
2) При наданні сервісних послуг:
   - на кожний гектар сільськогосподарської площі члена СОК;
   - на 1 га або на час використання 1 од. сільськогосподарської техніки;
   - на суму операцій між членом та СОК.
3) При виконанні заготівельно-збутової функції в розмірі певного процента від середнього значення товарообігу по кожному виду послуг за рік.
4) При наданні послуг з переробки:
   - на 1 тонну (центнер, кілограм) продукції, яка призначатиметься для переробки;
   - на 1 га посівних площ культур, що потребують переробки, чи на 1 голову тварин, продукція від яких перероблятиметься.

Таким чином, при визначенні розміру паю СОК може вибрати будь — який з наведених варіантів.

Слід зазначити, що існує можливість сплати внесків членами не одразу при вступі до СОК; по аналогії з статутним капіталом господарських товариств, у СОК може виникати заборгованість членів по формуванню пайового капіталу. Пай кожного члена кооперативу формується за рахунок разового внеску або часток протягом певного періоду (ст. 21 Закону про кооперацію). Водночас Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (далі — Інструкція № 291) не передбачає бухгалтерських проведень за дебетом рахунку 46 «Неоплачений капітал» та кредитом рахунку 41 «Пайовий капітал». Проте інших, крім зазначеної, перешкод для визнання такої заборгованості за членами СОК немає, тому ***доцільним є формування неоплаченого пайового капіталу***.

Приклад розрахунку пропорційних пайових внесків (при умові вступу до СОК 5 членів (фізичних-осіб), які планують обробляти 200,0 га земельних угідь, та розміру пайового капіталу СОК — 150000,00 грн.) представлено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Розрахунок пайових внесків СОК

Члени СОК	**Кількість земельних угідь, що оброблятиметься**		**Розмір пайового внеску**	
	га	**%**	**грн.**	**%**
1	80,2	40,1	60000,00	40,1
2	26,6	13,3	20000,00	13,3
3	40,0	20,0	30000,00	20,0
4	26,6	13,3	20000,00	13,3
5	26,6	13,3	20000,00	13,3
Всього	200,0	100,0	150000,00	100,0

Пай є власністю члена і повертається йому при виході із СОК. Мінімальний розмір паю в грошовій формі визначається Статутом СОК. Згідно Закону про сільгоспкооперацію розмір пайових внесків до кооперативу встановлюється в рівних частинах і/або пропорційно очікуваній участі члена СОК в діяльності СОК.

Якщо пайовий внесок передбачається здійснити не в грошовій формі, створюється незалежна оціночна комісія, проводиться оцінка вартості таких внесків, складається Акт оцінки, який затверджується загальними зборами.

Капітал СОК може збільшуватися за рахунок як внутрішніх, так і зовнішніх джерел.

Збільшення розміру неподільного фонду відбувається при вступі до СОК нових членів та проведенні відрахувань з доходу від господарської діяльності.

Розмір пайового капіталу не є сталою величиною і збільшується за рахунок:

- пайових внесків нових членів;
- внесення дійсними членами пайових внесків внаслідок зміни обсягів їх участі в діяльності СОК або зміни розміру пайового внеску, у тому числі шляхом внесення додаткових пайових внесків.

Розмір неподільного фонду зменшується при його перерозподілі до резервного фонду.

Пайовий (подільний) капітал може зменшуватися на суму пайових внесків, які повернуті членам кооперативу, що вибули з нього.

Асоційовані члени СОК

СОК може мати у своєму складі також асоційованих членів, що вносять паї, але не мають права ухвального голосу. Як правило, це юридичні або фізичні особи, які не є сільськогосподарськими товаровиробниками, але якоюсь мірою зацікавлені в його діяльності. Ними можуть бути маслозаводи, комбікормові заводи, молокозаводи тощо, тобто це підприємства, які для своєї діяльності потребують сільськогосподарської сировини, яку їм може збувати СОК. Асоційовані члени вносять лише пайовий внесок у розмірі, передбаченому Статутом, та можуть вносити додаткові пайові внески за бажанням. Асоційовані члени не отримують кооперативних виплат, але мають право на отримання частки доходу СОК на свій пай.

Визнання, визначення, реєстрація, оцінка вступних та пайових внесків кожного з членів СОК мають бути відображені у регістрах бухгалтерського обліку, що дозволить визначити права щодо участі в управлінні СОК, права на отримання послуг, кооперативних виплат на паї тощо.

Облік обов'язкових та додаткових пайових внесків, вступних внесків забезпечується відображенням надходжень на відповідні рахунки капіталу в кореспонденції з рахунками розрахунків з членами та асоційованими членами.

Порядок обліку надходжень при формуванні капіталу СОК відображається у міру фактичної передачі пайовиками своїх внесків та супроводжується дебетуванням відповідних рахунків активів (14, 15, 20, 30, та ін.) або рахунку неоплаченого капіталу (46) і кредитуванням рахунків капіталу, за якими робляться внески (411, 412).

Передача майна СОК оформлюється актами прийому — передачі майна, накладними та іншими первинними документами.

Облік пайових внесків ведеться СОК у грошовому вимірнику. У випадку внесення пайового внеску членом СОК у вигляді земельних ділянок, земельних або майнових часток та іншого майна або майнових прав, керівництвом проводиться грошова оцінка пайових внесків та затверджується загальними зборами СОК. Частина оціночної вартості пайового внеску, що перевищує розмір обов'язкового паю, може передатися за згодою члена СОК в його додатковий пай або повинна бути відшкодована грошовими коштами.

Для ведення аналітичного обліку по пайових внесках членів СОК використовується ***Реєстр пайовиків*** *(Додаток 5.4)*. В такому реєстрі відображається інформація про внесені вступні та пайові внески членів СОК, про перерахунок розміру пайового внеску.

Формування фондів СОК здійснюється наступним чином. При створенні СОК установчими зборами на основі вивчення запитів кожного члена та обчислення потреби в засобах, які необхідні для започаткування діяльності, що кооперується, встановлюється розмір вступного внеску члена СОК, а також визначається вартість рівного та/або пропорційного пайового внеску кожного члена СОК:

1) рівного — за приблизно однакових обсягів діяльності, яка кооперується, або в разі, якщо обсяги користування послугами СОК неможливо визначити;

*2) пропорційно*го — у відповідності до очікуваних обсягів провадження діяльності через СОК. Застосовується до тих видів діяльності СОК, де можна чітко визначити базу нарахування внесків та спрогнозувати обсяги користування послугами кожним з членів.

На основі аналізу запитів членів СОК здійснюється оцінка загального розміру ресурсів, які забезпечуватимуть окремі види господарської діяльності СОК чи всю її загалом; після визначення загальної необхідної величини пайового капіталу вона розподіляється між членами пропорційно обраній базі та її об'єму у кожного з них (у рівних частинах — пропорційно кількості членів).

Для відображення в обліку розрахунків по внесенню вступних та пайових внесків пропонується використання таких регістрів:

1) Відомість заборгованості та сплати вступних внесків *(Додаток 5.1)*, у якій вказується її номер (номер присвоюється у порядку наскрізної нумерації, і складається

відомість протягом заснування СОК та у періоди, коли проводиться вступ нових членів до нього), ідентифікація члена СОК, заборгованість по сплаті (якщо така є) та факт сплати чи внесення в іншій формі вступних внесків. У Відомості на кожного члена СОК відкривається окремий рядок. Записи здійснюються при створенні СОК та при прийнятті кожного нового члена. Підсумкова інформація з Відомості формує дані по субрахунку 411 «Неподільний капітал».

2) ***Відомість заборгованості та сплати пайових внесків*** *(Додаток 5.3)* (обов'язкових, додаткових, асоційованих) — для відображення інформації окремо:
   - про паї, які забезпечують право члена на вступ до СОК та право користуватися його послугами (згідно Законів про кооперацію та про сільгоспкооперацію);
   - про паї, внесені понад визначений Статутом розмір (чи понад розмір, обчислений добутком розцінок за одиницю бази, визначеної в Статуті для відповідного виду діяльності, та об'єму бази внесення);
   - про паї асоційованих членів СОК (і на розмір обов'язкових асоційованих внесків, визначених Статутом СОК, і на розмір додаткових пайових внесків асоційованих членів).

Для того, щоб знати вартість паю, яка підлягає внесенню, необхідно здійснити розрахунок бази для рівних та пропорційних пайових внесків. Пропонуємо до застосування в СОК форму розрахунку, яка містить таблиці для обчислення розмірів рівних пайових внесків та пропорційних пайових внесків відповідно до обсягу пайового капіталу, визначеного установчими зборами кооперативу, а також таблицю визначення рівного, пропорційних та сумарного пайового внеску для кожного члена *(Додаток 5.2)*, інформація з яких використовуватиметься для складання Відомості заборгованості та сплати пайових внесків.

Відомості заборгованості та сплати пайових внесків заповнюються аналогічно Відомості по вступних внесках. Підсумкові дані по відомості формуватимуть залишки по субрахунку 412 «Пайовий (подільний) капітал».

Дані реєстр ***Реєстру пайовиків*** *(Додаток 5.4)* у можна використовувати для нарахування виплат на паї, для яких необхідна інформація про розмір відповідного паю.

Для відображення підсумкової інформації про вартість пайового внеску та суми кооперативних виплат і виплат на паї за рік, а також для підтвердження права члена СОК на членство пропонуємо відкривати та видавати ***членські книжки*** *(Додаток 5.5)* кожному з членів із зазначенням, звичайне це членство чи асоційоване. У книжці окремою стрічкою на кожен рік встановлюватиметься розмір паю на початок року, приріст та зменшення паїв за рік, розмір паю на кінець року, а також відомості про суму нарахованих кооперативних виплат та виплат на паї.

В кінці звітного місяця, в якому було здійснено операції, дані з відомостей по заборгованості за вступними, пайовими та асоційованими внесками, а також по внесенню цих і додаткових пайових внесків, переносяться до відомостей аналітичного обліку 7.4 с.-г., які модифіковано відповідно до особливостей діяльності СОК, виділяючи дві відомості:
   - 7.4а — для обліку по рахунку 41 «Пайовий капітал» та 46 «Неоплачений капітал» (Додаток 5.6);
   - 7.4б — для обліку по рахунках 43 «Резервний капітал» та 45 «Вилучений капітал» (Додаток 5.7).

У ***відомості 7.4а*** вважаємо за доцільне відкривати окремі блоки для субрахунків рахунку 41:

- 411 — Неподільний капітал;
- 412 — Пайовий (подільний) капітал.

Окремою графою у Відомості має відображатися загальний підсумок по рахунку 41 «Пайовий капітал».

Після реєстрації підсумкових даних по субрахунках дані з аналітичної відомості 7.4а по рахунках 41 та 46 переносяться до Журналу-ордера №7 с.-г.

Схематично послідовність записів з формування капіталу СОК відображено на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Схема реєстрації записів по формуванню пайового та неподільного фондів СОК

Відображення інформації про формування неподільного та пайового капіталу на рахунках бухгалтерського обліку представлене в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Кореспонденція рахунків по операціях з обліку пайового та неподільного фондів

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1.	Відображено заборгованість членів СОК по сплаті внесків до капіталу (якщо дата вступу до СОК не співпадає з датою внесення внесків)	46 «Неоплачений капітал»	411 «Неподільний капітал», 412 «Пайовий (подільний) капітал»
2.	Внесення коштів до неподільного фонду (в момент вступу)	30 «Каса»	411 «Неподільний капітал»
3.	Внесення коштів до пайового (подільного) фонду (в момент вступу)	30 «Каса»	412 «Пайовий (подільний) капітал»
4.	Відображення зменшення пайового (подільного) фонду	412 «Пайовий (подільний) капітал»	67 «Розрахунки з учасниками»
5.	Виплата заборгованості перед членами за зменшенням пайового (подільного) фонду	67 «Розрахунки з учасниками»	30 «Каса»

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
6.	Збільшення пайового капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку	441 «Прибуток нерозподілений»	412 «Пайовий (подільний) капітал»
7.	Збільшення пайового капіталу за рахунок реінвестування доходів, нарахованих членам до отримання	671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»	412 «Пайовий (подільний) капітал»
8.	Нарахування повернення пайових внесків при виході члена з СОК, або зменшенні долі участі	441 «Прибуток нерозподілений»	672 «Розрахунки за іншими виплатами»

Приклад 1. ***Облік пайового та неподільного фонду***

Умови: *Прийнято рішення про заснування СОК «Назва СОК». Кількість членів СОК — 5 фізичних осіб. Визначено розмір неподільного капіталу — 10000,00 грн., який вноситься порівну всіма членами СОК, та розмір подільного (пайового) капіталу — 150000,00 грн. Внески до неподільного капіталу здійснюються у готівковій формі у касу СОК. На основі розрахунку пайових внесків визначено, що 1 — ий член СОК вносить майно (Трактор МТЗ-80) ринковою вартістю 60000,00 грн., 2 — ий — виробничі запаси на суму 20000,00 грн., 3 — ій — 30000,00 грн., 4 — ий — 20000,00 грн. та 5 — ий — 20000,00 грн. на розрахунковий рахунок СОК.*

Через певний період часу 3 — ій член СОК виявив бажання вийти з СОК.

Відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку:

Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
Розрахунок внесків до неподільного капіталу, Статут	Відображена заборгованість членів СОК по внескам до неподільного капіталу	46	411	10000,00
Розрахунок пайових внесків, рішення Установчих зборів СОК	Відображена заборгованість членів СОК по внескам до пайового (подільного) капіталу	46	412	150000,00
ПКО	Внесено кошти в касу СОК засновниками (1-5) як внески до неподільного капіталу	30	46	10000,00
Акт прийому — передачі майна	Внесено засновником (1) майно як внесок до пайового (подільного) капіталу	15	46	60000,00
Накладна	Внесено засновником (2) виробничі запаси як внесок до пайового (подільного) капіталу	20	46	20000,00
Банківська виписка	Внесено засновниками (3-5) кошти на розрахунковий рахунок СОК як внески до пайового (подільного) капіталу	31	46	70000,00
Рішення Установчих зборів СОК	Відображено зменшення пайового (подільного) капіталу через вихід з кооперативу 3 — ого члена СОК	412	67	30000,00
ВКО, банківська виписка	Виплачено заборгованість перед 3 — ім членом після його виходу із СОК	67	30, 31	30000,00

Дані відображено в додатках: 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6

Цільове фінансування та гранти

Цільове фінансування та отримані гранти в СОК обліковуються на рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження». В 2011 р. наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2011 р. № 664 до цього рахунку було введено такі субрахунки:

- 481 «Кошти, вивільнені від оподаткування»;
- 482 «Кошти з бюджету та державних цільових фондів»;
- 483 «Благодійна допомога»;
- 484 «Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень».

Наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. №1591 План рахунків було викладено в новій редакції — без субрахунків, але в наказі зазначено, що «підприємства, які застосовують Інструкцію про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджену наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291 використовують субрахунки, визначені цією Інструкцією».

Таким чином, СОК як неприбуткова організація може використовувати рахунок 48 без субрахунків, оскільки в нього усі кошти цільового фінансування вивільнені від оподаткування.

Специфічним є визнання різних видів цільового фінансування в бухгалтерському обліку та з метою оподаткування.

У бухгалтерському обліку дохід від цільового фінансування не завжди визнається в момент нарахування згідно з принципом нарахування, а частіше в момент надходження або витрачання коштів (п. 16-18 П (С) БО 15[15]). Цільове фінансування не визнається доходом доти, поки не існує підтвердження того, що воно буде отримане і підприємство виконає умови відносно такого фінансування (п. 16 П (С) БО 15).

Цільове фінансування для компенсації витрат (збитків), яких вже зазнало підприємство, визнається дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу (п. 19 П (С) БО 15).

Фінансування різних цільових заходів, а саме отримане цільове фінансування визнається доходом протягом тих періодів, в яких були зазнані витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування (п. 17 П (С) БО 15). Кошти цільового фінансування, витрачені в місяць їх отримання, зараховують у дохід (кредит рахунків класу 7) з дебету рахунку 48. Невитрачену частину коштів зараховують у дохід при їх витрачанні в подальшому.

Цільове фінансування капітальних вкладень визнається доходом протягом періоду корисного використання необоротних активів у сумі нарахованої амортизації (п. 18 П (С) БО 15). Тобто при нарахуванні амортизації починаючи з першого місяця після введення в дію необоротних активів визнається дохід у сумі нарахованої амортизації.

Державні гранти, пов'язані з активами, відображують у балансі або визначенням гранту як відстроченого доходу, або вирахуванням гранту з метою отримання балансової вартості активу (п. 24 МСФЗ (IAS) 20[16]). В Україні прийнято перший із визначених варіантів. Порядок визнання доходів від отримання коштів цільового фінансування з метою опо-

15 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 290 від 29.11.1999 р. (зі змінами та доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99*

16 МСФЗ (IAS) 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу» *http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92408*

даткування розкрито у пп. 137.2 ПКУ; цей порядок максимально відповідає правилам бухгалтерського обліку, викладеним в п. 15-19 П (С) БО 15 «Дохід».

В табл. 2.3 розкрито порядок визнання різних видів цільового фінансування в бухгалтерському обліку та з метою оподаткування із зазначенням відповідних пунктів П (С) БО 15 та ПКУ.

Таблиця 2.3

Порядок визнання цільового фінансування в бухгалтерському обліку СОК та для оподаткування

Вид цільового фінансування	**Включення до доходу для оподаткування податком на прибуток (п. 137.2 ПКУ)**	**Порядок включення до доходу в бухгалтерському обліку (П (С) БО 15 «Дохід»)**
Фінансування для компенсації витрат (збитків), яких зазнав СОК, та фінансування без визначення умов витрачання коштів	Включаються до доходу при отриманні коштів (пп. 137.2.2)	Включаються до доходу при нарахуванні (п. 19) Не робиться запис із нарахування, в дохід включаються при отриманні (п. 16)
Фінансування капітальних інвестицій	Визнається дохід при нарахуванні амортизації в сумі нарахованої амортизації (пп. 137.2.1)	Визнається дохід при нарахуванні амортизації (п. 18)
Інші види цільового фінансування	Включаються до доходу при витрачанні коштів (пп. 137.2.3)	Визнається доходом при витрачанні коштів у сумі витрачених коштів (п. 17)

В кінці звітного місяця, в якому було здійснено операції пов'язані з цільовим фінансуванням, грантами, облікові дані відображаються у ***Відомості аналітичного обліку 7.5 с.-г.*** *(Додаток 5.8)*.

Приклад 2. ***Облік цільового фінансування та грантів***

Умови: *СОК «Назва СОК» після здачі молока членів СОК на молокоприймальне підприємство отримав 12000,00 грн. дотацій.*

СОК отримав грант для придбання основного засобу на суму 250000,00 грн. для здійснення свої діяльності. Строк корисної експлуатації — 3 роки 4 місяці. Частина гранту, яка щомісячно пропорційно до амортизації визнається доходом — 5000,00 грн.

Відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку:

Первинний документ	**Зміст господарської операції**	**Дт**	**Кт**	**Сума, грн.**
Виписка банку	За здане молоко членів СОК на спеціальний рахунок надійшла дотація (цільове фінансування)	313	48	12000,00
Бухгалтерська довідка	Цільове фінансування визнано доходом (дотація за молоко)	48	718	12000,00
Бухгалтерська довідка	Відображено вирахування з доходу (дотація за молоко) та заборгованість перед членами СОК	7041	685	12000,00
Виписка банку	Відображення надходження коштів на поточний рахунок як гранту	31	48	250000,00
Бухгалтерська довідка	Одержаний грант віднесено на доходи майбутніх періодів	48	69	250000,00
Бухгалтерська довідка	Одночасно з нарахуванням амортизації на придбаний за рахунок гранту основний засіб визнано дохід звітного періоду в сумі пропорційній амортизації на такий об'єкт	69	745	5000,00

Дані відображено в додатку: 5.8

Активи СОК

Для здійсненні господарської діяльності СОК необхідні різні види майна в матеріальній та нематеріальній формі. А тому, після створення (заснування), СОК за рахунок джерел утворення активів (неподільного та подільного (пайового) фондів, а також цільового фінансування чи грантів) формує власні активи. За економічним змістом активи (майно) СОК поділяються на необоротні та оборотні.

Активи — ресурси, контрольовані СОК в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому. Іншими словами, активи СОК — це сукупність майна, коштів і нематеріальних активів, що належать СОК, у широкому змісті слова — будь-які цінності, що мають грошову вартість.

Необоротні активи — це сукупність матеріально-фінансових ресурсів, що використовуються в господарській діяльності у натуральній формі тривалий час (більше року) і мають значну вартість окремого об'єкта.

До необоротних активів належать: нематеріальні активи, незавершене будівництво, основні засоби, довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи, інші необоротні активи.

Оборотні активи — грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом не більше дванадцяти місяців з дати балансу. Значну частку оборотних активів в СОК складають запаси.

До оборотних активів належать: виробничі запаси, незавершене виробництво; дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги; дебіторська заборгованість за розрахунками; інша поточна дебіторська заборгованість; поточні фінансові інвестиції; грошові кошти в національній та іноземній валютах; інші оборотні активи. Також до оборотних активів за своєю сутністю належать витрати майбутніх періодів — витрати, які мали місце протягом поточного або попередніх періодів, але належать до наступних звітних періодів.

Після створення СОК доцільно формувати в першу чергу необоротні активи, а потім вже і оборотні.

Основним необоротними активами (необхідно формувати першочергово за рахунок неподільного та подільного (пайового) фондів, а також цільового фінансування чи грантів) для СОК є основні засоби, які в більшості випадків включають в себе:

- будинки та споруди (приміщення для офісу СОК, склади, виробничі приміщення, місця для зберігання техніки та інше нерухоме майно);
- машини та обладнання (комбайни, трактори та ін. сільськогосподарська техніка, обладнання млину, установки з охолодження молока, пакувальне обладнання, сушильне обладнання та ін.);
- транспортні засоби (вантажні та легкові автомобілі).

Основні засоби формуються кожним СОК індивідуально, виходячи з потреб та видів господарської діяльності, яку буде здійснювати СОК, тобто залежить від виду послуг, які планується надавати для членів СОК.

2.2. Облік розрахунків за надання заготівельно-збутових, сервісних і послуг з переробки сировини

Методологічні основи обліку розрахунків з контрагентами (за надання заготівельно-збутових, сервісних і послуг з переробки сировини) СОК визначаються такими нормативними документами в сфері бухгалтерського обліку:
1) П (С) БО 10 «Дебіторська заборгованість»[17];
2) П (С) БО 11 «Кредиторська заборгованість[18]».

Окремі положення, які стосуються розрахунків з дебіторами, прямо не регламентуючи, але впливаючи на порядок здійснення цих розрахунків, містяться у П (С) БО 15 «Дохід».

Методична складова обліку розрахунків розробляється відповідно до Інструкції № 291, а також Методичних рекомендацій щодо застосування регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України від 04.06.2009 р. № 390 (далі — Методичні рекомендації № 390), в частині розрахунків з дебіторами та кредиторами, та Методичних рекомендацій щодо складання розпорядчого документа про облікову політику підприємства, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України від 17.12.2007 р. № 921 (далі — Методичні рекомендації № 921).

Облік розрахунків з покупцями та замовниками

Покупцями та замовниками продукції та біологічних активів, що постачаються в межах послуг з селекційно — насінницької та племінної діяльності СОК, робіт та послуг, що виконуються/надаються СОК, та товарів можуть бути як його члени (в обов'язковому порядку для членів СОК), так і треті особи. При цьому обслуговуючі кооперативи надають послуги відповідно до Статуту іншим особам в обсягах, що не перевищують 20 відсотків загального обороту кооперативу (ст. 2 Закону про сільгоспкооперацію)[19]. Окрім того, СОК надають послуги за цінами і тарифами, що встановлюються на договірних засадах окремо для членів кооперативу та третіх осіб (ст. 28 Закону про сільгоспкооперацію) [22]. Для потреб керівництва, членів СОК та в цілях оподаткування аналітичний облік таких операцій доцільно розділяти за окремими регістрами обліку та субрахунками.

Річним оборотом СОК є його сукупні надходження від діяльності з членами СОК та третіми особами, які в обліку формуватимуть кредитові обороти по відповідних субрахунках другого порядку до субрахунку 791 «Фінансовий результат операційної діяльності» — окремо по визнаних чистих надходженнях від членів СОК та третіх осіб.[22]

17 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 237 від 08.10.1999 р. (зі змінами та доповненнями) *http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99*

18 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Кредиторська заборгованість» затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 20 від 31.01.2000 р. (зі змінами та доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00*

19 Норма буде змінена з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

У Наказі про облікову політику СОК, згідно з нормами П (С) БО 10, П (С) БО 15 та Методичних рекомендацій № 921, у плані обліку розрахунків з покупцями та замовниками, зазначають такі елементи:

- метод визначення резерву сумнівних боргів;
- спосіб розрахунку коефіцієнта сумнівності (при потребі);
- метод оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг.

Резерв сумнівних боргів

У розпорядчому документі про облікову політику СОК необхідно зазначити метод визначення величини резерву сумнівних боргів. Визначати величину резерву сумнівних боргів можливо за одним із методів:

- із застосуванням абсолютної суми сумнівної заборгованості;
- із застосуванням коефіцієнта сумнівності (п. 8 П (С) БО 10).

За методом застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості величину резерву визначають на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів.

За методом застосування коефіцієнта сумнівності величина резерву розраховується множенням суми залишку дебіторської заборгованості на початок періоду на коефіцієнт сумнівності. Бухгалтерський облік резерву сумнівних боргів у СОК слід вести окремо за кожним дебітором, адже щодо операцій з членами СОК своєрідною «заставою», яка зобов'язує члена кооперативу вчасно розраховуватися за надані йому послуги, є принцип взаємного контролю членів, а також той факт, що у власності СОК знаходиться пай члена, на який можуть бути звернені стягнення у разі порушення ним кооперативної дисципліни. Цілком логічно, що і сумнівна заборгованість членів виникатиме рідко. З огляду ж на обмеження по наданню послуг клієнтам, що не є членами СОК, їх кількість не буде настільки значною, щоб це унеможливило аналітичний облік резерву за кожним з дебіторів.[20]

Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг може проводитись за одним із методів:

- вивченням виконаної роботи;
- визначенням питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані;
- визначенням питомої ваги витрат, яких зазнає підприємство у зв'язку із наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат (п. 11-14 П (С) БО 15).

Метод, що використовується СОК для оцінки ступеня завершеності операції з надання послуг, рекомендується зазначити у розпорядчому документі про облікову політику. Облік розрахунків з покупцями та замовниками ведеться на основі затверджених Міністерством статистики типових форм первинних документів, а також інших первинних документів, які використовуються в господарській діяльності СОК. Зобов'язання сторін відображаються в цивільно-правових договорах про виконання доручень на поставку продукції та товарів, про виконання робіт і надання послуг. З членами СОК укладаються договори на періодичній або постійній основі; договірні відносини з третіми особами у СОК повинні мати разовий чи епізодичний характер, адже правом постійного та систематичного користування його послугами наділені лише члени СОК.

20 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

При здійсненні розрахунків покупцям виписується рахунок — фактура. Первинним документом, який підтверджує факт передачі права власності на продукцію та товари, що постачаються СОК, є *товарна накладна* (у разі, якщо доставка здійснюється за рахунок замовника і його представник пред'явив довіреність на отримання цінностей) та *товарно — транспортна накладна* (якщо доставка здійснюється транспортом кооперативу).

Прийняття продукції та біологічних активів, що належать членам кооперативів, на переробку, зберігання та реалізацію, необхідно оформляти ***«Накладною на приймання цінностей (переробка, зберігання, реалізація)»*** *(Додаток 5.9)*.

Для підтвердження факту надання послуг замовникам та виконання робіт у всіх видах СОК пропонуємо до застосування ***«Акт про надані послуги (виконані роботи)»*** *(Додаток 5.10)*. Акт складається за кожним з видів послуг, наданих конкретному члену СОК (сервісних, постачальницьких, заготівельно-збутових, переробних, інших).

Надання СОК послуг з переробки сировини замовника рекомендуємо оформляти ***«Актом про переробку продукції»*** *(Додаток 5.11)*. При періодичному надходженні продукції на переробку Акти пропонуємо складати не на кожну партію сільськогосподарської сировини, а за певний проміжок часу, погоджений сторонами (тиждень, декада, місяць).

У податковому обліку, по факту реалізації товарів, продукції членів СОК та матеріальних цінностей членам СОК, робіт та послуг, що надаються кооперативом, який є платником податку на додану вартість, покупцю (замовнику) виписується податкова накладна з ПДВ (ст. 201 ПКУ).

Підставою, яка підтверджує право покупця чи замовника продукції, товарів, робіт та послуг, що постачаються СОК або через нього, на податковий кредит з податку на додану вартість, без отримання податкової накладної, є один з документів, визначених п. 201.11 ПКУ. При цьому з метою такого нарахування загальна сума отриманих товарів/послуг не може перевищувати 200 гривень на день (без врахування податку).

Оскільки розрахунки з нечленами СОК повинні мати епізодичний характер, то надання їм послуг здійснюється на основі заявлених у господарських договорах об'ємів та строків, що підтверджується первинними документами на відвантаження цінностей, виконання робіт, надання послуг.[21]

Укладання договорів на постачання цінностей, виконання робіт, надання послуг членам СОК за кожним з фактів такої поставки не є доцільним, адже право члена СОК на замовлення послуг підтверджується власне інститутом членства, а також довгостроковими договорами. Для забезпечення ефективного планування надання відповідних послуг та оперативного обліку потреб членів СОК слід вести аналітичні регістри, які б слугували основою для виконання запитів членів по орієнтовних датах бажаного отримання відповідних об'ємів конкретних послуг (цінностей, що постачаються в межах послуг з постачання) та по орієнтовних датах бажаної реалізації продукції членів.

Оперативний облік замовлень та прийняття їх до виконання забезпечується на основі ***заявок*** *(Додаток 5.12)* кожного з членів СОК. Оскільки кооператив може об'єднувати фізичних та юридичних осіб, які необов'язково знаходяться в одній географічній локації,

21 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

цілком логічно, що деякі з них не матимуть змоги особисто замовляти послуги, цінності чи заявляти продукцію до реалізації, і тому виникає необхідність у використанні заявок, які надсилатимуться кожним віддаленим членом СОК та будуть зручними для обробки інформації, яка в них представлена. Заявки слід заповнювати на такі блоки операцій:

- по наданню власне послуг;
- по поставці цінностей СОК члену;
- по реалізації продукції члена СОК.

З метою забезпечення виконання зобов'язань перед кооперативом заявки на отримання цінностей та послуг, на реалізацію продукції члена СОК, мають скріплюватися підписом відповідальної особи члена. Таке підкріплення убезпечує СОК від необґрунтованої відмови члена від замовлення у час, коли уже сформовано партію цінностей, що придбаваються для членів СОК, або визначено договірні зобов'язання на конкретний об'єм продукції членів, яка реалізуватиметься. Якщо відмова від інших видів послуг спричинить лише певне розпланування діяльності СОК, то відмова від первісно заявленого об'єму замовлення цінностей або заявки на реалізацію супроводжується або порушенням договірних зобов'язань з постачальниками та покупцями (з продажу продукції членів), або тим, що в СОК на невизначений час залишаться цінності, які він придбає фактично за свій рахунок (при гуртовому замовленні цінностей у постачальника).

Для забезпечення ідентичності записів у заявках від різних членів, а також від одних і тих же членів за диференційованими в часі замовленнями одних і тих самих послуг і цінностей, з метою спрощення обробки інформації, що міститься в заявках, СОК повинен затвердити до ознайомлення кожним з членів номенклатуру послуг, які надаються, та їх характеристики, а також, у відповідності до потреб членів у цінностях — перелік цінностей, що постачатимуться. Записи у заявки необхідно здійснювати за назвами, визначеними у номенклатурі. Таку номенклатуру бажано розробляти на початку звітного року на основі визначення попередніх запитів та потреб кожного з членів.

У заявках на замовлення послуг члени кооперативу окремими колонками вказують вид послуг (відповідно до затвердженого переліку), їх необхідну кількість та бажану дату виконання операцій. На кожну з послуг, що заявляються однією заявкою, виділяється окрема стрічка.

У заявках на замовлення цінностей вказується назва та характеристики відповідних цінностей (наприклад, «Бензин А-95», а не «бензин»), заявлена до отримання кількість та бажаний термін виконання замовлення. Записи по різних видах цінностей, що відображені у одній заявці, здійснюються аналогічно заявкам на отримання послуг.

У заявках на реалізацію продукції та біологічних активів члена СОК зазначається вид продукції, біологічних активів, якість продукції чи фізичний стан тварин (клас культур, жирність молока, вгодованість тварин тощо), заявлена до реалізації кількість та дата бажаного виконання послуги по реалізації.

Усі заявки групуються пооб'єктно та по датах у листах ***«Журналу обліку замовлень послуг (цінностей) та заявок на реалізацію продукції (біологічних активів)»*** *(Додаток 5.13)*.

Дані журналу повторюють відомості, що надані в заявках. Таблична частина журналів має такі позиції: номер запису, дату запису (дату надходження заявки), відомості про члена СОК, від якого надходить заявка, а також дані про об'єм та бажаний строк виконання робіт, надання послуг, поставки цінностей, реалізації продукції члена.

На кожну з послуг, які надаються, на кожен вид продукції та біологічних активів, що реалізуються членами СОК, на кожен вид цінностей, які заявляються до реалізації членами СОК, виділяється необхідна кількість сторінок Журналу. В журналі по кожній з послуг інформація групується по бажаних датах виконання; цим забезпечується щоденне (періодичне) завантаження відділів СОК, що надають відповідні послуги. При обробці інформації по заявках на реалізацію продукції та поставку цінностей дані зводяться або за певною періодичністю, заздалегідь визначеною правлінням СОК (наприклад, один раз на десять днів, один раз на тиждень тощо), або по мірі формування за заявками партій цінностей, прийнятних до поставки членам, чи прийнятного об'єму продажу продукції (біологічних активів) членів.

Факти надання послуг та поставки цінностей членам СОК та третім особам відображаються у відповідних регістрах аналітичного обліку розрахунків за них. ***Аналітичний облік здійснюється у двох розрізах: у розрізі послуг (поставлених цінностей) та у розрізі замовників***.[22]

СОК для відображення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками мають використовувати Методичні рекомендації № 390. Проте ці Методичні рекомендації не враховують вимоги персоніфікації розрахунків. Виходячи з необхідності визначення частки участі членів СОК в його господарській діяльності, поряд з аналітичним обліком розрахунків за видами послуг і цінностей, який забезпечує обчислення результативності та ефективності за видами товарів, робіт, послуг у підприємницьких структурах, є потреба ведення обліку за кожним з покупців (замовників), з розподілом аналітичного обліку по операціях з членами СОК та третіми особами.

Відповідно до Методичних рекомендацій № 390, аналітичний облік реалізації продукції, товарів, робіт, послуг ведеться за документами на реалізацію, узагальненими в необхідному розрізі, у регістрах за формою № 6.1 с.-г. «Реєстр документів по реалізації готової продукції, біологічних активів (безготівкові розрахунки)», № 6.2 с.-г «Реєстр документів по реалізації товарів, робіт та послуг, виробничих запасів (безготівкові розрахунки)», № 6.3 с.-г. «Реєстр документів по реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів за готівку (за цінами реалізації)» та № 6.3а с.-г. «Реєстр документів по реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів за готівку (за обліковими цінами)». Для забезпечення аналітичного розрізу реалізації по видах послуг і цінностей слід вести на кожну з них відповідний реєстр; до застосування пропонується модифікований ***Реєстр № 6.1а с.-г. документів по реалізації готової продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів у кооперативах*** *(Додаток 5.15)*. У цій формі відображаються дані документів на реалізацію продукції та біологічних активів, що є основним результатом діяльності СОК, які займаються селекційно-насінницькою та племінною роботою, і на реалізацію товарів, і на реалізацію послуг у всіх СОК. При цьому на кожен з видів цінностей та послуг за необхідності складатимуться відповідні реєстри у двох примірниках — один примірник призначатиметься для обліку розрахунків з членами СОК, інший — для обліку розрахунків з третіми особами.

Для забезпечення аналітичного розрізу інформації по розрахунках за власне послугами СОК з кожним із членів СОК доцільно відкривати Аналітичні відомості обліку послуг, наданих члену СОК, та розрахунків за них, в розрізі видів послуг.

22 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

На кожну послугу у ***Аналітичній відомості*** *(Додаток 5.18)* відкривається окремий листок (група листків), у якому (яких) на підставі первинних документів протягом звітного періоду здійснюються записи по споживанню. У шапці Відомості зазначається: ідентифікація замовника, найменування послуги та планова вартість; у табличній частині здійснюються записи за кожним окремим документом (групою документів) на надання відповідної послуги: відображається собівартість реалізації послуги, вартість реалізації та відомості про сплату (зарахування) за кожним фактом поставки. По закінченню облікового періоду за кожною з послуг, наданих члену, у листах Аналітичної відомості підбиваються підсумки, які заносяться у ***Розшифровку по послугах та поставлених цінностях члену СОК за період*** *(Додаток 5.19)*. У розшифровку також переносяться дані з Реєстрів № 6.1а с.-г. по поставці відповідних цінностей кожному з членів СОК. Персоніфікації аналітичного обліку реалізації цінностей не потрібно, оскільки результат самого факту поставки цінностей буде нульовим — СОК продасть цінності по ціні, за яку їх придбано у постачальника, а вартість послуги за поставку буде врахована у Аналітичній відомості обліку послуг, наданих членам СОК.

Ведення розшифровок забезпечує можливість контролю члена СОК за обсягом послуг, спожитих ним у СОК, за кожною з них, з метою взаємної звірки даних; додатково, за рішенням правління СОК або при виникненні необхідності здійснення перевірки правильності нарахування та виплати кооперативних виплат, за кожним з членів в кінці року може здійснюватися порівняння обсягів споживання кожної з послуг за фактичною собівартістю з сумою фактичної сплати членом протягом року. Розрахунки різниць за кожною з послуг повинні давати загальну суму переплати, що підлягає поверненню члену; ця сума звіряється з відповідним регістром по нарахуванню кооперативних виплат.

Відповідно до Методичних рекомендацій № 390, аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками по рахунку 36 ведеться у *Відомості № 6.6 с.-г. аналітичного обліку по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками»*. У Відомості № 6.6 с.-г. наводиться перелік всіх покупців і замовників за звітний період або заборгованість за попередні періоди. За кожним з них показуються залишки на початок і кінець місяця і обороти за дебетом і кредитом по кожному з них за звітний період.

У СОК відомість № 6.6 с.-г. повинна складатися окремо по розрахунках з членами СОК, третіми особами та покупцями продукції членів.[26] При цьому по розрахунках з членами СОК пропонуємо до застосування модифіковану ***Відомість № 6.6а с.-г. аналітичного обліку по субрахунку 3611 «Розрахунки з покупцями та замовниками, що є членами кооперативу»*** *(Додаток 5.21)*, в якій передбачено графу для розрахунку частки участі члена.

Враховуючи, що операції з нечленами СОК обмежені, Аналітичних відомостей та Розшифровок по них створювати не потрібно, натомість у Відомості № 6.6 с.-г. на кожного з них слід виділити кількість рядків, яка відповідатиме номенклатурі послуг (цінностей), отриманих такими особами; у ці рядки переноситимуться відомості з реєстрів надання відповідних послуг (поставки цінностей), з метою подальшого визначення оборотів за кожним з нечленів.[23]

При складанні Відомості № 6.6а с.-г. по розрахунках з членами СОК використовуються дані підсумкового рядка з розшифровок по послугах та поставлених цінностях члену за період, які переносяться до відповідних рядків Відомості. Участь члена СОК визначатиметься відсотковою величиною частки від ділення загальної оплаченої (зарахованої)

23 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р.
http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407

суми по кредиту субрахунку до рахунку 361 у рядках, які відображають інформацію про розрахунки з кожним конкретним членом СОК, у загальному кредитовому обороті відповідного субрахунку рахунку 361.

Підсумки Відомостей № 6.6 та 6.6а с.-г. формуватимуть синтетичні дані по відповідних задіяних рахунках (субрахунках рахунків 70, 90, 36). При розрахунках з членами СОК, по причині наявності значно ширших обсягів діяльності, ніж по розрахунках з третіми особами, а також для забезпечення пріоритетності індивідуального обліку результатів господарських операцій з членами СОК, дані необхідно попередньо групувати в розрізі послуг та цінностей, які отримані ними. Тому на кожну з послуг та кожен з видів цінностей, наданих членам СОК, має відкриватися окрема ***Підсумкова відомість з реалізації послуг (поставки цінностей) членам СО****К (Додаток 5.22*) відповідного виду. Інформація до неї переноситиметься з розшифровок по послугах та поставлених цінностях члену СОК за період. Тобто при формуванні розшифровок в розрізі членів СОК записи по кожній з послуг та по кожному виду цінностей будуть одночасно з записом у розшифровку переноситися у відповідні Підсумкові відомості. Саме у цих відомостях буде зазначено суму ПДВ. Кожна з відомостей містить дані про номери розшифровок, з яких береться інформація про відповідну послугу (вид цінностей), ідентифікацію члена СОК, дані про собівартість реалізації, нарахування доходу, суми ПДВ та суми платежів, здійснених членами СОК за послугою (видом цінностей) протягом періоду. Коли по кожній з послуг (по кожному виду цінностей) буде складено таку відомість, її підсумкові дані будуть перенесені у *Зведену відомість 6.4. с.-г. аналітичного обліку реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів*.

Підсумки по відомості дадуть звірку з підсумковими даними по Відомості № 6.6а с.-г. в плані собівартості реалізації (яка додатково контролюється у звірці з регістрами по обліку витрат та виходу послуг), заборгованості та сплати (додатково контролюються звіркою з підсумковими даними по Реєстрах № 6.1а с.-г.); в той же час по Відомості № 6.4 набереться загальний підсумок по ПДВ, який звідти і слід переносити у відповідні регістри.

Відомість № 6.4 с.-г. аналітичного обліку реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів третім особам заповнюється на підставі підсумкових даних відповідних Реєстрів № 6.1а с.-г.[24] Звірка проводиться аналогічно звірці по послугах членам СОК (з Відомістю № 6.6 с.-г.).

СОК має право самостійно визначати періодичність групування і рознесення даних, визначаючи підсумки в Аналітичних відомостях, Реєстрах аналітичного обліку (наприклад, щодня чи щотижня) і переносячи їх у відповідні зведені регістри.

Схематично рух документів по реалізації цінностей та наданню послуг СОК представлено на рис. 2.2.

Для ведення синтетичного обліку розрахунків з контрагентами — дебіторами сільськогосподарських підприємств Методичними рекомендаціями № 390 передбачено Журнали-ордери № 3Б с.-г., № 6 с.-г. Ці регістри можуть застосовуватися і СОК.

24 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Для ведення синтетичного обліку по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» використовують *Журнал-ордер № 6 с.-г*. Для обліку розрахунків за дебіторською заборгованістю (крім розрахунків з покупцями та замовниками і розрахунків з підзвітними особами) по рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» застосовується окремий бланк *Журналу-ордера № 3Б с.-г*.

СОК, Наказом про облікову політику яких визначено комп'ютерну форму обліку, формують регістри бухгалтерського обліку по розрахунках з дебіторами відповідно до своїх потреб та особливостей програмних продуктів, використовуваних для автоматизації. Побудова аналітичного обліку в таких програмах повинна забезпечувати подвійний аналітичний розріз — по видах послуг (цінностей) та контрагентах, а також персоніфікацію даних по розрахунках з членами СОК.

Рис. 2.2. Схема реєстрації господарських операцій по розрахунках за послуги СОК та цінності, що надходять від СОК [25]

25 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Для ведення синтетичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками чинним Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, що затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 передбачено рахунок 36 «Розрахунки з покупцями».

До субрахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» зазначеного рахунку 36, з метою забезпечення аналітичності інформації про розрахунки сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу з різними категоріями дебіторів, а також для цілей оподаткування операцій з клієнтами-нечленами кооперативу, рекомендуємо відкрити такі субрахунки:

- 3611 «Розрахунки з покупцями та замовниками, які є членами кооперативу»;
- 3612 «Розрахунки з покупцями та замовниками, які не є членами кооперативу»;
- 3613 «Розрахунки з покупцями продукції членів кооперативу» (для забезпечення обліку реалізації продукції членів кооперативу третім особам по дорученнях). ях).[26]

Приклад кореспонденції рахунків по розрахунках з дебіторами СОК наведено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Облік розрахунків з покупцями та замовниками у СОК[28]

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція бухгалтерських рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Надійшла передоплата від клієнта в рахунок майбутньої поставки мінеральних добрив: На суму вартості матеріалів (виписка банку, прибутковий касовий ордер) На суму податкових зобов'язань з ПДВ	301, 311 643	681 641*
2.	Відвантажено мінеральні добрива покупцю** На вартість цінностей На суму податкових зобов'язань з ПДВ	3611 3612 7021 7022	7021 7022 643
3.	Нараховано покупцю за послуги кооперативу*** На вартість послуг На суму податкових зобов'язань з ПДВ	3611 7031	7031 641
4.	Здійснено взаємний залік заборгованості:	681	3611 3612
5.	Оплачено членом кооперативу за послуги	301, 311	3611

* Для цілей оподаткування до субрахунку 641 СОК — платник ПДВ може відкрити окремі аналітичні рахунки, де вестиме облік податкових зобов'язань та податкового кредиту окремо по операціях зі своїми членами та третіми особами

** Членам СОК — по закупівельній ціні + ПДВ; стороннім особам — по закупівельній ціні +ПДВ+ торгова націнка

*** Лише для учасників СОК; для сторонніх осіб витрати та прибуток закладені в торговій націнці. Такими ж проведеннями відображаються всі операції по наданню послуг з дебетуванням відповідних рахунків дебіторів та кредитуванням відповідних субрахунків рахунку 70

Щомісячно підсумкові дані синтетичних регістрів бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями та замовниками переносяться до Головної книги, на основі даних якої в кінці звітного періоду формується звітність СОК.

СОК складають і подають повний пакет фінансової звітності. При цьому в Балансі за загальною формою, в залежності від характеру розрахунків з дебіторами, може міститися

26 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

інформація про дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги (ряд. 160-162), заборгованість за виданими авансами (ряд. 180), заборгованість з внутрішніх розрахунків, іншу поточну дебіторську заборгованість (ряд. 210).

У Примітках до річної фінансової звітності заповнюється розділ IX «Дебіторська заборгованість» по рядках 940 «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» та 950 «Інша поточна дебіторська заборгованість». Сума резерву сумнівних боргів відображається у розділі VII «Забезпечення і резерви» по рядку 775 «Резерв сумнівних боргів».

У статистичному обліку, на основі даних регістрів бухгалтерського обліку, згідно Наказу Державного комітету статистики України від 20.08.1998 р. № 290, яким затверджено Інструкцію щодо заповнення форми № 1-б «Звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість», для відображення інформації про розрахунки з дебіторами, формують II розділ зазначеного Звіту, який містить назву «Дебіторська та кредиторська заборгованість», в частині розрахунків з дебіторами.

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками

З метою забезпечення своєї безперебійної роботи СОК вступає у господарські відносини з учасниками ринку, закуповуючи необхідні для провадження його діяльності та діяльності його членів основні та оборотні активи і споживаючи роботи та послуги. Суб'єктами взаємодії виступають постачальники та підрядники, методологія обліку зобов'язань перед якими визначається національним П (С) БО 11.

Для ведення первинного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками застосовують ті ж самі форми первинних документів, що і для обліку розрахунків з покупцями та замовниками.

Первинними документами, які є підставою для здійснення розрахунків за поставлені продукцію та товари, являються рахунок — фактура, товарно — транспортна накладна, товарний чек тощо.

Основою для здійснення розрахунків за послуги, надані СОК контрагентами, являються Акти виконаних робіт, Акти прийому — передачі наданих послуг, Акти приймання виконаних будівельних робіт.

СОК для обліку розрахунків, відображених на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» використовують *Журнал-ордер № 3В с. — г.* та *Реєстр операцій за розрахунками з постачальниками (підрядниками) № 3.3 с. — г.*

При значній кількості розрахункових операцій дані попередньо накопичують в «Реєстрі операцій за розрахунками з постачальниками (підрядниками)» ф. № 3.3 с. — г., який відкривається на кожного постачальника або підрядника.

Для обліку розрахунків за зобов'язаннями (крім розрахунків з постачальниками та векселями виданими) призначено окремий бланк Журналу-ордера № 3Г с.-г. та відомості аналітичного обліку № 3.4 с. — г. «Відомість аналітичного обліку розрахунків за іншими операціями», № 3.5 с. — г. «Відомість аналітичного обліку розрахунків з бюджетом».

СОК, Наказом про облікову політику яких визначено комп'ютерну форму обліку, формують регістри бухгалтерського обліку по розрахунках з кредиторами відповідно до своїх потреб та особливостей програмних продуктів, використовуваних для автоматизації.

У звітності СОК заборгованість перед контрагентами відображається у ф. №1 «Баланс» по статтях 530 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги» та 610 «Інші поточні зобов'язання».

Окрім того, у статистичному обліку складається ф. № 1-б «Звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість», у якому відображення інформації про розрахунки з кредиторами здійснюють у II розділі зазначеного Звіту «Дебіторська та кредиторська заборгованість», в частині розрахунків з кредиторами.

Кореспонденцію бухгалтерських рахунків по розрахунках з постачальниками та підрядниками СОК наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Бухгалтерський облік розрахунків з постачальниками та підрядниками в СОК

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Здійснено передоплату під поставку пального	371	311
2.	Нараховано податковий кредит з ПДВ по передоплаті	641	644
3.	Оприбутковано пальне від постачальника на баланс кооперативу	203	631
4.	Відображено податковий кредит з ПДВ	644	631
5.	Відображено взаємний залік заборгованості	631	371

Детальніше розглянемо порядок оподаткування ПДВ на схемі ***операцій із поставки ТМЦ для членів СОК***, які є фізичними особами, тобто не платниками ПДВ (рис. 2.3). Податкові зобов'язання позначаються як «ПЗ», податковий кредит, — відповідно «ПК».

Рис. 2.3. Оподаткування ПДВ постачання ТМЦ для членів СОК

Приклад 3. Облік операцій із закупки матеріальних цінностей для члена СОК

Умови: *СОК «Назва СОК» отримав від 1-ого члена СОК (фізичної особи) кошти в розмірі 6600,00 грн. для закупки матеріальних цінностей. Дана сума включає в себе вартість матеріальних цінностей — 6000,00 грн., в т.ч. ПДВ — 1000,00, та вартість послуги з поставки матеріальних цінностей — 600,00 грн., в т.ч. ПДВ — 100,00 грн. Після цього здійснив закупку матеріальних цінностей і здійснив поставку їх члену СОК.*

Відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку:

Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
ПКО, Виписка банку	Відображено одержання коштів від члена СОК для закупки матеріальних цінностей	30, 31	681	6600,00
Виписка банку	Перераховано Продавцю кошти за матеріальні цінності для члена СОК (передоплата)	371	31	6000,00
-	Відображено податковий кредит з ПДВ по розрахункам з Продавцем за матеріальні цінності	641	644	1000,00
Накладна	Відображено надходження матеріальних цінностей від Продавця (на вартість без ПДВ)	28	63	5000,00
Податкова накладна	Зараховано податковий кредит з ПДВ по розрахункам з Продавцем за матеріальні цінності (при одержанні податкової накладної)	644	63	1000,00
Первинні документи, що підтверджують витрати	Відображено витрати по наданні послуги з поставки матеріальних цінностей члену СОК	231	20, 66, 65	500,00
Акт наданих послуг, накладна	Відображено дохід від надання послуги з поставки матеріальних цінностей члену СОК	3611	7031	6600,00
Податкова накладна	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ на суму поставлених матеріальних цінностей та послуги з поставки (1000,00 + 600,00 = 1600,00)	7031	641	1600,00
Бухгалтерська довідка	Списано собівартість надання послуги з поставки матеріальних цінностей члену СОК	9031	231	500,00
Бухгалтерська довідка	Списано вартість поставлених члену СОК матеріальних цінностей	9021	28	5000,00
Бухгалтерська довідка	Відображено взаємозалік заборгованостей СОК перед членом кооперативу та члена кооперативу перед СОК	681	3611	6600,00

Дані відображено в додатках: 5.10, 5.12, 5.13, 5.15, 5.18, 5.19, 5.21, 5.22

Облік операцій по реалізації продукції членів СОК

Члени СОК, який займається заготівельно — збутовою діяльністю, делегують йому повноваження по продажу своєї продукції. При цьому право власності на неї до моменту реалізації кінцевому покупцю залишається за його членом. Для здійснення таких операцій рекомендуємо укладати довгострокові договори доручення між СОК та кожним із членів СОК, відповідно до яких передача продукції покупцям та всі розрахунки здійснюються СОК, а після одержання виручки вона передається члену СОК. На вартість послуг, пов'язаних з виконанням заявок на реалізацію продукції, членам виставляються рахунки; вартість послуг утримується з загальної суми надходжень від покупців продукції членів СОК або оплачується членом СОК окремо.

Членом СОК заповнюється на місці (віддаленими членами СОК — надсилається) ***заявка на реалізацію*** *(Додаток 5.12)* визначеної кількості певного виду продукції відповідної якості. Відомості з заявки заносяться у ***Журнал обліку заявок на реалізацію продукції членів СОК*** *(Додаток 5.13)*, де групуються по партіях реалізації за бажаними датами реалізації.

Після надходження заявки та її обробки до СОК надходить власне продукція (біологічні активи). Прийняття продукції (біологічних активів) оформляється Актом приймання — передачі цінностей. Відповідно до Актів здійснюється зарахування їх на рахунок позабалансового обліку (025 «Матеріальні цінності довірителя») у модифіковану Відомість № 9 с. — г., яку пропонуємо до застосування кооперативами і яка матиме назву ***«Відомість № 9а с. — г. позабалансового обліку в кооперативах»*** *(Додаток 5.14)*. На кожен вид цінностей, що надходитимуть на позабалансові рахунки, в залежності від підстави для їх

отримання та призначення операцій, відкриватиметься окремий бланк Відомості № 9а. У разі, якщо до реалізації приймається продукція, отримана з сировини члена, переробленої в СОК, за накладними внутрішньогосподарського призначення здійснюється переміщення цієї продукції, отриманої від списання сировини з рахунку 022 «Матеріали, прийняті для переробки» та зарахування її на рахунок 025. Рекомендуємо на кожен з видів продукції відкривати дві відомості — окремо для реалізації продукції членів СОК та третіх осіб (з якими договори доручення укладаються на конкретний обсяг реалізації їх продукції).

Оскільки Відомість № 9а с. — г. забезпечує аналітичні дані в розрізі видів продукції, але не відображає розрахунків за продукцію з членами, то для забезпечення персоніфікації цих розрахунків за кожним з них доцільно вести ***Відомість реалізації продукції члена кооперативу та розрахунків за неї*** *(Додаток 5.20)*. Пропонуємо до застосування СОК форму такої відомості. При кожному з фактів поставки продукції на реалізацію одночасно з записом у окремий примірник Відомості № 9а с. — г. здійснюються записи і у Відомість, пропоновану до затвердження.

Відвантаження партії відповідної продукції відображається за документами, передбаченими для її реалізації, відповідно до договорів з покупцями продукції членів СОК, з одночасним списанням її вартості з рахунку 025. При цьому до документів на передачу права власності на продукцію покупцям необхідно складати розшифровку, в якій вказуватиметься, продукція та/або біологічні активи яких членів та в якому об'ємі реалізуються. З цих документів дані розносяться у Відомості по кожному з членів СОК.

Облік розрахунків з покупцями відповідної продукції (біологічних активів) слід вести у ***Реєстрах № 6.1б с. — г.*** *(Додаток 5.16)* аналітичного обліку реалізації продукції та біологічних активів членів кооперативу за кожним з видів продукції. Ці Реєстри відрізняються від Реєстрів № 6.1а тим, що у них облікова вартість поставлених цінностей відображається не за дебетом рахунку 90, а за кредитом рахунку 025.

Після закінчення звітного періоду дані з Реєстрів № 6.1б с. — г. підсумкові дані за кожним видів продукції та біологічних активів переносяться до ***Зведеної відомості № 6.4а с. — г. аналітичного обліку реалізації продукції, біологічних активів членів кооперативу*** *(Додаток 5.17)*. Підсумкові дані по кредиту рахунку 025 за кожним з видів продукції та біологічних активів у відомості по реалізації продукції члена взаємно контролюватимуться з підсумками відомостей № 9а с. — г.

Дані по розрахунках з кожним з покупців продукції членів СОК відображаються у окремому бланку Відомості № 6.6 с. — г., де на кожного з них слід виділити кількість рядків, яка відповідатиме номенклатурі продукції (біологічних активів), придбаних такими особами; у ці рядки переноситимуться відомості з Реєстрів № 6.1б с. — г., з метою подальшого визначення підсумкових оборотів за кожним з покупців продукції членів СОК.

Для відображення в синтетичному обліку розрахунків з покупцями продукції членів СОК застосовують окремий бланк Журналу — ордера № 6 с. — г.

Одночасно з відображенням доходу в регістрах обліку розрахунків з покупцями по документах, які підтверджують реалізацію, слід відобразити рознесення заборгованості перед членами по Відомостях реалізації продукції кожного з членів, відповідно до об'єму за кожним з них по розшифровці до розрахункових документів. У Відомості здійснюється запис на суму, визначену в розшифровці, з відображенням заборгованості перед членом за кредитом рахунку 685 у кореспонденції з дебетом субрахунку 7041 «Вирахування з

доходу від реалізації продукції членів кооперативу» без ПДВ і окремо на суму ПДВ (якщо член СОК є платником податку на додану вартість)[27].

На вартість послуг з реалізації продукції члена складається відповідний документ, дані якого заносяться до Аналітичної відомості надання послуг по кожному з членів СОК. Зарахування за послуги СОК та сплату відображають на основі відповідних документів за дебетом рахунку 685 у тих же Відомостях по реалізації продукції кожного з членів. За періодичністю, визначеною кооперативом, здійснюється групування даних по Відомостях за кожним з членів і перенесення їх у *Відомість № 3.4 аналітичного обліку за іншими операціями по рахунку 685*. Така відомість по рахунку 685 потрібна для відображення інформації про податковий кредит з ПДВ та про вирахування з доходу. З неї інформація про ПДВ буде корисною при розрахунку сум податку на додану вартість, що підлягають сплаті до бюджету, а підсумок колонки по субрахунку 7041 потрапить у розрахунки фінансових результатів.[28]

За періодичністю, визначеною СОК, по реалізованій продукції складаються Звіти про виконання умов договору доручення.

Схематично реєстрацію операцій по реалізації продукції членів СОК відображено на рис. 2.4.

Рис. 2.4. Схема реєстрації господарських операцій по розрахунках за реалізацію продукції членів СОК

27 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

28 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

СОК, який є платником ПДВ та реалізує продукцію по дорученнях своїх членів — неплатників ПДВ, відображає податкові зобов'язання у загальному порядку, але за відсутності податкової накладної чи іншого відповідного документа не має права на нарахування податкового кредиту по такій операції. Цей факт слід врахувати при перерахуванні коштів за реалізовану продукцію членам СОК. У разі, якщо член є платником ПДВ, йому перераховується вся сума з ПДВ, отримана від покупця; якщо член не є платником ПДВ, йому перераховується сума, отримана від покупця, за мінусом суми ПДВ, яка підлягатиме сплаті СОК.

Приклад кореспонденції бухгалтерських рахунків з обліку реалізації продукції членів СОК наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Бухгалтерський облік операцій по реалізації продукції членів СОК (на умовах договору доручення)[29]

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Отримано від члена кооперативу продукцію на реалізацію	025	
2.	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ*	641	644
3.	Відображено реалізацію покупцям	3613	7023
4.	Відображено ПДВ у вартості реалізації	7023	641
5.	Відображено відрахування з доходу та заборгованість перед членом кооперативу	7041	685
6.	Списано вартість реалізованої продукції		025
7.	Відображено заборгованість перед членом кооперативу на суму ПДВ*	644	685
8.	Відображено вартість послуг кооперативу	3611	7031
9.	Нараховано суму податкових зобов'язань з вартості послуг кооперативу*	7031	641
10.	Відображено надходження коштів від кінцевих покупців	311	3613
11.	Відображено залік заборгованості (на суму вартості послуг кооперативу)	685	3611
12.	Перераховано (видано) кошти члену кооперативу від реалізації продукції, окрім вартості послуги	685	311, 301
13.	Віднесено дохід від реалізації продукції члена кооперативу на результати діяльності	7023	7913
14.	Віднесено дохід від надання послуги по реалізації продукції члену кооперативу на результати діяльності	7031	7911
15.	Віднесено вирахування з доходу при виплаті члену на результати діяльності	7913	7041
* У разі, якщо член СОК та сам СОК є платниками ПДВ			

Детальніше розглянемо порядок оподаткування ПДВ за договором-доручення на схемі ***операцій із заготівлі і збуту продукції (зернові, плодово-ягідні культури, молоко, м'ясо у живій вазі) членів СОК***, які є фізичними особами, тобто не платниками ПДВ (рис. 2.5). Податкові зобов'язання позначаються як «ПЗ».

29 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Рис. 2.5. Оподаткування ПДВ заготівлі і збуту продукції членів СОК

Приклад 4. Облік операцій по реалізації продукції членів СОК

Умови: *СОК «Назва СОК» отримав від 2-ого члена СОК (фізичної особи) продукцію для реалізації на суму 10000,00 грн.. СОК виступає у ролі довіреної особи а член СОК — довірителя, а тому вартість продукції на баланс не приймає, а обліковує її на позабалансовому рахунку. Вартість послуги з реалізації становить 960,00 грн., в т.ч. ПДВ — 160,00 грн. Після реалізації продукції СОК повинен повернути 2-ому члену СОК 9040,00 грн. (10000,00-960,00).*

Відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку:

Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
Накладна на приймання цінностей	Відображено надходження продукції члена СОК для реалізації	0 2 4 , 025		10000,00
Первинні документи, що підтверджують витрати	Відображено витрати СОК на реалізацію продукції члена СОК	235	20, 66, 65	800,00
Накладна, Товарно — транспортна накладна	Відображено дохід від реалізації продукції члена СОК	3613	7023	12000,00
Податкова накладна	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ за реалізовану продукцію члена СОК	7023	641	2000,00
Банківська виписка	Відображено надходження коштів за продукцію члена СОК від Покупця	311	3613	12000,00
Акт наданих послуг	Відображено дохід від надання послуги з реалізації продукції члена СОК	3611	7031	960,00
Податкова накладна	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ на суму послуг з реалізації продукції члена СОК	7031	641	160,00
Акт на списання цінностей	Відображено списання вартості реалізованої продукції члена СОК		0 2 4 , 025	10000,00
Бухгалтерська довідка	Списано собівартість надання послуги з реалізації продукції члена СОК	9031	235	800,00
Бухгалтерська довідка	Відображено відрахування з доходу СОК та заборгованість перед членом СОК за продукцію	7041	685	10000,00
ВКО, Виписка банку	Відображено виплату коштів члену СОК за реалізовану продукцію	685	30, 31	9040,00
Бухгалтерська довідка	Відображено взаємозалік заборгованості члена СОК	685	3611	960,00

Дані відображено в додатках: 5.9, 5.14, 5.16, 5.17, 5.19, 5.20, 5.21, 5.22

Облік розрахунків за переробку давальницької сировини

СОК, які займаються переробкою сільськогосподарської продукції своїх членів, рекомендується оформляти такі операції як переробку давальницької сировини. При цьому давальницька сировина являється власністю члена СОК, і право власності на неї не переходить, тому СОК при прийнятті її на переробку зараховує на позабалансовий рахунок 022 «Матеріали, прийняті в переробку» по Акту приймання — передачі цінностей. Аналітичний облік таких цінностей ведеться у окремому примірнику ***відомості***

№ 9а с. — г. позабалансового обліку *(Додаток 5.14)*. Рекомендуємо відкривати два примірники регістру — окремо для обліку цінностей, наданих в переробку членами СОК та сторонніми особами.

Факт надання СОК послуг з переробки сировини замовника оформляється ***Актом про переробку продукції*** *(Додаток 5.11)*. При періодичному надходженні продукції від членів на переробку Акт доцільно складати не на кожну партію сільськогосподарської сировини, а за певний проміжок часу, обумовлений сторонами (тиждень, декада, місяць).

Бухгалтерський облік розрахунків за надані послуги по переробці здійснюється в регістрах по обліку розрахунків з членами СОК та третіми особами.

Кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку по розрахунках за переробку СОК сировини на давальницьких умовах представлено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Бухгалтерський облік розрахунків за переробку давальницької сировини СОК[30]

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Отримано від члена кооперативу продукцію на переробку	022	
2.	Відображено дохід від реалізації послуг з переробки сировини	3611 3612	7031 7032
3.	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	7031, 7032	641
4.	Після переробки списано вартість використаної давальницької сировини		022
5.	Отримано кошти за переробку сировини	311	3611 3612

Детальніше розглянемо порядок оподаткування ПДВ на схемі ***операцій із надання послуг з переробки для членів СОК***, які є фізичними особами, тобто не платниками ПДВ (рис. 2.6). Податкові зобов'язання позначаються як «ПЗ».

Рис. 2.6. Оподаткування ПДВ переробних послуг членам СОК

Приклад 5. ***Облік операцій з переробки давальницької сировини члена СОК***

Умови: *СОК «Назва СОК» отримав від 4-ого члена СОК (фізичної особи) давальницьку сировину на суму 10000,00 грн. для подальшої переробки. Вартість послуги з переробки давальницької сировини (продукції) члена СОК — 1200,00 грн., в т.ч. ПДВ — 200,00 грн. СОК здійснив переробку давальницької сировини (продукції) члена СОК, після чого була здійснена оплата послуги з переробки.*

30 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку:

Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
Накладна на приймання цінностей	Відображено надходження давальницької сировина члена СОК для переробки	022		10000,00
Первинні документи, що підтверджують витрати	Відображено витрати СОК на переробку давальницької сировини члена СОК	234	13, 20, 66, 65	1000,00
Акт на списання цінностей	Відображено списання давальницької сировини члена СОК після її переробки		022	10000,00
Бухгалтерська довідка	Списано собівартість надання послуг з переробки давальницької сировини члена СОК	9031	234	1000,00
Акт наданих послуг	Відображено дохід від надання послуг з переробки давальницької сировини члена СОК	3611	7031	1200,00
Податкова накладна	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ на суму послуг з переробки давальницької сировини члена СОК	7031	641	200,00
ПКО, Виписка банку	Відображено надходження коштів від члена СОК в рахунок оплати послуг з переробки давальницької сировини	30, 31	3611	1200,00

Дані відображено в додатках: 5.11, 5.14, 5.19, 5.21, 5.22

Детальніше розглянемо порядок оподаткування ПДВ на схемі ***операцій із надання сервісних послуг членам СОК***, які є фізичними особами, тобто не платниками ПДВ (рис. 2.7). Податкові зобов'язання позначаються як «ПЗ».

Рис. 2.7. Оподаткування ПДВ сервісних послуг членам СОК

Приклад 6. ***Облік операцій з надання сервісних послуг члену СОК***

Умови: *СОК «Назва СОК» отримав від 5-ого члена СОК (фізичної особи) заявку на надання сервісної послуги. Вартість даної послуги для 4-ого члена СОК — 4800,00 грн., в т.ч. ПДВ — 800,00 грн. СОК надав сервісну послугу 4-ому члену СОК, після чого була здійснена оплата даної послуги.*

Відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку:

Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
Первинні документи, що підтверджують витрати	Відображено витрати СОК на надання послуги для члена СОК	236	13, 20, 66, 65	4000,00
Акт наданих послуг	Відображено дохід від надання послуги для члена СОК	3611	7031	4800,00
Податкова накладна	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ на суму послуги для члена СОК	7031	641	800,00
Бухгалтерська довідка	Списано собівартість надання послуг з переробки давальницької сировини члена СОК	9031	236	4000,00
ПКО, Виписка банку	Відображено надходження коштів від члена СОК в рахунок оплати послуг з переробки давальницької сировини	30, 31	3611	4800,00

Дані відображено в додатках: 5.19, 5.21, 5.22

2.3. Облік витрат та калькулювання собівартості робіт та послуг

Організація облікових робіт залежить від специфіки діяльності СОК. Організація обліку витрат і калькулювання собівартості робіт та послуг в СОК передбачає низку попередніх організаційних заходів, які полягають у наступному:

1) здійснюється аналіз передбачених Статутом СОК видів діяльності стосовно виконання робіт та надання послуг з обслуговування членам СОК та іншим особам і встановлюється їх перелік;
2) відповідно до визначених видів діяльності встановлюються об'єкти та методи калькулювання і обліку витрат, формується облікова політика, яка затверджується наказом керівника СОК;
3) визначаються статті прямих і непрямих витрат та методика їх розподілу для формування повної собівартості з метою встановлення ціни наданих СОК послуг окремо для своїх членів та іншим особам (відповідно до аб.3 ст. 28 Закону про сільгоспкооперацію). При цьому проводиться постійний моніторинг частки наданих послуг іншим особам, яка не повинна перевищувати 20%, тобто встановленого нормативу для надання СОК статусу неприбуткової організації.[31] Для членів СОК ціна послуг визначається за очікуваною повною собівартістю з урахуванням ризиків діяльності.

Облік витрат і калькулювання робіт та послуг СОК для потреб складання фінансової звітності

До виробничої собівартості виконаних робіт та наданих послуг включаються такі статті:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- загальновиробничі витрати;
- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати (п. 12-16 П (С) БО 16О 16[32]).

Загальновиробничі витрати поділяються на постійні та змінні. До змінних належать витрати на обслуговування і управління виробництвом, що змінюються прямо (чи майже прямо) пропорційно до зміни обсягу виробництва. До постійних — витрати на обслуговування і управління виробництвом, що залишаються незмінними (чи майже незмінними при зміні обсягів виробництва). Перелік та склад постійних та змінних витрат встановлюється СОК самостійно

Витрати, пов'язані з виробництвом продукції з давальницької сировини виконанням робіт, наданням послуг, можуть групуватись за такими статтями калькуляції (типовими для більшості СОК):

- сировина та матеріали;
- куповані комплектуючі вироби, напівфабрикати, роботи та послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій;
- паливо й енергія на технологічні потреби;
- зворотні відходи (вираховуються);
- основна заробітна плата;

31 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

32 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. (зі змінами і доповненнями) *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00*

- додаткова заробітна плата;
- відрахування на соціальні заходи;
- витрати, пов'язані з підготовкою та освоєнням виробництва продукції;
- відшкодування зносу спеціальних інструментів і пристосувань цільового призначення та інші спеціальні витрати;
- витрати на утримання й експлуатацію машин та обладнання;
- загальновиробничі витрати;
- втрати від браку;
- інші виробничі витрати;
- попутна продукція (вираховується).

Облік витрат по наданню послуг

СОК надає різні види послуг, аналітичний облік витрат доцільно організувати в розрізі субрахунків:

231 «Послуги з постачання»;
232 «Послуги в рослинництві»;
233 «Послуги в тваринництві»;
234 «Виробничі послуги з переробки»;
235 «Послуги зі збуту продукції»;
236 «Сервісні послуги» та ін.[33]

Відповідно до прийнятої СОК методики аналітичний облік надання послуг деталізується в розрізі видів. Наприклад, субрахунок 232 «Послуги в рослинництві» може включати такі аналітичні рахунки:

2321 «Оранка»;
2322 «Посадка картоплі»;
2323 «Косіння трав» та ін.

При списанні собівартості реалізованих виконаних робіт та наданих послуг складається бухгалтерський запис за дебетом рахунку 90 «Собівартість реалізації», субрахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» та кредитом рахунку 23 «Виробництво». З метою врахування необхідності розподілу аналітичного обліку собівартості реалізованих СОК товарів, продукції та біологічних активів, робіт та послуг між членами СОК та третіми особами, до відповідних субрахунків рахунку 90 «Собівартість реалізації» рекомендуємо відкрити такі субрахунки другого порядку.

До субрахунку 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» (лише у СОК, які здійснюють селекційно — насінницьку та племінну діяльність):

9011 «Собівартість реалізованої готової продукції членам кооперативу»;
9012 «Собівартість реалізованої готової продукції третім особам».[35]

До субрахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» (у СОК які здійснюють постачальницьку діяльність):

9021 — «Собівартість товарів, реалізованих членам кооперативу»;
9022 — «Собівартість товарів, реалізованих третім особам».[34]

33 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

34 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

До субрахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»:
9031 — «Собівартість робіт і послуг, реалізованих членам кооперативу»;
9032 — «Собівартість робіт і послуг, реалізованих третім особам».[36]

Операційні витрати СОК

Витрати операційної діяльності за економічним змістом поділяються на елементи. До таких елементів, які в своїй основі далі не діляться, відносять:

- матеріальні витрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.

До складу елемента «Матеріальні витрати» включаються витрати на:

- сировину й матеріали, які використані як основні та допоміжні матеріали в операційній діяльності СОК при виконанні робіт, наданні послуг або для господарських потреб, технічних цілей та сприяння у виробничому процесі;
- купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби;
- придбане у сторонніх підприємств і організацій та використане в діяльності СОК будь-яке паливо та енергія всіх видів;
- тару й тарні матеріали;
- будівельні матеріали, які використані як основні та допоміжні матеріали в операційній діяльності СОК;
- запасні частини, які використані для ремонту основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та малоцінних і швидкозношуваних предметів СОК;
- малоцінні й швидкозношувані предмети (МШП), що використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року, зокрема: інструмент, господарський інвентар, спеціальне оснащення;
- спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту;
- мило та інші миючі засоби, знешкоджувальні засоби, молоко і лікувально — профілактичне харчування тощо;
- відшкодування витрат працівникам за придбання ними спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту у випадках невидачі їх адміністрацією.

В системі рахунків вказані витрати, пов'язані з визначенням собівартості робіт та послуг СОК, відображають кореспонденцією за дебетом рахунку 23 «Виробництво» (з деталізацію в розрізі субрахунків, що ідентифікують вид діяльності та в розрізі аналітичних рахунків, що ідентифікують вид виконаних робіт чи наданих послуг) та кредитом матеріальних рахунків: 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні швидкозношувані предмети».

До складу елемента «Витрати на оплату праці» включаються:

- заробітна плата за окладами й тарифами;
- надбавки та доплати до тарифних ставок та посадових окладів у розмірах, передбачених діючим законодавством;
- премії та заохочення;
- матеріальна допомога;
- компенсаційні виплати;

- оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу;
- інші витрати на оплату праці.

Витрати на оплату праці складаються з основної заробітної плати, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних і компенсаційних виплат.

В системі рахунків вказані витрати, пов'язані з визначенням собівартості робіт та послуг СОК, відображають кореспонденцією за дебетом рахунку 23 «Виробництво» з відповідною деталізацію в розрізі субрахунків та аналітичних рахунків та кредитом рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».

До складу елемента «Відрахування на соціальні заходи» включаються:
- єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- відрахування на індивідуальне страхування персоналу кооперативу;
- відрахування на інші соціальні заходи.

В системі рахунків вказані витрати, пов'язані з визначенням собівартості робіт та послуг СОК, відображають кореспонденцією за дебетом рахунку 23 «Виробництво» з відповідною деталізацію в розрізі субрахунків та аналітичних рахунків та кредитом рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням».

До елемента «Амортизація» включається сума нарахованої амортизації основних засобів, малоцінних необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів.

В системі рахунків СОК вказані витрати, пов'язані з визначенням собівартості робіт та послуг СОК, відображають кореспонденцією за дебетом рахунку 23 «Виробництво» з відповідною деталізацію в розрізі субрахунків та аналітичних рахунків та кредитом рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів».

До складу елемента «Інші операційні витрати» включаються витрати операційної діяльності, які не увійшли до складу елементів, наведених вище, зокрема витрати на відрядження, на послуги зв'язку, плата за розрахунково-касове обслуговування тощо.

В системі рахунків вказані ***витрати, пов'язані з визначенням собівартості робіт та послуг СОК***, відображають кореспонденцією за дебетом рахунку 23 «Виробництво» з відповідною деталізацією в розрізі субрахунків та аналітичних рахунків та кредитом рахунків: 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 68 «Розрахунки за іншими операціями» тощо.

Не включаються до виробничої собівартості і списуються на витрати періоду (витрати виробництва, обігу), в якому вони були здійснені, наступні витрати операційної діяльності:
- понаднормативні відходи;
- витрати на зберігання, крім тих, які необхідні у виробничому процесі, що передував наступній стадії виробництва;
- адміністративні накладні витрати;
- витрати на збут;
- інші витрати операційної діяльності.

Виробничі накладні витрати СОК

Облік виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління ремонтними дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й

допоміжного виробництва, а також витрат на утримання та експлуатацію машин і устаткування, ведеться на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».

Адміністративними є витрати, пов'язані із обслуговуванням виробництва і управлінням СОК. До ***адміністративних витрат*** відносяться такі витрати:

- загальні та корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);
- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління СОК та іншого адміністративного персоналу;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення (оренда, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, охорона);
- винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);
- витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);
- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського призначення;
- витрати на врегулювання спорів у судових органах;
- податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);
- плата за розрахунково — касове обслуговування та інші послуги банків; інші витрати адміністративного призначення.

Адміністративні витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням кооперативу, відображаються на рахунку 92 «Адміністративні витрати». Аналітичний облік адміністративних витрат ведеться за статтями витрат або в розрізі елементів витрат, передбачених кошторисом.

Витрати на збут включають витрати, пов'язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг). До них відносяться:

- витрати матеріалів для пакування готової продукції на складах;
- витрати на ремонт тари;
- оплата праці і комісійні винагороди продавцям, торговим агентам, працівникам підрозділу, що забезпечують збут;
- витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг);
- витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом;
- витрати на утримання основних засобів,
- інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг (операційна оренда, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона);
- витрати на транспортування, перевалку готової продукції (товарів), транспортно — експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів) відповідно до умов договору (базису) поставки;
- інші витрати, пов'язані зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг.

У СОК, при здійсненні діяльності зі збуту продукції, до складу витрат на збут включаються частина витрат обігу, за винятком адміністративних витрат, інших операційних витрат, фінансових витрат.

Облік витрат, пов'язаних зі збутом (реалізацією, продажем) продукції, товарів, робіт і послуг, ведеться на рахунку 93 «Витрати на збут». Аналітичний облік витрат на збут

ведеться у відомостях в розрізі статей витрат та за економічними елементами. При організації обліку за центрами витрат відповідні регістри ведуть в розрізі складів і служб, пов'язаних зі збутом готової продукції

Первинними документами при відображенні накопичення витрат на збут є: накладна, рахунок, видатковий касовий ордер, розрахунок бухгалтерії, акти виконаних робіт, банківські виписки, звіти про використання коштів, виданих на відрядження та підзвіт тощо. Списання витрат на збут на фінансові результати оформлюється довідкою (розрахунком) бухгалтерії.

Інші операційні витрати СОК

До ***інших операційних витрат*** включаються:

- витрати на дослідження та розробки відповідно до П (С) БО 8;
- собівартість реалізованої іноземної валюти, яка для цілей бухгалтерського обліку визначається шляхом перерахунку іноземної валюти в грошову одиницю в еквіваленті, вираженому в грошовій одиниці України за курсом Національного банку України на дату продажу іноземної валюти, плюс витрати, пов'язані з продажем іноземної валюти;
- собівартість реалізованих виробничих запасів, яка для цілей бухгалтерського обліку складається з їх облікової вартості та витрат, пов'язаних з їх реалізацією;
- сума безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів;
- втрати від операційної курсової різниці (тобто від зміни курсу валюти за операціями, активами і зобов'язаннями, що пов'язані з операційною діяльністю кооперативу);
- втрати від знецінення запасів; недостачі і втрати від псування цінностей; визнані штрафи, пені, неустойка;
- витрати на виплати матеріальної допомоги, утримання об'єктів соціально — культурного призначення;
- інші витрати операційної діяльності.

Для обліку інших витрат операційної діяльності використовують рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності». На рахунку 94 ведеться облік витрат операційної діяльності СОК, крім витрат, які відображаються на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут».

Первинними документами обліку інших витрат операційної діяльності є накладна, акт про оцінку, інвентаризаційний опис, порівняльна відомість, розрахунок бухгалтерії. Списання інших витрат операційної діяльності на фінансові результати оформляється довідкою (розрахунком) бухгалтерії.

Фінансові витрати СОК

До ***фінансових витрат*** відносяться витрати на проценти (за користування кредитами отриманими, за фінансовою орендою тощо) та інші витрати СОК, пов'язані із залученням позикового капіталу. Облік витрат фінансової діяльності ведеться на рахунку 95 «Фінансові витрати», який призначений для обліку господарських процесів та витрат, пов'язаних з нарахуванням та сплатою відсотків за користування кредитами банків, випуском, триманням і обігом цінних паперів (у т.ч. відсотки за випущеними облігаціями,

сума дисконту тощо), нарахуванням відсотків за договорами кредитування, фінансового лізингу та інших витрат кооперативу, пов'язаних із залученням позикового капіталу.

Інші витрати СОК

До складу ***інших витрат*** включаються витрати, які виникають під час звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані безпосередньо з виробництвом та/або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг). До таких витрат належать:

- собівартість реалізованих фінансових інвестицій (балансова вартість та витрати, пов'язані з реалізацією фінансових інвестицій);
- собівартість реалізованих необоротних активів (залишкова та витрати, пов'язані з реалізацією необоротних активів);
- собівартість реалізованих майнових комплексів; втрати від неопераційних курсових різниць;
- сума уцінки необоротних активів і фінансових інвестицій; витрати на ліквідацію необоротних активів (розбирання, демонтаж тощо);
- залишкова вартість ліквідованих (списаних) необоротних активів; інші витрати звичайної діяльності.

При реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів та майнових комплексів особливістю є те, що собівартість їх реалізації буде збільшуватися на суму витрат, пов'язаних із реалізацією. Облік витрат, що виникають в процесі звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані з виробництвом або реалізацією основної продукції (товарів) та послуг ведеться на рахунку 97 «Інші витрати».

Адміністративні, фінансові, інші операційні витрати та витрати на збут в кінці звітного періоду списуються в дебет рахунку 79 «Фінансові результати».

Організація обліку витрат і калькулювання робіт та послуг СОК для потреб складання податкової звітності

Склад витрат, що враховується при визначенні об'єкта калькулювання послуг, вимоги щодо їх обчислення та підтвердження регламентуються статтями ПКУ:

138 «Склад витрат та порядок їх визнання»;
139 «Витрати, що не враховуються при визначенні оподатковуваного прибутку»;
140 «Особливості визнання витрат подвійного призначення»;
141 «Особливості визначення складу витрат платника податку в разі сплати процентів за борговими зобов'язаннями»;
142 «Особливості визначення складу витрат на виплати фізичним особам згідно з трудовими договорами та договорами цивільно-правового характеру»;
143 «Особливості віднесення до складу витрат сум внесків на соціальні заходи»;
144 «Об'єкти амортизації»;
145 «Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів. Методи нарахування амортизації»;
146 «Визначення вартості об'єктів амортизації»;
147 «Облік операцій із землею та її капітальним поліпшенням»;
148 «Амортизація витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин»;
з урахуванням особливостей, передбачених у статях ПКУ:
150 «Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах

наступних податкових періодів»;
153 «Оподаткування операцій особливого виду»;
155 «Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції»;
156 «Особливості оподаткування страховика»;
157 «Оподаткування неприбуткових установ та організацій»;
158 «Особливості оподаткування прибутку кооперативів, отриманого у зв'язку із впровадженням енергоефективних технологій»;
159 «Безнадійна та сумнівна заборгованість»;
160 «Особливості оподаткування нерезидентів»;
161 «Спеціальні правила».

Відповідно до ст.138 ПКУ «Склад витрат та порядок їх визнання» витрати, що враховуються при обчисленні об'єкта калькулювання, складаються із:

- витрат операційної діяльності, які визначаються згідно з п.138.4, 138.6-138.9, 138.10.2-138.10.4, 138.11;
- інших витрат, визначених згідно з п.138.5-138.12 цієї статті, п.140.1 ст.140 і ст.141 цього Кодексу; крім витрат, визначених у п.138.3 цієї статті та у ст.139 цього Кодексу.

При встановленні складу витрат слід враховувати вимоги пп.138.2 ст. 138 «Склад витрат та порядок їх визнання» щодо визнання їх на підставі первинних документів, що підтверджують здійснення витрат, обов'язковість ведення і зберігання яких передбачено правилами ведення бухгалтерського обліку.

Відповідно до правил бухгалтерського обліку після здійснення господарської операції та складання первинного документу відбувається реєстрація, накопичення та узагальнення інформації про витрати в регістрах обліку, на рахунках з метою формування звітних показників. Основою визнання витрат є відповідним чином оформлений первинний документ.

Організація обліку витрат і калькулювання робіт та послуг СОК для потреб ціноутворення та прийняття управлінських рішень

Порядок обліку витрат і калькулювання робіт та послуг СОК регулюється внутрішнім Положенням про організацію управлінського обліку витрат і калькулювання виконаних робіт та наданих послуг СОК, яке є невід'ємною частиною або Додатком до Наказу про облікову політику СОК. Положення має містити наступні розділи:

- Загальні принципи обліку витрат і калькулювання робіт та послуг СОК;
- Встановлення центрів витрат, сфер відповідальності, об'єктів витрат і калькулювання;
- Визначення методики обліку витрат і калькулювання.

Рекомендується калькулювати виконані роботи та надані послуги за видами собівартості: технологічної, виробничої, повної.

Технологічна собівартість включає прямі витрати на робочому місці, ділянці, бригаді. Сюди відносяться витрати на сировину, матеріали, корми чи насіння (останні два елементи — лише у СОК, які займаються племінною та селекційно — насінницькою діяльністю), паливо та інші, які передбачені технологією виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також витрати на оплату праці робітників, безпосередньо зайнятих у процесі надання послуг, і витрати на утримання і використання обладнання. На її основі приймаються рішення щодо доцільності власного виробництва чи придбання необхідних

ресурсів, нормативів їх витрачання, ефективного використання обладнання, формування трансфертних цін, результатів діяльності центрів витрат тощо.

Виробнича собівартість включає технологічну собівартість плюс розподілені загальновиробничі витрати (витрати на управління цехами, бригадами, виробничими підрозділами). Відображає рівень виробничих витрат на виготовлення продукції (робіт, послуг). Відповідно до методики, викладеної в національних П (С) БО, на рахунку 23 «Виробництво» відображається саме виробнича собівартість продукції.

Повна собівартість включає виробничу собівартість плюс адміністративні, фінансові та витрати на збут. Характеризує загальний рівень витрат на виробництво та реалізацію продукції, виконаних робіт та наданих послуг. Розрахунок повної собівартості виконаних робіт та наданих послуг здійснюється в такій послідовності розподілу витрат:

- розподіляються між окремими об'єктами планування та обліку витрати з утримання необоротних активів;
- визначається собівартість робіт та послуг допоміжних виробництв;
- розподіляються загальні витрати: на зрошення та осушення земель, включаючи витрати на утримання меліоративних споруд, на вапнування та гіпсування ґрунтів та на утримання полезахисних смуг (у селекційно-насінницьких кооперативах);
- списуються з витрат основного виробництва суми надзвичайних, непередбачених втрат та понаднормативних витрат;
- розподіляються бригадні, фермські, загальновиробничі, адміністративні, збутові, інші операційні, фінансові витрати;
- визначається загальна сума виробничих та повних витрат по об'єктах обліку;
- визначається собівартість продукції рослинництва (у СОК, які мають селекційно-насінницьку діяльність);
- визначається собівартість продукції промислових виробництв з переробки продукції;
- розподіляються витрати з утримання кормоцехів (за рішенням СОК, що має бути затверджено наказом про облікову політику кооперативу, розподіл витрат може виконуватися щомісяця);
- визначається собівартість додаткових біологічних активів тваринництва (у племінних кооперативах);
- визначається собівартість продукції інших промислових виробництв;
- визначається повна собівартість продукції рослинництва (у селекційно-насінницьких кооперативах), тваринництва (у племінних кооперативах) та промислових виробництв (у переробних кооперативах), виконаних робіт, наданих послуг.

Особливості калькулювання робіт та послуг в СОК

Для цілей калькулювання основним етапом є визначення калькуляційної одиниці.

Калькуляційною одиницею в СОК (при наданні переробних послуг) є послуги з переробки в розрізі видів продукції, яка є результатом такої переробки. Обчислюється повна собівартість переробки шляхом ділення на кількість випущеної готової продукції визначається собівартість одиниці переробки. В даному випадку застосовується методика обліку виробництва продукції на давальницьких умовах, яка передбачає позабалансовий облік сировини для переробки та готової продукції. Реалізація послуг з переробки оформляється Актом виконаних робіт з переробки давальницької сировини.

Калькуляційною одиницею в СОК (при здійсненні заготівлі, зберігання, передпродажної обробки, продажу продукції, наданні маркетингових послуг) є окреме замовлення, оформлене на підставі відповідного довгострокового Договору (Угоди) та відповідної заявки члена СОК. В залежності від технології виконаних робіт працівниками СОК на виконання даного Договору (Угоди), ведеться облік прямих витрат на рахунку 23 «Виробництво», із зазначенням субрахунку відповідно до виду послуг — заготівля, зберігання, передпродажна обробка, продаж продукції та аналітичного рахунку відповідно до укладеного Договору із замовником та заявки. Калькулювання повної собівартості здійснюється по кожному замовленню методом сумування прямих витрат та розподілених загальновиробничих, адміністративних, фінансових та витрат на збут пропорційно прямим витратам.

Калькуляційною одиницею у СОК (при здійсненні технологічних, транспортних, меліоративних, ремонтних, екологовідновних робіт, ветеринарного обслуговування тварин і племінної роботи, телефонізації, газифікації, електрифікації в сільській місцевості, при наданні медичних, побутових, санаторно — курортних, науково — консультаційних послуг, послуг з ведення бухгалтерського обліку та аудиту) є окреме замовлення на вищезазначені сервісні послуги. Калькулювання повної собівартості здійснюється по кожному замовленню.

Кінцева собівартість послуг, витрати на функціонування СОК остаточно можуть бути підраховані в кінці звітного року (31 грудня), тому калькулювання з метою ціноутворення в кооперативі має здійснюватися у двох аспектах:

1) встановлення облікових цін на надання послуг своїм членам (в частині повної бюджетної собівартості, обчисленої перед початком звітного періоду) та іншим особам (виходячи з розрахунку: повна бюджетна собівартість плюс очікуваний прибуток, враховуючи обмеження 20%);[35]
2) обчислення повної фактичної собівартості наданих послуг в кінці звітного року, проведення коригуючих кореспонденцій по списанню калькуляційних різниць.

Визначення повної бюджетної собівартості послуг можливе з обов'язковим врахуванням наступних факторів, обумовлених особливостями діяльності СОК:

- можливість в кінці року повернення або перерозподілу між членами надлишково (понад фактичну собівартість послуг) отриманих коштів, але не можливість додаткової сплати коштів (при заниженні бюджетної собівартості послуг);
- непередбачені витрати, ризики, що обумовлює розраховувати надбавку до бюджетної ціни як плату за такі ризики та непередбачені витрати;
- врахування фактору впливу ринкового важеля на ціноутворення для членів кооперативу та інших осіб.37

Бюджетна ціна є результатом економічних розрахунків, прогнозування ринку та компромісом між потребою СОК знизити вплив можливих ризиків та бажанням членів СОК отримати якомога вищу ціну за свою продукцію, якнайдешевше придбати ресурси або отримати послуги за якомога нижчою вартістю. Методика обліку витрат і калькулювання бюджетної собівартості та ціни має бути визначена в Наказі про облікову політику СОК.

Для СОК, які здійснюють діяльність із заготівлі, збуту і переробки, кінцева ціна виплат для члена СОК за реалізовану продукцію буде рівна розміру ціни, що оплачена покупцем, за

35 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

вирахуванням вартості послуг по збуту, а в разі, якщо член СОК не є платником податку на додану вартість — ще і за вирахуванням суми податку на додану вартість.

Для СОК, які надають сервісні послуги, кінцева ціна робіт, послуг членам СОК дорівнює їх фактичній собівартості. Для СОК, які здійснюють постачання матеріальних цінностей, кінцева ціна робіт, послуг членам СОК дорівнює вартості товарно — матеріальних цінностей, збільшеній на суму витрат по їх доставці (фасування, навантаження, розвантаження).

Заощаджені або додатково отримані кошти СОК в кінці року розподіляє через кооперативні виплати. Останні визначаються за залишковим принципом після вирахування всіх витрат, а розподіл між членами СОК відбувається пропорційно до обсягів поставленої продукції чи отриманих товарів, послуг відповідної якості.

2.4. Облік доходів та результатів діяльності

Облік результатів діяльності СОК

СОК є неприбутковими організаціями. Це означає, що діяльність адміністрації повинна бути в першу чергу спрямована на вирішення неприбуткових статутних завдань, а не на прибуткову діяльність і отримання прибутку, хоча в процесі господарської діяльності неминуче одержання доходів, які підлягають віднесенню до прибуткової діяльності (ст. 2 Закону про сільгоспкооперацію)[36].

Відповідно до особливостей господарської діяльності членів СОК (сезонність) та виду СОК свою специфіку матиме і бухгалтерський облік доходів, витрат та фінансових результатів.

Відповідно до плану рахунків бухгалтерського обліку надходження від неприбуткової та прибуткової діяльності обліковуються на рахунках класу 7 «Доходи і результати діяльності» з чітким розподілом між цими двома видами діяльності на субрахунках.

За кредитом рахунку 70 «Доходи від реалізації» відображається нарахування виручки з реалізованих послуг за договірною вартістю, яка в кінці періоду списується в дебет рахунку 79 «Фінансові результати».

Для розмежування аналітичного обліку доходів за різними операціями у СОК до субрахунків рахунку 70 «Дохід від реалізації» рекомендуємо відкривати такі субрахунки другого порядку:

- До субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» (застосовується у селекційно — насінницьких СОК та тих, що займаються племінною роботою):

7011 — «Дохід від реалізації продукції (біологічних активів) членам кооперативу»;
7012 — «Дохід від реалізації продукції (біологічних активів) третім особам»;[37]

- До субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів» (застосовується у СОК, які здійснюють постачальницьку та заготівельно — збутову діяльність):

7021 — «Дохід від реалізації товарів членам кооперативу»;
7022 — «Дохід від реалізації товарів третім особам»;

36 Норма буде змінена з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

37 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

7023 — «Дохід від реалізації продукції членів кооперативу»;[39]
- До субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»:
  7031 — «Дохід від реалізації робіт і послуг членам кооперативу»;
  7032 — «Дохід від реалізації робіт і послуг третім особам».[39]

З метою розмежування аналітичного обліку результатів діяльності СОК, що проводиться для забезпечення вимог податкового законодавства у плані оподаткування доходів неприбуткових організацій, які отримані від неосновної діяльності, а також з метою контролю за обсягами розрахунків з нечленами СОК за його послугами (в межах 20% обороту) [39], для визначення розмірів кооперативних виплат та виплат на паї, до субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» рекомендуємо відкривати такі субрахунки другого порядку:
- 7911 — «Результат операцій з членами кооперативу» (визначатиметься розмір перевищення сум, сплачених за послуги протягом року, над собівартістю послуг);
- 7912 — «Результат операцій з третіми особами» (визначатиметься оподатковуваний прибуток від неосновної діяльності, з якого здійснюватиметься сплата податку на прибуток та розподіл за напрямками, визначеними загальними зборами кооперативу); ву);[38]
- 7913 — «Результат операцій з покупцями продукції членів кооперативу» (обороти по дебету субрахунку обов'язково повинні бути рівними оборотам по кредиту).

В кінці звітного періоду проводиться закриття рахунків бухгалтерського обліку доходів та витрат на рахунки фінансових результатів. При цьому загальногосподарські та загальновиробничі витрати повинні розподілятися між неприбутковою та прибутковою діяльністю пропорційно до сум виручки від членів кооперативу та інших осіб. Таким чином, на відповідні субрахунки будуть здійснені такі підсумкові закриваючі записи:
- У дебет субрахунку 7911 — з кредиту субрахунків 9011, 9021, 9031, 7042; у кредит субрахунку 7911 — з дебету субрахунків 7011, 7021, 7031;
- У дебет субрахунку 7912 — з кредиту субрахунків 9012, 9022, 9032; у кредит субрахунку 7912 — з дебету субрахунків 7012, 7022, 7032;
- У дебет субрахунку 7913 — з кредиту субрахунку 7041; у кредит субрахунку 7913 — з дебету субрахунку 7023.40

Списання витрат періоду відбуватиметься проведенням по дебету рахунків 92, 93, 94 та кредитом відповідних субрахунків другого порядку до субрахунку 791, описаних вище. Списання фінансових витрат, інших витрат звичайної діяльності та надзвичайних витрат з рахунків 95, 96, 97, 99 здійснюватиметься на відповідні субрахунки рахунку 79 «Фінансові результати». Аналогічно списуватимуться і залишки доходів по рахунках 72, 73, 74, 75. Списання нарахованої суми податку на прибуток від неосновної діяльності здійснюється проведенням з кредиту рахунку 98 та дебетом субрахунку 7912.[39]

Загальний результат діяльності СОК Законом про кооперацію та сільськогосподарську кооперацію визначається як доход. Доход СОК формується з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних і прирівняних до них витрат та витрат на оплату праці найманого персоналу.

38 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

39 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Розмір економічного результату діяльності СОК визначається після закриття всіх бухгалтерських записів операцій з членами та з іншими особами. Вони повинні отримати кооперативні виплати, що належать членам СОК за підсумками діяльності за звітний період, якщо планова вартість послуг була завищена або якщо СОК вдалося знизити витрати проти передбачуваного рівня. Тому економічний результат основної діяльності СОК, який на перший погляд, здається прибутком, має принципово іншу економічну природу. Він не є метою діяльності, а є наслідком того, що неможливо точно визначити собівартість послуг кооперативу до закінчення фінансового року. І, якщо виявляється, що плата членів за послуги кооперативу перевищила їх собівартість, то члени кооперативу самі вирішують, як використати цей економічний результат.

З отриманого прибутку від неосновної діяльності в установленому порядку справляється податок на прибуток. Збитки покриваються у відповідності з порядком, визначеним у Статуті.

Отриманий неприбутковою організацією прибуток від прибуткової діяльності не може бути розподілений між членами СОК в складі кооперативних виплат. Він використовується лише на цілі, передбачені Статутом, та може розподілятись у якості виплат на паї.

Загальний порядок розподілу результату діяльності СОК повинен відповідати вимогам чинного законодавства України та може спрямовуватися на:

- податки і збори (обов'язкові платежі) до відповідних бюджетів;
- погашення кредитів;
- покриття збитків;
- проведення відрахувань у фонди СОК;
- кооперативні виплати;
- виплату часток доходу на паї (до 20 відсотків, визначених до розподілу). лу).[40]

Однак правила відображення в обліку доходів, витрат, активів та зобов'язань за чинними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку є відмінними від порядку розподілу результату діяльності СОК, визначеного законами про кооперацію та сільськогосподарську кооперацію. Зокрема, погашення кредитів здійснюється за графіками, встановленими у договорах з банківськими установами та іншими інституціями, які займаються кредитуванням сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, протягом звітного періоду, а не за його результатами; сплата податків та зборів здійснюється у порядку та в строки, передбачені ПКУ, а не за результатами звітного року. Тому виправданим вважаємо та рекомендуємо до застосування СОК порядок розподілу чистого результату після оподаткування операцій з нечленами СОК, який складається з покриття збитків, проведення відрахувань у фонди СОК, кооперативних виплат та сплати часток доходу на паї.[42]

Після закриття всіх рахунків доходів та витрат, у тому числі списання залишків рахунків, пов'язаних з кооперативними виплатами, загальний залишок по рахунку 79 відноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», з якого проводиться кінцевий розподіл результату діяльності (або здійснюється відображення покриття збитку). [42]

Прийнятий СОК порядок, що передбачає особливості ведення бухгалтерського обліку одночасно неприбуткової та прибуткової діяльності, необхідно відобразити в обліковій політиці СОК.

---

40 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Бухгалтерський облік кооперативних виплат та виплат на паї

СОК, здійснюючи обслуговування членів СОК, не ставлять за мету отримання прибутку, а діяльність на обслуговування сільськогосподарського та іншого виробництва учасників кооперації. Проте в процесі діяльності СОК можуть виникати як надмірно сплачені суми за послуги членам СОК (у разі, якщо фактична собівартість послуг виявиться меншою, ніж ціна, по якій члени СОК сплачували за послуги протягом періоду), так і доходи від надання послуг третім особам. Законом про кооперацію та Законом про сільськогосподарську кооперацію частину таких надходжень дозволено розподіляти на кооперативні виплати та виплати на паї.

Кооперативні виплати — це частина доходу СОК, яка розподіляється між членами СОК (об'єднання) відповідно до обсягів робіт, послуг, коштів, одержаних СОК у вигляді надбавок до цін під час реалізації продукції та внаслідок зниження цін у разі придбання товарів у постачальницьких СОК та з урахуванням трудової та іншої участі членів СОК в його діяльності.

Нарахування і виплата часток доходу на паї здійснюється за підсумками фінансового року з доходу, що залишається у розпорядженні з урахуванням необхідності формування фондів для його розвитку. Статутом СОК може бути передбачено різний відсоток часток доходу на паї для членів і асоційованих членів СОК.

Розмір виплат на паї встановлюється рішенням загальних зборів членів СОК після відрахувань обов'язкових на формування і поповнення його фондів. Виплати можуть здійснюватися у грошовій формі, товарами, цінними паперами, а також у формі збільшення та інших формах, передбачених Статутом СОК. Загальна сума виплат на паї не може перевищувати 20 відсотків доходу, визначеного до розподілу.[41] Кооперативні виплати та виплати паї до оплати праці не належать.

Визначення фінансових результатів діяльності в СОК теж має свої особливості, адже особливою економічною рисою СОК є їх неприбутковий характер.

Принципи діяльності СОК припускають, що в їх основній діяльності відсутні прибутки, а є грошові надходження, які після відшкодування витрат СОК на здійснення господарських операцій спрямовуються на кооперативні виплати членам СОК, нарахування на паї членам та асоційованим членам, погашення кредитів та створення резервного капіталу.

В зв'язку з тим, що під час господарської діяльності СОК застосовує попередні ціни, після закінчення звітного періоду і визначення фактичної собівартості наданих членами СОК послуг, останнім повертаються кооперативні виплати, які є основною статтею розподілу кінцевого результату діяльності СОК. За своїм економічним змістом кооперативні виплати — це повернення членам коштів, отриманих СОК понад собівартість наданих послуг, або надбавок до попередньо встановлених цін реалізації продукції членів СОК.

Розмір кооперативних виплат встановлюється загальними зборами, в разі необхідності за рішенням загальних зборів, певна частина кооперативних виплат може бути зарахована до пайового капіталу. Суми виплат членам СОК відображаються в обліку по дебету 7042 «Вирахування з доходів на кооперативні виплати» в кореспонденції з рахунком 672 «Розрахунки за іншими виплатами» рахунку 67 «Розрахунки з учасниками».[43]

41 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Списання кооперативних виплат на рахунок фінансових результатів відображується по дебету субрахунку 7911 «Результат операцій з членами кооперативу» в кореспонденції з кредитом субрахунку 7042 «Вирахування з доходів на кооперативні виплати».[43]

Видача кооперативних виплат членам СОК відображається по дебету субрахунку 672 «Розрахунки за іншими виплатами» в кореспонденції з кредитом рахунку 30 «Каса» або інших рахунків активів, що передаються члену в рахунок виплат. Існує також можливість зарахування кооперативних виплат в рахунок надання послуг в майбутньому.

Згідно з чинним законодавством, 20% надходжень до СОК можуть становити нарахування на паї членів СОК, паї асоційованих членів, які вносяться до капіталу СОК не для того, щоб відповідно до них отримувати послуги, а з метою підтримки діяльності СОК та одержання виплат на капітал.[45]

Нарахування виплат на паї відображаються по дебету субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» в кореспонденції з субрахунком 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами».[42]

Виплата нарахувань на паї відображається по дебету субрахунку 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами» в кореспонденції з рахунком 30 «Каса» або інших рахунків активів, що передаються члену в рахунок виплат.

Загальна сума кооперативних виплат, визначена загальними зборами СОК в межах результату діяльності, розподіляється між членами пропорційно їх участі у господарській діяльності СОК.

Участь у господарській діяльності обслуговуючого кооперативу — це поставка (збут) через кооператив продукції, сировини, придбання товарів у кооперативі, користування послугами кооперативу (ст.1 Закону про сільгоспкооперацію). Зважаючи на різноплановість вимірників по обсягах різних видів діяльності СОК, універсальною є розрахунок участі в грошовому вимірнику (по сукупній сплаті за всі послуги). Частку участі можна відобразити за кредитом рахунку 3611, для чого у Відомості № 6.6а с.-г. (модифікованій) по розрахунках з членами СОК, як уже зазначалося, рекомендовано графу для визначення частки участі кожного з членів. Таким чином, сума виплат кожному члену буде кратна сумі коштів, які він заплатив за користування послугами протягом звітного періоду.

Для обчислення загальної суми кооперативних виплат, виплат на паї та розподілу за іншими напрямками у кінці періоду повинен складатися документ, у якому зазначатиметься загальний результат діяльності СОК та в якому буде здійснено розподіл доходу СОК за відповідними напрямками, відповідно до Статуту СОК та рішення загальних зборів. Цим документом пропонуємо визначити ***Розрахунок розподілу доходу СОК*** *(Додаток 5.23)*, де відображатиметься розподіл сальдо рахунку 79 на виплату податку на прибуток по неосновній діяльності, на відрахування до фондів СОК, на інші цілі, передбачені законодавством і Статутом СОК, а також на кооперативні виплати та виплати на паї. Він повинен бути підписаний усіма відповідальними особами вищого управління СОК — головою ревізійної комісії, головним бухгалтером, виконавчим директором та головою СОК.[43] У СОК, де

42 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

43 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

голова є одночасно і виконавчим директором, а контрольні функції виконує одна людина, підписи проставляються відповідно ревізором та головою (підпис виконавчого директора буде відсутнім в силу виконання головою подвійних обов'язків). Документ бухгалтерських проведень формувати не буде, але на основі визначених у ньому сум за бухгалтерськими довідками буде здійснено відрахування на відповідні рахунки формування капіталу, а за відповідними відомостями — нарахування кооперативних виплат та виплат на паї.

З метою розрахунку кооперативних виплат рекомендуємо скласти документ, до якого заноситимуться дані про загальну суму кооперативних виплат, визначену в Розрахунку розподілу доходу СОК, та нарахування за кожним з членів сум, які належать йому відповідно до частки участі, перенесеної з Відомості № 6.6а с.-г. Для цього пропонуємо ***Відомість нарахування та сплати кооперативних виплат*** *(Додаток 5.24)*. У Відомості на кожного з членів СОК відкривається окремий рядок; у ньому здійснюється розрахунок та відображення заборгованості перед членом по кооперативних виплатах, а також їх сплата чи зарахування у рахунок послуг.

Як уже зазначалося, за побудованою нами моделлю аналітичного обліку розрахунків з членами можливий альтернативний метод розрахунку суми кооперативних виплат з кожним з членів СОК. Однак він надто трудомісткий для того, щоб його застосовувати в масовій практиці, адже у СОК, де є значна кількість членів та видів діяльності, підрахувати суму кооперативних виплат індивідуально за кожним з членів проблематично у часовому вимірі.

Але в разі виникнення неузгодженостей при кінцевих розрахунках, за бажанням конкретного члена, перевірка правильності нарахування кооперативних виплат може бути здійснена. Для цього можна застосувати дані розшифровок по послугах та поставлених цінностях члену СОК за період. У розшифровках міститься інформація про загальний обсяг відповідних послуг та про суми, сплачені членом за ними. В кінці звітного періоду по кожній з послуг складаються *Калькуляційні розрахунки фактичної собівартості*. Маючи інформацію в аналітичному розрізі про кожну з послуг у розшифровці, очевидно, що можливим є порівняння фактичної собівартості за кожною з послуг із сумою, сплаченою (зарахованою) членом протягом періоду. Це забезпечується перерахунком об'єму надання кожної з послуг по фактичній собівартості, з визначенням різниць по сплаті за кожною з них. Для таких операцій СОК рекомендується до застосування форма ***Контрольного листка розрахунків з членом за надані послуги*** *(Додаток 5.25)*, до якого переноситимуться такі дані по видах послуг, отриманих членом: назви послуг, загальний об'єм користування, загальна сума сплати. З Калькуляційних розрахунків окремою графою заноситимуться дані по фактичній собівартості одиниці кожної з послуг. Перемноженням об'єму послуг на фактичну собівартість визначатиметься «справедлива» сума до сплати. Позитивна різниця між сумою сплати за послуги та фактичною їх вартістю означатиме, що по конкретній послузі члену належить кооперативна виплата; негативна різниця відображатиме збиток СОК. Взаємне зарахування цих різниць по всіх послугах в підсумку формуватиме загальну суму кооперативних виплат членові, яка і звірятиметься з Відомістю нарахування кооперативних виплат.

Для відображення заборгованості СОК перед кожним з членів та асоційованих членів за виплатами на паї рекомендуємо складати окремий регістр — ***Відомість нарахування та сплати виплат на паї*** *(Додаток 5.26)*. При цьому, на виконання вимог законодавства про кооперацію, слід врахувати можливість того, що для членів та асоційованих членів СОК будуть визначені різні частки доходу на паї. Після визначення кола осіб, яким виплачуються суми на паї, у цей документ заносяться дані про розміри їх відповідних

пайових внесків. Окремою позицією записується загальна сума визначених виплат на паї членів та асоційованих членів. Часткою від ділення загальної суми виплат на сукупну вартість відповідних паїв визначається розмір виплат на 1грн. паю. Перемноживши цей коефіцієнт (назвемо його коефіцієнтом виплат на паї) на вартість відповідного паю кожного з членів (асоційованих членів), які мають право на виплату на паї, отримаємо індивідуальну суму виплати на пай.

Схематично документальне оформлення результатів діяльності, нарахування кооперативних виплат та виплат на паї відображено на рис. 2.8.

Рис. 2.8. Схема реєстрації господарських операцій по нарахуванню кооперативних виплат та виплат на паї

Кореспонденцію рахунків по обліку кооперативних виплат та виплат на паї представлено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Кореспонденція рахунків по операціях з обліку кооперативних виплат на виплат на паї[44]

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	**Кредит**
1.	Нараховано кооперативні виплати членам кооперативу	7042»Вирахування з доходів на кооперативні виплати»	672 «Розрахунки за іншими виплатами»
2.	Віднесено кооперативні виплати на рахунок фінансових результатів	7911 «Результат операцій з членами кооперативу»	7042 «Вирахування з доходів на кооперативні виплати»
3.	Розрахунок з членами кооперативу по кооперативних виплатах	672 «Розрахунки за іншими виплатами»	30 «Каса»
4.	Нараховано виплати на паї	441 «Прибуток нерозподілений»	671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»
5.	Виплачено виплати на паї	671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»	30 «Каса», 31 «Рахунки в банках»

44 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

Приклад 7. ***Облік кооперативних виплат та виплат на паї***

Умови: *В кінці періоду в СОК «Назва СОК» проведені Загальні збори. На основі рішення Загальних зборів СОК та у відповідності до статуту складено Розрахунок розподілу доходу СОК, яким визначено розмір кооперативних виплат та виплат на паї членам СОК. А саме визначено, що розмір кооперативних виплат членам СОК складає — 40000,00 грн., розмір виплат на паї — 10000,00 грн. (принцип розподілу: 80% — кооперативні виплати, 20% — виплати на паї).*

Відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку:[45]

Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
Бухгалтерська довідка	Відображено нарахування кооперативних виплат членам СОК	7042	672	40000,00
ВКО, Банківська виписка	Відображено виплату коштів по кооперативних виплатам членам СОК	672	30, 31	40000,00
*Бухгалтерська довідка	*Відображено збільшення пайового (подільного) капіталу за рахунок нарахованих кооперативних виплат членам СОК	*672	*412	*40000,00
Бухгалтерська довідка	Відображено віднесення нарахування кооперативних виплат на зменшення фінансового результату	7911	7042	40000,00
Бухгалтерська довідка	Відображено нарахування виплат на паї членам СОК	441	671	10000,00
ВКО, Банківська виписка	Відображено виплату коштів по виплатам на паї членам СОК	671	30, 31	10000,00
*Бухгалтерська довідка	*Відображено збільшення пайового (подільного) капіталу за рахунок нарахованих виплат на паї членам СОК	*671	*412	*10000,00

**дані операції здійснюються при погодженні всіх членів СОК з метою спрямування кооперативних виплат та виплат на паї на розвиток МТБ СОК, та розширення його діяльності. Дані відображено в додатках: 5.23, 5.24, 5.25*

45 Порядок буде змінено з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

РОЗДІЛ 3. ЗВІТНІСТЬ СОК

Глосарій до третього розділу

Звітність *— система показників, які характеризують роботу суб'єкта господарської діяльності за період.*

Бухгалтерська звітність *— звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.*

Фінансова звітність *— бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів суб'єкта господарської діяльності за звітний період.*

Податкова звітність *— один з видів бухгалтерської звітності; подається у вигляді податкових декларацій (розрахунків) платником податків контролюючому органу (ДПС) у строки, встановлені ПКУ, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків — фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.*

Статистична звітність *— звітність, в якій наведено статистичні дані про роботу підприємства; яка подається до спеціальної установи (регіональний орган державної статистики) в затверджені терміни за підписами уповноважених осіб.*

Звітний (податковий) період *— період, за який платник податку зобов'язаний проводити розрахунки податку та сплачувати його до бюджету.*

Кінцевим етапом ведення бухгалтерського обліку та головною його метою у будь — якого суб'єкта господарювання є складання фінансової звітності, у якій відображаються майновий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та інших активів, власного капіталу за звітний період.

Кооператив (об'єднання) веде бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, складає статистичну інформацію та адміністративні дані у порядку, встановленому законодавством (ст. 34 Закону про сільськогосподарську кооперацію)[46].

Будучи суб'єктом некомерційної господарської діяльності, СОК, є підприємством — платником встановлених законодавством податків і зборів, а також підпадає під сферу регулювання законодавства та положень (стандартів) бухгалтерського обліку у плані складання фінансової звітності. Останнє зазначено в повноваженнях загальних зборів кооперативу, до яких відноситься і затвердження річного звіту і балансу кооперативу (ст. 14 Закону про сільськогосподарську кооперацію).

СОК складає та подає таку звітність:

- Податкову звітність;
- Фінансову звітність;
- Статистичну звітність.

46 Норма буде змінена з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. *http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407*

3.1. Податкова звітність

СОК може перебувати як в ролі платника податку, так і в ролі податкового агента (ст. 9 ПКУ). При цьому кооператив сплачує від свого імені чи від імені осіб, що пов'язані з ним трудовими та іншими відносинами, такі податки і збори з відповідним поданням звітності по них:

- Податок на прибуток підприємств (неприбуткові організації сплачують податок на прибуток від неосновної діяльності (п. 152.6 ПКУ));
- Податок на доходи з фізичних осіб;
- Податок на додану вартість;
- Плату за землю;
- Фіксований сільськогосподарський податок (для СОК, які займаються селекцією і насінництвом та кооперативів по племінній роботі, які мають у своєму розпорядженні сільськогосподарські угіддя).

У разі виникнення об'єктів оподаткування та відповідних зобов'язань, СОК сплачують інші, крім зазначених, загальнодержавні та місцеві податки та збори в порядку, визначеному чинним податковим законодавством.

При реєстрації СОК як неприбуткової організації та внесення його органами державної податкової служби до Реєстру неприбуткових установ і організацій на нього поширюються норми Порядку складання Податкового звіту про використання коштів неприбуткових установ та організацій, затвердженого Наказом Державної податкової адміністрації України від 31.01.2011 р. № 56 (далі — Порядок № 56). Податковий звіт про використання коштів неприбуткових установ та організацій складається у визначеному порядку, тобто у тому ж порядку, що і податкові декларації (ст. 48 ПКУ). Податковий звіт складається наростаючим підсумком з початку календарного року за такі звітні (податкові) періоди: календарний квартал, півріччя та рік. СОК у такому разі повинні подавати Податковий звіт про використання коштів неприбуткових установ і організацій наростаючим підсумком за календарний квартал, півріччя, дев'ять місяців та рік (ст.49 ПКУ). Строк подачі Звіту до органу Державної податкової служби — протягом 40 днів, що настають від закінчення кожного кварталу та півріччя, і 60 днів, що настають за останнім календарним днем звітного року.

Звіт складається з двох частин. У І частині Податкового звіту в рядку 4 відображаються всі доходи кооперативу (включеного до Реєстру неприбуткових організацій відповідно до пп. «г» п. 157.1 ПКУ), які звільняються від оподаткування податком на прибуток. У рядку 4.1 Звіту відображається інформація про разові та періодичні внески, відрахування засновників та членів. У рядку 4.2 відображається інформація про доходи, отримані у вигляді коштів або майна від провадження основної діяльності кооперативу, у тому числі в рядку 4.2.1 — про «доходи від продажу товарів, виконання робіт, надання послуг, які пропагують принципи та ідеї, для захисту яких було створено неприбуткову організацію, та які тісно пов'язані з її основною діяльністю, якщо ціна таких товарів, виконаних робіт, наданих послуг є нижчою від звичайної або якщо ціна регулюється державою». В цьому рядку відображається інформація про виручку від реалізації членам СОК. У рядку 4.3 відображається інформація про пасивні доходи. У рядок 4.4 відносяться дані про дотації або субсидії, отримані з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги (крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно з законодавством, з метою зниження рівня таких цін).

Суми витрат на утримання СОК в межах кошторису відображаються у рядку 9.1; витрати, що здійснюються на виконання статутних завдань кооперативу — у рядку 9.2 (для відображення витрат основної діяльності СОК слід застосовувати рядок 9.2.9.).

У II частині Податкового звіту наводиться розрахунок податку на прибуток від доходу, отриманого СОК з джерел інших, ніж визначені п. 152.7-152.9 ПКУ (рядки 10-15).

У рядках 16-24 відображається розрахунок податку на прибуток від перевищення, що здійснюється тільки за I квартал року, що настає за звітним (податковим) роком. Рядки 25, 26 (29) або 28 заповнюються у разі самостійного виправлення помилок шляхом уточнення показників Податкового звіту. Сума штрафу у зв'язку з виявленням помилок нараховується та сплачується кооперативом самостійно. У рядку 27 відображається сума нарахованої пені. Додаток до рядків 25, 26, 27, 28 Податкового звіту подається в разі виправлення помилок у складі Податкового звіту звітного/звітного нового, в якому наводиться інформація про виправлені помилки. За кожний звітний (податковий) період, у якому виявлено помилки, складається окремий додаток.

При виникненні в господарській діяльності СОК об'єктів оподаткування податком на доходи з фізичних осіб кооператив є податковим агентом особи, в якої виникають зобов'язання по сплаті цього податку (пп. «д» п. 176.2 ПКУ). При цьому податковою звітністю з податку на доходи з фізичних осіб є Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку і сум утриманого з них податку, затверджений наказом Державної податкової адміністрації України від 24.12.2010 р. № 1020 (далі — наказ № 1020). Податкова декларація з ПДФО подається у органи ДПС щоквартально у строки, передбачені для подачі квартальної звітності, тобто протягом 40 календарних днів з дати закінчення звітного податкового кварталу.

Якщо СОК є платником ПДВ відповідно до ст. 181-182 ПКУ, то він зобов'язаний подавати звітність з ПДВ, визначену Наказом ДПА України від 25.11.2011 р. № 1492 «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість» (далі — наказ № 1492) (подання декларацій з ПДВ передбачено п.46.1 та ст.203 ПКУ), тобто Податкову декларацію з ПДВ за формою, що залежить від характеру його діяльності, а також, в разі необхідності, — уточнюючі розрахунки податкових зобов'язань з ПДВ.

Для СОК, які являються платниками податку на додану вартість, діє правило базового (звітного) податкового періоду, що дорівнює календарному місяцю, і строк подання кооперативом декларацій з ПДВ становить 20 календарних днів з дати закінчення звітного місяця (оскільки сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи не застосовують пільгу з податку на прибуток, визначену п. 154.6 ПКУ, квартальний період подання звітності з ПДВ вони обрати не можуть).

СОК, які, згідно з ст. 269 ПКУ, є платниками плати за землю, складають та подають до органів ДПС Податкову декларацію з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності), форма якої затверджена Наказом ДПА України від 24.12.2010 р. № 1015 (далі — наказ № 1015). Базовим (податковим) періодом для плати за землю є календарний рік. Тому строк подачі звітності з плати за землю — 60 днів, що настають за останнім днем звітного року (п. 285.1 ПКУ).

СОК, діяльність яких підпадає під норми глави 2 розділу XIV ПКУ (селекційно-насінницькі кооперативи та кооперативи по племінній роботі, які мають у своєму розпорядженні

сільськогосподарські угіддя) та знаходяться на фіксованому сільськогосподарському податку, подають до органів державної податкової служби такі звітні документи:

- Загальну податкову декларацію з податку на поточний рік щодо всієї площі земельних ділянок, з яких справляється податок (сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ, багаторічних насаджень), та/або земель водного фонду внутрішніх водойм (озер, ставків та водосховищ), — органу державної податкової служби за своїм місцезнаходженням (місцем перебування на податковому обліку);
- Звітну податкову декларацію з податку на поточний рік окремо щодо кожної земельної ділянки — органу державної податкової служби за місцем розташування такої земельної ділянки;
- Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва — органам державної податкової служби за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики;
- Відомості (довідку) про наявність земельних ділянок — органам державної податкової служби за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок.

Форму податкової декларації з фіксованого сільськогосподарського податку визначено Наказом ДПА України від 24.12.2010 р. № 1016 (далі — наказ № 1016). Форму розрахунку частки сільськогосподарського виробництва визначено Наказом Міністерства аграрної політики України від 26.12.2011 р. № 772 (далі — наказ № 772). Форма відомостей про наявність земельних ділянок затверджена у додатку до наказу № 1016.

Звітним (податковим) періодом для фіксованого сільськогосподарського податку є календарний рік (п. 305.1 ПКУ). Тому СОК — платники ФСП — подають звітність з податку у строки, визначені для річного податкового періоду, тобто протягом 60 календарних днів з дня закінчення звітного періоду.

3.2. Звітність з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

СОК, відповідно до Постанови правління Пенсійного фонду України від 08.10.2010 р. № 22-2 «Про порядок формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі — Постанова № 22-2), на суму нарахованого внеску складають та подають до органів Пенсійного фонду України Звіт щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який формується на підставі бухгалтерських та інших документів, відповідно до яких провадиться нарахування (обчислення) виплат (доходу), на які відповідно до законодавства нараховується внесок.

Базовим звітним періодом для подання звіту є календарний місяць.

Звіт подається до органів Пенсійного фонду України не пізніше 20 числа місяця, що настає за базовим звітним періодом.

3.3. Фінансова звітність

На основі даних бухгалтерського обліку підприємства зобов'язані складати фінансову звітність. Фінансова звітність підприємства (крім бюджетних установ, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності та суб'єктів малого підприємництва) включає: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал і примітки до звітів (ст. 11 Закону про бухгалтерський облік).

Фінансова звітність подається органам, до сфери управління яких належить підприємство, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів, а також згідно з законодавством — іншим органам або користувачам, зокрема органам державної статистики (п. 2 Порядку № 419[47]).

Для суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати (п. 2 ст. 11 Порядку № 419).

Оскільки СОК не входить до списку виключень з правил подання звітності, на даний час він зобов'язаний подавати всі зазначені вище форми фінансової звітності:

- Баланс за ф.№1 (згідно з П (С) БО 2);
- Звіт про фінансові результати за ф.№ 2 (згідно з П (С) БО 3);
- Звіт про рух грошових коштів за ф.№3 (згідно П (С) БО 4);
- Звіт про власний капітал за ф.№4 (згідно з П (С) БО 5);
- Примітки до фінансової звітності за ф.№5 (згідно з Наказом № 302).

3.4. Статистична звітність

СОК складають та подають статистичну звітність у порядку і за формами, визначеними для них Державним комітетом статистики України. Основним з таких звітів є форма № 50 с.-г. «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств», порядок заповнення якої затверджено Інструкцією щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 50 с.-г. «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств» затвердженою Наказом Державного комітету статистики України від 21.06.2010 р. № 234 (далі — наказ № 234). Оскільки СОК займаються наданням сільськогосподарських послуг, то ***дані про*** такі ***послуги відображаються у формі № 50 с.-г по коду 0212 «Послуги в сільському господарстві»***.

За вимогою органів статистики подаються також форми статистичних спостережень з обліку праці, звітність про рух основних засобів, звітність про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість тощо.

47 Порядок подання фінансової звітності, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від28.02.2000 р. №419 *http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-n*

ДОДАТКИ

Додаток 1

Положення основних галузевих нормативно-правових актів Кабміну та Мінагрополітики

Розпорядження КМУ від 11.02.2009 р. № 184-р «Про схвалення Концепції Державної цільової програми підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на період до 2015 року»	**В результаті реалізації Програми очікується: створення до 2015 року не менш як 10 тис. СОК; створення понад 100 тис. додаткових робочих місць в сільській місцевості; зростання обсягів реалізації продукції сільського господарства через СОК не менш як 20% загального їх товарообігу**
Постанова КМУ від 09.03.2011 р. № 272 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів»	Бюджетні кошти спрямовуються на конкурсних засадах на фінансову підтримку СОК для придбання сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва. Фінансова підтримка надається кооперативу в розмірі 90% вартості техніки без урахування сум податку на додану вартість за умови попередньої оплати кооперативом постачальнику техніки 10% її вартості
Наказ Міністерства аграрної політики України від 31.08.2000 р. № 168 «Про розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів»	Наказом затверджена Програма становлення і розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів як неприбуткових організацій
Наказ Міністерства аграрної політики України від 18.03.2003 р. № 67 «Про затвердження Рекомендацій щодо створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів з використанням майнових паїв або часток в майні, що знаходиться у спільній частковій власності колишніх членів реорганізованих колективних сільськогосподарських підприємств»	В рекомендаціях наведено механізм ініціювання процедури виділення майна у натурі групі власників, порядок підготовки і прийняття рішення щодо виділення майна групі власників, передача майна групі власників та створення власниками майна обслуговуючих кооперативів
Наказ Міністерства аграрної політики України від 26.06.2003 р. № 191 «Про затвердження примірних статутів сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу»	В примірному статуті зазначено, що кожного фінансового року правління кооперативу подає на розгляд спостережної ради, ревізійної комісії (ревізора) та загальних зборів річний фінансовий звіт, звіти про податкові та інші відрахування за попередній фінансовий рік, інші звіти, що складаються кооперативом відповідно до законодавства України. Представлені звіти підлягають затвердженню загальними зборами на підставі висновків ревізійної комісії (ревізора) та рекомендацій спостережної ради.

Додаток 2

Умови неприбуткового статусу багатофункціональних СОК згідно ПКУ48

№ п/п	Норма ПКУ	Пункт ПКУ
1.	Доходи або майно СОК не підлягають розподілу між їх засновниками, учасниками або членами та не можуть використовуватися для вигоди будь-якого окремого засновника, учасника або члена такого кооперативу, його посадових осіб (крім оплати їх праці та відрахувань на соціальні заходи)	п.157.10
2.	У разі якщо доходи СОК, отримані протягом звітного (податкового) року з джерел, визначених пунктом 157.5 ПКУ, на кінець першого кварталу року, що настає за звітним, перевищують 25% загальних доходів, отриманих протягом такого звітного (податкового) року, такий кооператив зобов'язаний сплатити податок із нерозподіленої суми прибутку за встановленою Кодексом ставкою[1] до суми такого перевищення. Внесення до бюджету зазначеного податку здійснюється за результатами першого кварталу року, що настає за звітним, у строки, встановлені для інших платників податку	п.157.11

48 Умови будуть змінені з моменту набрання чинності Закону про внесення змін до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» № 5415-VI від 16.10.2012 р. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=44407

№ п/п	Норма ПКУ	Пункт ПКУ
3.	У разі якщо СОК отримує дохід із інших джерел (це джерела, які не є внесками, відрахуваннями засновників; коштами (майном) від провадження основної діяльності; пасивними доходами; дотаціями (субсидіями) з бюджетів), такий СОК зобов'язаний сплатити податок на прибуток, який визначається як сума доходів, отриманих із таких інших джерел, що зменшена на суму витрат, пов'язаних з отриманням таких доходів, але не вище суми таких доходів	п.157.11
У підрахунку суми перевищення доходів над витратами згідно із пунктом 2, а також при визначенні сум оподатковуваного прибутку згідно з пунктом 3 таблиці сума амортизаційних відрахувань не враховується		

Додаток 3

П (С) БО і Методичні рекомендації щодо обліку активів, зобов'язань та фінансового результату СОК

№ п/п	П (С) БО	Методрекомендації
1.	7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. №92 (далі — П (С) БО 7)	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561
2.	8 «Нематеріальні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. №242 (далі — П (С) БО 8)	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 16.11.2009 р. № 1327
3.	9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 (далі — П (С) БО 9)	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 № 2
4.	10 «Дебіторська заборгованість» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. №237 (далі — П (С) БО 10)	—
5.	11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. №20 (далі — П (С) БО 11)	—
6.	14 «Оренда», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. №181 (далі — П (С) БО 14)	—
7.	15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290 (далі — П (С) БО 15)	—
8.	16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р №318 (далі — П (С) БО 16)	Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132

Додаток 4

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада)

_____

(підпис) (ПІП)

«____» _____ 2012 р.

МП

ПРИМІРНЕ ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ В БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНОМУ СОК

_____

(назва сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу)

1. Загальні положення

1.1. Положення про облікову політику _____ (далі — Положення) розроблене у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року N 996-XIV, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, діючих в Україні (далі П (С) БО) станом на 31.12.20___ року, інструкцій, методичних рекомендацій та інших нормативних документів, що регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, Статуту сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.

1.2. Метою даного Положення є визначення єдиних по кооперативу організаційно-технічних та методичних підходів до бухгалтерського обліку, розподілу відповідальності та обов'язків щодо організації та ведення бухгалтерського обліку, формування первинної документації, складання та подання звітності задля задоволення інформаційних потреб її користувачів.

1.3. Положення визначає організаційно-технічні та методичні підходи до бухгалтерського обліку активів, зобов'язань та власного капіталу_____ (далі — Кооператив).

1.4. Терміни, що використовуються у Положенні, вживаються у значенні, що наводяться у Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України.

1.5. Положення розроблене з дотриманням принципів бухгалтерського обліку, що визначені Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», основними з яких виділяємо наступні: обачності, повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності діяльності, нарахування та відповідності доходів і витрат, превалювання сутності над формою.

2. Організаційно-технічні складові облікової політики

2.1. Створення організаційної основи бухгалтерського обліку в Кооперативі належить до компетенції Загальних зборів і передбачає встановлення відповідних обов'язків його керівника і працівників бухгалтерії:

2.1.1. Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку в Кооперативі та на виконання пункту 4 статті 8 Закону № 996 установити наступну форму організації бухгалтерського обліку:

- бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією Кооперативу, яку очолює головний бухгалтер;
- кількісний і якісний склад бухгалтерії визначається штатним розкладом.
- структура бухгалтерської служби визначена в додатку 1.

2.1.2. Права та обов'язки головного бухгалтера і всіх посадових осіб бухгалтерії визначаються Законом № 996, цим Положенням і затвердженими посадовими інструкціями.

2.1.3. Головний бухгалтер Кооперативу:

а) забезпечує дотримання в Кооперативі встановлених єдиних методологічних основ бухгалтерського обліку, складання та подання у встановлений термін фінансової звітності;

б) організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку усіх господарських операцій, що здійснюються в Кооперативі;

в) бере участь в оформленні документів, зв'язаних з нестачею і відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжок і псування цінностей Кооперативу;

г) забезпечує перевірку стану бухгалтерського обліку у відділеннях та відокремлених підрозділах Кооперативу;

д) розробляє і забезпечує дотримання єдиних організаційно-технічних та методичних засад ведення бухгалтерського обліку всіма структурними підрозділами Кооперативу;

е) розпорядження головного бухгалтера, що стосуються становлення і здійснення бухгалтерського обліку в Кооперативі, є обов'язковими до виконання всіма структурними підрозділами і всіма працівниками Кооперативу;

є) головний бухгалтер несе відповідальність за допущення несанкціонованого доступу до облікової інформації Кооперативу;

є) цим Положенням головний бухгалтер наділяється правом другого підпису, який він ставить на первинних, бухгалтерських документах, регістрах бухгалтерського обліку і відповідних звітах.

ж) головний бухгалтер несе особисту відповідальність перед керівником Кооперативу (головою кооперативу), призначеним на цю посаду членами Кооперативу, відповідно до переліку питань, наведених у даному пункті (2.1.3) цього Положення.

2.1.4. За відсутності головного бухгалтера його обов'язки і відповідальність покладаються на заступника головного бухгалтера.

2.1.5. У разі відсутності, з поважних причин, і головного бухгалтера, і його заступника — на іншого працівника бухгалтерії, відповідно до окремого письмового розпорядження керівника Кооперативу.

2.1.6. Загальна відповідальність за ведення податкового обліку покладається на заступника головного бухгалтера з питань оподаткування. За окремими працівниками бухгалтерії закріплюються конкретні ланки обліку:

- виписування податкових накладних і ведення книг обліку продажу та придбання;
- складання декларацій з податку на додану вартість;
- ведення підрахунку податкових доходів і податкових витрат по операціях з третіми особами. Облік податкових доходів і податкових витрат здійснювати за окремими розрахунками у форматі чинної звітності неприбуткових організацій.

2.1.7. Відповідальним за ведення обліку руху бланків суворої звітності, видачі (здача невикористаних) бланків відповідним посадовим особам, приймання звітності за виданими бланками суворого обліку та їх передання на постійне зберігання до архіву Кооперативу є бухгалтер з обліку ТМЦ.

2.1.8. Відповідальність і обов'язки усіх працівників бухгалтерії регулюється посадовими інструкціями, що затверджуються керівником Кооперативу.

2.1.9. Із матеріально-відповідальними та підзвітними особами укладаються договори повної матеріальної відповідальності. Перелік матеріально-відповідальних та підзвітних осіб (за посадами) наведено в додатку 2.

2.2. Організація документообороту Кооперативу

2.2.1. Право підпису документів, щодо розпорядження майном та коштами Кооперативу мають особи відповідно до їх посад, (додаток 3), вони наділяються правами і несуть усю повноту відповідальності за відповідність проведених операцій чинному законодавству і Статуту Кооперативу.

2.2.2. Документи, складені відповідальними працівниками, передаються у бухгалтерію для обробки відповідно до затвердженого Плану документообороту (додаток 4).

2.2.3. Відповідно до пункту 1.3 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 24.05.95 р. № 88, усі первинні документи, облікові регістри, фінансова, статистична та інша звітність складаються українською мовою. Документи, що служать підставою для записів у бухгалтерському обліку і складені іноземною мовою, повинні мати погоджений автентичний переклад на українську мову, відповідно до вимог статті 11 Закону України «Про мови в Української РСР».

2.2.4. Установити місце зберігання (архів Кооперативу) первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку, виготовлених як на паперових, так і на магнітних носіях інформації (компакт-диски, HDD, флеш-носії тощо). Терміни зберігання встановити відповідно до Переліку типових документів, що створюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, організацій і підприємств, із зазначенням термінів зберігання документів, затвердженого наказом Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України від 20.07.1998 р. № 41. Доступ сторонніх осіб у таке приміщення (архів) без спеціального на те дозволу забороняється.

2.2.5. Відповідальність за приймання документації на тимчасове зберігання в архів Кооперативу, за зберігання документації в архіві та здачу відповідної документації до державного архіву покладається на головного бухгалтера.

2.2.6. Видача документації з бухгалтерії чи з архіву Кооперативу, в тимчасове користування посадовим особам Кооперативу, здійснюється з письмового дозволу головного бухгалтера.

2.2.7. Видачу документів стороннім особам здійснювати з письмового дозволу керівника Кооперативу.

2.3. Організація інвентаризаційної роботи

2.3.1. З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і звітності здійснювати інвентаризацію майна та зобов'язань, відповідно до статті 10 Закону № 996 та інших нормативних документів. Обов'язково інвентаризація проводиться в наступних випадках:

- перед складанням річної бухгалтерської звітності, крім майна, цінностей, коштів і зобов'язань, інвентаризація яких проводилась не раніше 1 жовтня звітного року;
- при зміні матеріально-відповідальних осіб (на день прийому — передачі справ);
- при встановленні фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів);
- за судовим рішенням або на підставі належним чином оформленого документа органу, який відповідно до закону має право вимагати проведення такої інвентаризації;

- у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ);
- при передачі Кооперативів та їх структурних підрозділів (на дату передачі);
- у разі ліквідації Кооперативу.

2.3.2. Інвентаризація проводиться відповідно до вимог Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. № 69 (далі — Інструкція № 69);

2.3.3. Інвентаризація активів і зобов'язань перед складанням річної фінансової звітності Кооперативу проводиться за видами активів та зобов'язань, орієнтовно з 01.10 до 31.12 звітного року. Під час інвентаризації перед складанням річної звітності перевіряються: наявність і документальне підтвердження об'єктів інвентаризації, їх стан і відповідність оцінки, визначається ефективність застосування окремих принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку та розробляються пропозиції по зміні окремих параметрів облікової політики на наступний звітний період (рік). Точний час і порядок проведення такої інвентаризації визначаються окремим письмовим розпорядженням (наказом) керівника Кооперативу.

2.3.4. У всіх інших випадках об'єкти та періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником Кооперативу на підставі чинного законодавства та виходячи із плану-графіку інвентаризацій (додаток 5), а також в міру потреби (позапланові інвентаризації).

2.3.5. Час і перелік інвентаризації об'єктів визначаються окремим письмовим розпорядженням (наказом) керівника Кооперативу.

2.3.5. Для проведення інвентаризаційної роботи (планових інвентаризацій активів і зобов'язань, списання основних засобів, МШП, інших матеріальних цінностей, дебіторської та кредиторської заборгованостей тощо) затверджується постійно діюча інвентаризаційна комісія (додаток 6).

2.3.6. Права, обов'язки та завдання, покладені на членів постійно діючої інвентаризаційної комісії, визначені Інструкцією № 69.

2.3.7. Додатково до завдань, обумовлених Інструкцією № 69, на постійно діючу інвентаризаційну комісію покладаються завдання: з визначення ефективності застосовуваних в Кооперативі принципів, методів і процедур облікової політики; з проведення робіт з оцінки активів і зобов'язань; з розробки та затвердження пропозицій щодо їх зміни на наступний звітний рік.

2.4. Форма бухгалтерського обліку.

2.4.1. В Кооперативі застосовується комп'ютерна форма ведення бухгалтерського обліку із використанням програмного забезпечення «1-С Бухгалтерія».

2.4.2. Відповідальність за рівень відповідності регістрів обліку, порядку та способу реєстрації й узагальнення інформації, передбаченого цією комп'ютерною програмою, вимогам законодавства покладається на головного бухгалтера Кооперативу.

2.4.3. З метою обновлення програмного забезпечення, усунення невідповідностей та неполадок укладається договір на обслуговування із особою (юридичною чи фізичною), що розробляє чи впроваджує дане програмне забезпечення. Організація роботи та оплата послуг такої особи ґрунтується на договірній основі.

2.5. План рахунків бухгалтерського обліку

2.5.1. Для відображення господарських операцій використовується робочий план рахунків (додаток 7) розроблений на основі Плану рахунків бухгалтерського обліку

активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 21.12.1999 р. № 291.

2.5.2. Робочий план рахунків вноситься до комп'ютерної програми.

2.5.3. Аналітичний облік матеріальних цінностей організовується у такий спосіб за підрозділами:
а) у бухгалтерії — у кількісно-сумарному вимірі;
б) на складах — у кількісному вираженні;
в) у структурних підрозділах — у кількісному вимірі.

2.6. Контроль за дотриманням облікової політики та порядком ведення обліку

2.6.1. Поточний контроль за дотриманням облікової політики та ведення бухгалтерського обліку покладається на головного бухгалтера Кооперативу.

2.6.2. Роботу головного бухгалтера контролює керівник Кооперативу, відповідно до повноважень, визначених Статутом та цим Положенням.

2.6.3. Повноваження з контролю за фінансово-господарською діяльністю Кооперативу та відповідності даних бухгалтерського обліку і звітності фактичному стану справ в Кооперативі покладаються на Ревізійну комісію, відповідно до Статуту та Положення про ревізійну комісію.

2.6.4. Для підтвердження достовірності фінансової звітності щороку проводяться аудиторські перевірки фінансової звітності незалежною аудиторською фірмою (аудитором). Аудитор обирається та призначається, відповідно до Статуту та чинного законодавства.

3. Методична складова облікової політики

3.1. В Кооперативі методика бухгалтерського обліку має відповідати вимогам П (С) БО. В разі допущення П (С) БО різних методичних підходів до обліку окремих об'єктів передбачається застосування наступних елементів.

3.2. Основні засоби

3.2.1. До основних засобів відносяться матеріальні активи, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (чи операційного циклу, якщо він довше року) і первісна вартість яких більше 2500 грн.

3.2.2. Обліковою одиницею бухгалтерського обліку основних засобів вважається об'єкт основних засобів.

3.2.3. Ліквідаційна вартість об'єктів основних фондів не розраховується і з метою амортизації приймається такою, що дорівнює 0.

3.2.4. Нарахування амортизації на основні засоби здійснюється за прямолінійним методом.

3.2.5. Визначення терміну корисного використання основних засобів здійснюється комісією, що приймає основний засіб в експлуатацію, в момент прийняття об'єкту з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством. Визначений термін корисного використання зазначається в Акті вводу в експлуатацію та в інвентарній картці з обліку основних засобів.

3.2.6. Переоцінка основних засобів здійснюється, якщо їх залишкова вартість значно (більш ніж на 10%) відрізняється від справедливої вартості на дату балансу.

3.2.7. Переоцінка основних засобів здійснюється перед складанням річної звітності на основі висновків та рекомендацій інвентаризаційної комісії. Переоцінка об'єктів нерухомості здійснюється незалежними експертами-оцінювачами, переоцінка інших об'єктів — комісією із фахівців Кооперативу.

3.2.8. Комісія із фахівців Кооперативу для здійснення переоцінки основних засобів створюється наказом керівника.

3.2.9. Результати переоцінки оформляються відповідним експертним висновком (в разі використання незалежних експертів) та актом (в разі оцінки комісією Кооперативу).

3.2.10. У бухгалтерії складається відомість переоцінки основних засобів із переліком окремих об'єктів, що підлягали переоцінці.

3.3. Нематеріальні активи

3.3.1. Термін використання нематеріальних активів визначається за кожним об'єктом окремо, у момент його зарахування на баланс, виходячи з:

а) терміну використання подібних нематеріальних активів;

б) передбачуваного морального зносу, правових або інших подібних обмежень стосовно термінів використання та інших факторів.

Для нарахування амортизації нематеріальних активів Кооператив застосовує строки їх корисного використання, встановлені податковим законодавством.

3.3.2. Амортизація нематеріальних активів нараховується прямолінійним методом.

3.3.3. Переоцінка нематеріальних активів по справедливій вартості на дату балансу здійснюється лише тих нематеріальних активів, по яких існує активний ринок. Переоцінка проводиться із залученням незалежного експерта.

3.4. Інші необоротні матеріальні активи

3.4.1. Матеріальні активи з терміном корисного використання (експлуатації) понад один рік вартістю до 2500 грн. вважаються малоцінними необоротними матеріальними активами (МНМА).

3.4.2. Амортизація по МНМА нараховується в першому місяці використання об'єкта в розмірі 50% його вартості та решта 50% вартості, в місяці їх вилучення з активів (списання з балансу) унаслідок невідповідності критеріям визнання активом.

3.4.3. Матеріальні активи, що використовуються не більше одного року, вважаються малоцінними швидкозношуваними предметами (МШП).

3.5. Запаси

3.5.1 Визнання та первісна оцінка запасів (матеріалів, сировини, палива, комплектуючих виробів, товарів) здійснюється залежно від шляхів надходження запасів у Кооператив: придбані за плату, виготовлені власними силами, внесені до пайового чи неподільного капіталу, отримані безоплатно, придбані в результаті обміну на подібні та неподібні запаси відповідно до П (С) БО 9 «Запаси».

3.5.2. Обліковою одиницею бухгалтерського обліку запасів є найменування запасів.

3.5.3. Застосовується постійна система обліку та оцінки запасів.

3.5.4. Оцінка запасів при вибутті здійснюється за методом середньозваженої собівартості.

3.5.5. Транспортно-заготівельні витрати, що входять до первісної вартості запасів, придбаних за плату, безпосередньо включаються в собівартість запасів.

3.5.6. Оцінка запасів (купованих товарів для роздрібної торгівлі) здійснюється за цінами продажу.

3.6. Доходи і витрати

3.6.1. Суми доходів відображаються в бухгалтерському обліку відповідно до П (С) БО 15 «Дохід».

3.6.2. Оцінка ступеня завершеності операцій з надання послуг, з метою визнання доходів, здійснюється шляхом вивчення виконаної роботи; при цьому в бухгалтерському

обліку доходи відображаються у звітному періоді після оформлення акта про виконання робіт (надання послуг).

3.6.3. Витрати відображаються в бухгалтерському обліку відповідно до П (С) БО 16 «Витрати».

3.6.4. Загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат (калькуляції) з використанням бази розподілу — пропорційно до сум прямих витрат на оплату праці.

3.6.4. Розподіл загальновиробничих витрат здійснюється щомісячно.

3.7. Дебіторська заборгованість

3.7.1. Величина резерву сумнівних боргів розраховується перед складанням річної звітності за методом класифікації дебіторської заборгованості (із застосуванням коефіцієнта сумнівності для кожної групи боржників). Для створення резерву відкриваються окремі субрахунки за кожним дебітором.

3.8. Створення в Кооперативі резервів та забезпечень наступних виплат і платежів

3.8.1 Резерви та забезпечення створюються в Кооперативі лише ті, що передбачені П (С) БО.

3.9. Виплати працівникам

3.9.1. В кооперативі застосовуються форми та системи оплати праці відповідно до умов, передбачених колективним договором.

3.9.2. Відповідальність за організацію робіт з ведення обліку, зберігання та видачі трудових книжок та виконавчих листів покладається на начальника відділу кадрів.

4. Зміни облікової політики

4.1. Зміни в обліковій політиці допускаються у наступних випадках:
- якщо змінюються статутні вимоги,
- якщо змінюються вимоги органу, який затверджує положення (стандарти) бухгалтерського обліку,
- якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

4.2. Зміни облікової політики, не пов'язані із зміною статутних вимог чи вимог Мінфіну, вносяться на основі висновків інвентаризаційної комісії за результатами річної інвентаризації.

4.3. Після затвердження Міністерством фінансів України наступних П (С) БО або внесення змін і доповнень до чинних нормативних документів вносяться зміни до цього Положення.

4.4. Зміни і доповнення до цього Положення вносяться шляхом розробки додатків до нього, або викладення його у новій редакції.

4.5. Усі зміни і доповнення затверджуються керівником підприємства.

Зі змістом даного Положення ознайомились:

№ за/п	Посада	ПІП	Підпис
1.			
2.			
…			

Додаток 1
до положення (наказу) про облікову політику

СТРУКТУРА бухгалтерської служби кооперативу

ДОДАТОК 2
до положення (наказу) про облікову політику

Перелік посадових осіб, з якими має бути підписаний договір про повну матеріальну відповідальність

№ п/п	Посада
1.	Касир
2.	Контролер-касир
3.	Завідувач складу
4.	Завідувач магазину
5.	Заступник завідувача магазином
6.	Завідувач їдальні кооперативу
7.	Завідувач їдальні відділку
8.	Начальник машинно-тракторного парку
9.	Завідувач гаражного господарства
10.	Завідувач заготівельним пунктом
11.	Агент з постачання
12.	Експедитор

Перелік посадових осіб та працівників кооперативу, які мають право на отримання готівкових коштів

№ п/п	Посада
1.	Працівники бухгалтерії
2.	Касир
3.	Керівники обслуговуючих підрозділів та їх заступники
4.	Завідуючий господарством
5.	Спеціаліст по збуту
6.	Економіст з реформування власності
8.	Агроном-ентомолог
9.	Ветеринарний лікар
10.	Інженер з охорони праці

ДОДАТОК 3
до положення (наказу) про облікову політику

Перелік посадових осіб, яким надано право підпису документів

№ п/п	Види документів	Посадові особи, що мають право на підпис
1.	Фінансові звіти	Керівник кооперативу, Головний бухгалтер
2.	Регістри бухгалтерського обліку	Бухгалтер-виконавець, Головний бухгалтер
3.	Розрахунково-платіжні документи	Керівник кооперативу, Головний бухгалтер
4.	Касові документи	Керівник кооперативу, Головний бухгалтер, касир
5.	Господарські договори	Керівник кооперативу, візує головний бухгалтер
6.	Виробничі і матеріальні звіти	Матеріально-відповідальні особи, які заключили договір про повну матеріальну відповідальність
7.	Документи на прийом і відпуск товарно-матеріальних цінностей	Спеціалісти з постачання і збуту, матеріально-відповідальні особи — на прийом; керівник і головний бухгалтер на відпуск
8.	Документи на прийом основних засобів і інших необоротних активів	Керівник кооперативу, Заступник керівника по механізації
9.	Матеріали інвентаризації	Голова і члени інвентаризаційної комісії, матеріально-відповідальні особи. Затверджує матеріали керівник кооперативу.
10.	Статистичну і оперативну звітність	Керівник кооперативу або його заступник, Головний бухгалтер (бухгалтер)
11.	Акти на списання і звіти про використання бланків суворої звітності	Підготовляють документи відповідальні особи за їх облік та використання. Затверджує керівник кооперативу.

ДОДАТОК 4
до положення (наказу) про облікову політику

Примірний план — графік документообороту

Номер форми	Перелік робіт	
Облік надання послуг		
«Накладна на приймання цінностей (переробка, зберігання, реалізація)»	Призначення документа	Оформлення надходження на позабалансові рахунки кооперативу давальницької сировини на переробку та продукції, що надходить для зберігання і реалізації
	Кількість примірників	2
	Коли складається	По мірі надходження цінностей
	Ким складається (посада)	Завідуючий переробним відділом, завідуючий відділом зберігання та реалізації продукції
	Яка робота виконується в момент складання	Вказується назва та характеристики цінностей, що надходять, рахунок позабалансового обліку, що відповідає призначенню операції, одиниця виміру, кількість, облікова вартість цінностей
	Ким підписується документ	Стороною, що надає цінності (уповноваженим представником) — членом кооперативу або третьою особою; особою, відповідальною за прийняття цінностей
	Кому подається (посада)	Бухгалтеру з обліку переробної діяльності; бухгалтеру з обліку заготівельно-збутової діяльності
	Коли подається в бухгалтерію господарства	В день оформлення
	Яку роботу виконують в бухгалтерії:	Перевіряють правильність оформлення документа. Проводять рознесення даних по регістрах аналітичного обліку на позабалансових рахунках (Відомість №9а с.-г.); у випадку складання накладної на реалізацію продукції членів кооперативу — проводять ще і рознесення до «Відомості реалізації продукції члена кооперативу та розрахунків за неї»
«Акт про надані послуги (виконані роботи)»	Призначення документа	Оформлення фактів надання послуг у всіх видах кооперативів
	Кількість примірників	2
	Коли складається	На кожен окремий факт надання послуг або з періодичністю в 10-15 днів
	Ким складається (посада)	Бухгалтер з обліку постачальницької діяльності, бухгалтер з обліку сервісної діяльності, бухгалтер з обліку заготівельно-збутової діяльності, бухгалтер з обліку переробної діяльності, бухгалтер з обліку іншої діяльності
	Яка робота виконується в момент складання	Вказують найменування послуг, одиницю виміру, розцінку за одиницю кожної з послуг, що відображені у документі, їх об'єм та суму до сплати
	Ким підписується документ	Перший примірник — бухгалтером; другий примірник — членом кооперативу та бухгалтером
	Кому подається (посада)	Бухгалтеру по розрахунках, члену кооперативу (третій особі)
	Коли подається в бухгалтерію кооперативу	У день оформлення
	Яку роботу виконують в бухгалтерії:	Перевірка правильності оформлення документа, правильність визначення вартості послуг до сплати за розцінками, нарахування сум заборгованості за членом кооперативу та рознесення інформації по відповідних регістрах аналітичного обліку розрахунків

Номер форми	Перелік робіт	
«Акт про переробку продукції»	Призначення документа	Для відображення інформації про переробку продукції у переробних кооперативах
	Кількість примірників	2
	Коли складається	За кожним фактом переробки або за періодичністю, визначеною по домовленості сторін
	Ким складається (посада)	Завідуючим відділом переробки
	Яка робота виконується в момент складання	Вказують найменування, кількість, облікову вартість сировини, що надійшла, та кількість і відсоток виходу основної та побічної продукції, зворотних відходів з переробки; в бухгалтерії здійснюють нарахування заборгованості замовника за послугу з переробки
	Ким підписується документ	Один примірник — завідуючим відділом переробки; другий примірник — завідуючим відділом переробки та замовником
	Кому подається (посада)	Бухгалтеру з обліку переробної діяльності
	Коли подається в бухгалтерію кооперативу	В день заповнення
	Яку роботу виконують в бухгалтерії:	Звіряють дані Акту з даними Накладних на надходження сировини та здійснюють нарахування заборгованості за членом за послуги з переробки продукції
Облік праці та її оплати		
№ 67б «Обліковий лист тракториста — машиніста (без причіплювача)»	Призначення документа	Облік обсягу виконаних робіт тракторами, самохідними машинами, комбайнами на польових роботах
	Кількість примірників	1
	Коли складається	Кожен день за 10-15 днів
	Ким складається (посада)	Обліковець
	Яка робота виконується в момент складання	Вказують обсяг виконаних робіт, відпрацьований час, табельний номер кожного працюючого.
	Ким підписується документ	Бригадир, тракторист механік
	Кому подається (посада)	Бухгалтер по обліку праці і її оплати
	Коли подається в бухгалтерію кооперативу	1 числа
	Яку роботу виконують в бухгалтерії: — при ручній обробці	Перевірка правильності нарахування заробітної плати та перенесення даних у накопичувальну відомість роботи машинно-тракторного парку (ф.37а) та Журнал обліку робіт і затрат (ф.37)
№ 70 «Наряд на відрядну роботу (для бригади)»	Призначення документа	Облік виконаних робіт у будівництві, промислових, допоміжних та інших виробництвах
	Кількість примірників	1
	Коли складається	Кожен день (або по мірі виконання робіт)
	Ким складається (посада)	Бригадир (нормувальник, завідуючий майстернею, або інші відповідальні особи)
	Яка робота виконується в момент складання	Вказують завдання (вид роботи, обсяг, норма часу, розцінка за одиницю і розряд), фактичне виконання робіт бригадою, відпрацьований час, табельні номери працюючих
	Ким підписується документ	Бригадир (нормувальник, завідуючий майстернею, або інші відповідальні особи)
	Кому подається (посада)	Бухгалтер по обліку праці та її оплати
	Коли подається в бухгалтерію кооперативу	1 числа
	Яку роботу виконують в бухгалтерії: — при ручній обробці	Перевірка правильності нарахування заробітної плати та перенесення даних в Зведену відомість нарахування та розподілу заробітної плати та відрахувань від неї по об'єктах обліку
Облік виробничих запасів, готової продукції та її реалізації		

Номер форми	Перелік робіт	
№ 82 «Акт на сортування і сушіння продукції рослинництва»	Призначення документа	Оформлення процесу сортування, сушіння продукції рослинництва
	Кількість примірників	1
	Коли складається	Кожен день, на кожну партію відсортованої і просушеної продукції
	Ким складається (посада)	Завідуючий током з участю агронома
	Яка робота виконується в момент складання	Вказують кількість продукції, яка відпущена і одержана від сортування. Визначається кількість невикористаних відходів, натура зерна і вологість до сортування і сушіння та після.
	Ким підписується документ	Завідуючий током, агроном, виконавець робіт, керівник кооперативу
	Кому подається (посада)	Бухгалтер по обліку готової продукції
	Коли подається в бухгалтерію кооперативу	1 числа
	Яку роботу виконують в бухгалтерії: — при ручній обробці	Перевірка правильності відображених даних, оцінка відпущеної та прийнятої продукції
	— в умовах автоматизації обліку	Перевіряють правильність оформлення документу. Проставляють коди: табельний номер одержувача, руху операції, основний синтетичний і аналітичний рахунок, кореспондуючий синтетичний і аналітичний рахунок. Вводять в ПЕОМ відповідно структури вводу.
	Яку роботу виконують в бухгалтерії: — в умовах автоматизації обліку	Перевіряють правильність оформлення документу. Проставляють коди: бригада-замовник, операції руху матеріальних цінностей, основний синтетичний і аналітичний рахунок, кореспондуючий синтетичний і аналітичний рахунок, стаття затрат. Вводять в ПЕОМ відповідно структури вводу.
№ 1 с.-г. «Товарно-транспортна накладна на відправку, приймання молока і молочних продуктів»	Призначення документа	Облік відправки молока та молочних продуктів на реалізацію, на переробку і господарське використання.
	Кількість примірників	4-5 — при доставці залученим транспортом.
	Коли складається	В момент відправлення продукції.
	Ким складається (посада)	Завідуючий фермою (бригадир)
	Яка робота виконується в момент складання	Записується назва, вага і якісні признаки відправленої продукції
	Ким підписується документ	Завідуючий фермою (бригадир), завідуючий молоко пунктом, лаборант, представник вантажоодержувача і автотранспорту.
	Кому подається (посада)	Бухгалтер по обліку готової продукції та реалізації.
	Коли подається в бухгалтерію кооперативу	На наступний день після оформлення документу.
	Яку роботу виконують в бухгалтерії: — в умовах автоматизації обліку	Перевіряють правильність оформлення документу. Проводять звірку з відомістю руху молока. Вводять в ПЕОМ відповідно структури вводу.
№ 123 «Звіт про переробку продукції»	Призначення документа	Зведення операцій по переробці продукції в підрозділах кооперативу
	Кількість примірників	2
	Коли складається	Кожен місяць
	Ким складається (посада)	Завідуючий виробництвом по переробці сільськогосподарської продукції
	Яка робота виконується в момент складання	Кожен день записують фактичну кількість використаної сировини, матеріалів та кількість, яку слід використати по нормативу на фактичний вихід готової продукції. Вихід продукції вказують за видами в фізичному та умовному виразі
	Ким підписується документ	Завідуючий виробництвом по переробці сільськогосподарської продукції
	Кому подається (посада)	Бухгалтер по обліку виробництва
	Коли подається в бухгалтерію кооперативу	2 числа
	Яку роботу виконують в бухгалтерії: — в умовах автоматизації обліку	Контроль правильності оформлення документу. Звірка з первинними документами по руху матеріальних цінностей. Проставляються коди: бригада-замовник, операція руху матеріальних цінностей, стаття виробничих витрат, табельний номер одержувача, табельний номер відправника, основний синтетичний і аналітичний рахунок, кореспондуючий синтетичний і аналітичний рахунок. Вводять в ПЕОМ у відповідності зі структурою вводу.

ДОДАТОК 5
до положення (наказу) про облікову політику

Періодичність проведення інвентаризації

Об'єкти інвентаризації	Терміни проведення
Основні засоби (за винятком тварин)	не менше одного разу на рік, не раніше 1 жовтня звітного року
Земельні угіддя, землі водного фонду, будівлі, споруди (в тому числі гідротехнічні) та інші нерухомі об'єкти основних засобів	один раз на три роки
Бібліотечні фонди	не рідше одного разу на п'ять років
Нематеріальні активи	не менше одного разу на рік, не раніше 1 грудня звітного року
Незавершені капітальні вкладення	не менше одного разу на рік, не раніше 1 грудня звітного року
Незакінчений капітальний ремонт і витрати майбутніх періодів	не менше одного разу на рік, на 31 грудня звітного року
Корми, насіння, мінеральні та органічні добрива, гербіциди, пестициди та інші засоби захисту рослин	не менше двох разів на рік (не пізніше 1 липня, не пізніше 1 грудня)
Малоцінні і швидкозношувані предмети	не раніше 1 жовтня
Нафтопродукти	один раз на місяць
Дорогоцінні метали	двічі на рік
Сировина для переробки в допоміжних виробництвах і промислах, запасні частини, матеріали для ремонтів, тара і тарні матеріали, будівельні матеріали і обладнання, інші матеріали	не раніше 1 жовтня
Продукти харчування в дитячих дошкільних установах, їдальнях, буфетах	щомісяця
Грошові кошти, грошові документи, цінні папери та бланки суворої звітності	не менше одного разу на квартал
Розрахунки за платежами в бюджет та по інших обов'язкових внесках і платежах	не менше одного разу на квартал
Розрахунки з дебіторами і кредиторами різними	не менше двох разів на рік.

ДОДАТОК 6
до положення (наказу) про облікову політику

Склад постійно діючої інвентаризаційної комісії

№ за/п	ПІП	Посада
	Голова комісії	
1.		Голова правління
	Члени комісії	
1.		Головний агроном
2.		Провідний інженер-будівельник
3.		Бухгалтер
4.		Бухгалтер
5.		Бухгалтер
6.		Головний ветлікар-зоотехнік

ДОДАТОК 7
до положення (наказу) про облікову політику

Робочий план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій

№ та шифр рахунків	Назва рахунка, субрахунку, аналітичного рахунка
1	2
23	Виробництво
231	Послуги з постачання
232	Послуги в рослинництві
233	Послуги в тваринництві
234	Виробничі послуги з переробки
235	Послуги зі збуту продукції
236	Сервісні послуги
36	Розрахунки з покупцями та замовниками
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями
3611	Розрахунки з покупцями та замовниками, які є членами кооперативу
3612	Розрахунки з покупцями та замовниками, які не є членами кооперативу
3613	Розрахунки з покупцями продукції членів кооперативу
41	Пайовий капітал
411	Неподільний капітал
412	Пайовий (подільний) капітал
70	Дохід від реалізації
701	Дохід від реалізації готової продукції
7011	Дохід від реалізації продукції (біологічних активів) членам кооперативу
7012	Дохід від реалізації продукції (біологічних активів) третім особам
702	Дохід від реалізації товарів
7021	Дохід від реалізації товарів членам кооперативу
7022	Дохід від реалізації товарів третім особам
7023	Дохід від реалізації продукції членів кооперативу
703	Дохід від реалізації робіт і послуг
7031	Дохід від реалізації робіт і послуг членам кооперативу
7032	Дохід від реалізації робіт і послуг третім особам
704	Вирахування з доходу
7041	Вирахування з доходу від реалізації продукції членів кооперативу
7042	Вирахування з доходів на кооперативні виплати
79	Фінансові результати
791	Результат операційної діяльності
7911	Результат операцій з членами кооперативу
7912	Результат операцій з третіми особами
7913	Результат операцій з покупцями продукції членів кооперативу
90	Собівартість реалізації
901	Собівартість реалізованої готової продукції
9011	Собівартість реалізованої готової продукції членам кооперативу
9012	Собівартість реалізованої готової продукції третім особам
902	Собівартість реалізованих товарів
9021	Собівартість товарів, реалізованих членам кооперативу
9022	Собівартість товарів, реалізованих третім особам
903	Собівартість реалізованих робіт і послуг
9031	Собівартість робіт і послуг, реалізованих членам кооперативу
9032	Собівартість робіт і послуг, реалізованих третім особам

1 Згідно п. 10 підрозд. 4. розд. XX ПКУ встановлено постійне зниження ставки податку на прибуток підприємств: з 01.012013 р. по 31.12.2013 р. включно — 19%; з 01.01.2014 р. — 16%.

Додаток 5

Альбом
спеціалізованих та модифікованих документів та регістрів бухгалтерського обліку для сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів

1. Спеціалізовані та модифіковані документи та регістри обліку неподільного та пайового капіталу, прав членів на внески

- Відомість № 1 заборгованості та сплати вступних внесків (Додаток 5.1)
- Розрахунок № 1 розміру пайових внесків членів сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу (Додаток 5.2)
- Відомість № 2 заборгованості та сплати пайових внесків (обов'язкових, додаткових, асоційованих (Додаток 5.3)
- Реєстр пайовиків № 1 (Додаток 5.4)
- Членська книжка №1 (Додаток 5.5)
- ВІДОМІСТЬ № 7.4 а с.-г. аналітичних даних по рахунках: 41 «Пайовий капітал»; 46 «Неоплачений капітал» за місяць 20РР р. (Додаток 5.6)
- ВІДОМІСТЬ № 7.4 б с.-г. аналітичних даних по інших рахунках обліку власного капіталу: 43 «Резервний капітал»; 45 «Вилучений капітал»; (Додаток 5.7)
- ВІДОМІСТЬ № 7.5 с.-г. аналітичних даних по рахунках обліку цільового фінансування та грантів: 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» (Додаток 5.8)

2. Спеціалізовані та модифіковані документи та регістри обліку надання послуг

- НАКЛАДНА № 1 на приймання цінностей (переробка, зберігання, реалізація) (Додаток 5.9)
- Акт № 1 про надані послуги (виконані роботи) (Додаток 5.10)
- Акт № 1 про переробку продукції (Додаток 5.11)
- Заявка на реалізацію продукції, замовлення цінностей та надання інших послуг (Додаток 5.12)
- Журнал № 1 обліку замовлень послуг (цінностей) та заявок на реалізацію продукції (біологічних активів) (Додаток 5.13)
- Відомість №9 а с.-г. позабалансового обліку в кооперативах № 1 (Додаток 5.14)
- Реєстр № 1 документів по реалізації готової продукції, біологічних активів, товарів, робіт, послуг у кооперативах Форма № 6.1а с.-г. (Додаток 5.15)
- Реєстр № 1 документів по реалізації продукції, біологічних активів членів кооперативу Форма № 6.1 б с.-г. (Додаток 5.16)
- Відомість № 6.4 а с.-г. аналітичного обліку реалізації продукції, біологічних активів членів кооперативу (Додаток 5.17)
- Аналітична відомість № 1 послуг, наданих члену кооперативу, та розрахунків за них (Додаток 5.18)
- Розшифровка № 1 по послугах та поставлених цінностях членам СОК за період (Додаток 5.19)
- Відомість № 1 реалізації продукції члена кооперативу та розрахунків за неї (Додаток 5.20)
- Відомість № 6.6а с.-г. аналітичного обліку по рахунку 3611 «Розрахунки з покупцями та замовниками, які є членами кооперативу» (Додаток 5.21)
- Підсумкова відомість надання послуг (поставки цінностей) членам СОК № 1 (Додаток 5.22)

3. Спеціалізовані та модифіковані документи та регістри обліку кооперативних виплат та виплат на паї

- Розрахунок № 1 розподілу доходу кооперативу (Додаток 5.23)
- Відомість № 1 нарахування та сплати кооперативних виплат (Додаток 5.24)
- Контрольний листок розрахунків з членом за надані послуги № 1 (Додаток 5.25)
- Відомість нарахування та сплати виплат на паї (Додаток 5.26)
-

1. Спеціалізовані та модифіковані документи та регістри обліку неподільного та пайового капіталу, прав членів на внески

Додаток 5.1

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

"ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р. м.(с.,смт.) Назва населеного пункту

Відомість № 1 заборгованості та сплати вступних внесків

за місяць 20РР р.

Розмір вступного внеску, встановлений Статутом 2000,00 грн.

Номер запису	Дата	Ідентифікація члена кооперативу (ПІБ фізичної особи, найменування юридичної особи)	Заборгованість по внеску (Дт46 Кт41)	Назва і номер документа	Фактично внесено (у дебет відповідних рахунків з кредиту рахунку 411,46)							Разом по кредиту рахунку		Підпис члена кооперативу (уповноваженої особи)
					№30	№31	№___	№___	№___	№___	№___	46	411	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	ЧЧ.ММ.РРРР.	1–ий член СОК	2000,00	Розрахунок внесків до неподільного капіталу	2000,00								2000,00	(підпис)
2	ЧЧ.ММ.РРРР.	2–ий член СОК	2000,00	- // -	2000,00								2000,00	(підпис)
3	ЧЧ.ММ.РРРР.	3–ій член СОК	2000,00	- // -	2000,00								2000,00	(підпис)
4	ЧЧ.ММ.РРРР.	4–ий член СОК	2000,00	- // -	2000,00								2000,00	(підпис)
5	ЧЧ.ММ.РРРР.	5–ий член СОК	2000,00	- // -	2000,00								2000,00	(підпис)
		Разом по сторінці:	10000,00		10000,00								10000,00	
X	X	Разом за місяць:	10000,00	X	10000,00								10000,00	X
X	X	Відмітка:		X										X

Відомість склав Прізвище І.Б. (підпис)

Дані перевірив Прізвище І.Б. (підпис)

Дата закінчення відомості "ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р.

Додаток 5.2

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

"ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р. м.(с.,смт.) Назва населеного пункту

Розрахунок № 1 розміру пайових внесків членів сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу

Розрахунок розміру пропорційних пайових внесків

Види діяльності, щодо яких здійснюється пропорційний розподіл	Сервісні послуги	_____	_____	_____
Величина пайового капіталу, що пропорційно розподіляється визначена загальними зборами кооперативу	150000,00			
База визначення пропорцій	га			
Загальний об'єм бази відповідно до потреб усіх членів	200,0			
Розцінка за одиницю бази	750,00			
Види діяльності, щодо яких здійснюється пропорційний розподіл	_____	_____	_____	_____
Величина пайового капіталу, що пропорційно розподіляється визначена загальними зборами кооперативу				
База визначення пропорцій				
Загальний об'єм бази відповідно до потреб усіх членів				
Розцінка за одиницю бази				

Розрахунок розміру рівних пайових внесків

Величина пайового капіталу, що рівномірно розподіляється визначена загальними зборами кооперативу	
Кількість членів кооперативу	
Розмір пайового внеску на одного члена кооперативу	

Таблиця розрахунку

№ п/п	Ідентифікація пайовика (ПІБ фізичної особи, найменування юридичної особи)	Розмір рівного внеску	Вид діяльності Сервісні послуги		
			Первісно заявлений об'єм бази визначення внесків	Розцінка за одиницю бази	Розмір пропорційного внеску пайовика
1	2	3	4	5	6
1	1–ий член СОК		80,2	750,00	60 000,00
2	2–ий член СОК		26,6		20 000,00
3	3–ій член СОК		40,0		30 000,00
4	4–ий член СОК		26,6		20 000,00
5	5–ий член СОК		26,6		20 000,00
	Разом по сторінці:		200,0		150 000,00
	Всього по кооперативу		200,0		150 000,00

Вкладний аркуш до розрахунку

№	Вид діяльності_____			Вид діяльності_____			Вид діяльності_____		
	Первісно заявлений об'єм бази визначення внесків	Розцінка за одиницю бази	Розмір пропорційного внеску пайовика	Первісно заявлений об'єм бази визначення внесків	Розцінка за одиницю бази	Розмір пропорційного внеску пайовика	Первісно заявлений об'єм бази визначення внесків	Розцінка за одиницю бази	Розмір пропорційного внеску пайовика
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

№	Вид діяльності_____			Вид діяльності_____			Разом до внесення членом кооперативу
	Первісно заявлений об'єм бази визначення внесків	Розцінка за одиницю бази	Розмір пропорційного внеску пайовика	Первісно заявлений об'єм бази визначення внесків	Розцінка за одиницю бази	Розмір пропорційного внеску пайовика	
17	18	19	20	21	22	23	24

Розрахунок склав Прізвище І.Б. (підпис)

Дані перевірив Прізвище І.Б. (підпис)

Дата : "ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р.

Додаток 5.3

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

"ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р. м.(с.,смт.) Назва населеного пункту

Відомість № 2 заборгованості та сплати пайових внесків (обов'язкових, ~~додаткових, асоційованих~~)

непотрібне закреслити

По рахунку: 412

за місяць 20РР р.

Номер запису	Ідентифікація пайовика (ПІБ фізичної особи, найменування юридичної особи)	Залишок заборгованості по пайовому внеску на початок періоду (Дт46)	Нараховано заборгованість пайовика за внеском в пайовий капітал(Дт46 Кт412)			Внесено членом кооперативу пайовий внесок (в дебет відповідних рахунків з кредиту рахунку 46,412)					Всього по кредиту рахунку		Залишок заборгованості на кінець періоду
			Дата	Номер розрахунку	Сума	№15	№20	№31	№___	№___	46	412	
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	1–ий член СОК	60 000,00				60 000,00						60 000,00	-
2	2–ий член СОК	20 000,00					20 000,00					20 000,00	-
3	3–ій член СОК	30 000,00						30 000,00				30 000,00	-
4	4–ий член СОК	20 000,00						20 000,00				20 000,00	-
5	5–ий член СОК	20 000,00						20 000,00				20 000,00	-
	Разом по сторінці	150000,00				60 000,00	20 000,00	70 000,00				150000,00	-
X	Разом за місяць	150000,00	X	X		60 000,00	20 000,00	70 000,00				150000,00	-
X	Відмітка	X	X	X	X								

Відомість склав Прізвище І.Б. (підпис)

Дані перевірив Прізвище І.Б. (підпис)

Дата закінчення відомості "ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р.

Додаток 5.4

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив
«Назва СОК»

"ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р. м.(с.,смт.) Назва населеного пункту

Реєстр пайовиків № 1

станом на "ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р.

№ п/п	Прізвище, ім'я, по-батькові пайовика (назва юридичної особи)	Адреса місця проживання (юридична адреса)	Номер і дата рішення про затвердження паю	Розмір паю, грн.		
				Обов'язкового	Додаткового	Асоційованого
1	2	3	4	5	6	7
1	1–ий член СОК			60 000,00		
2	2–ий член СОК			20 000,00		
3	~~3–ій член СОК~~ (на основі рішення про вихід)			~~30 000,00~~		
4	4–ий член СОК			20 000,00		
5	5–ий член СОК			20 000,00		
	Разом по сторінці:	-	-	120000,00		
	Всього:			120000,00		

Реєстр склав: Прізвище І.Б. (підпис)

Головний бухгалтер: Прізвище І.Б. (підпис)

Голова СОК Прізвище І.Б. (підпис)

Додаток 5.5

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив
«Назва СОК»

Титульна сторінка

Членська книжка №1

Прізвище	1–ий член СОК	члена	+
Ім'я	1–ий член СОК	асоційованого члена	
По батькові	1–ий член СОК		
Повне найменування юридичної особи-члена			
Рік вступу в кооператив	РРРР		
Вступний внесок	60000,00		

Внутрішні сторінки

Рух паїв і виплат

Роки	Пайові суми, грн.				Кооперативні виплати та виплати на паї		Підпис	
	На початок року	Приріст паїв	Зменшення паїв	На кінець року	Сума кооперативних виплат	Сума виплат на паї	Власника	Головного бухгалтера
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РРРР	60000,00				19480	1250	(підпис)	(підпис)

Додаток 5.6

Назва СОК
(назва кооперативу)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ *12345678*

ВІДОМІСТЬ № 7.4а с.-г.
аналітичних даних по рахунках:
41 «Пайовий капітал»;
46 «Неоплачений капітал»
за місяць 20РР р.

N пор.	Рахунки	Підстава (зміст) запису	Залишок на початок місяця		У дебет рахунку 41,46 з кредиту рахунків								Усього за дебетом
			Дебет	Кредит	№ 30	№ 31	№ 44	№ 45	№ 67	№41			
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10	11	12	13
	411 «Неподільний капітал»	Розрахунок внесків до неподільного капіталу	-	-									-
	412 «Подільний пайовий капітал»	Розрахунок пайових внесків, рішення	-	-									-
		Рішення Установчих зборів СОК	-	-					**30000,00**				**30000,00**
	Разом по рахунку 41	-	-	-					**30000,00**				**30000,00**
	46 «Неоплачений капітал»	Розрахунок внесків до неподільного капіталу	-	-						**10000,00**			**10000,00**
		Розрахунок пайових внесків, рішення	-	-						**150000,00**			**150000,00**
		ПКО											
		Акт прийому–передачі майна											
		Накладна											
		Банківська виписка											
	Усього								**30000,00**	**160000,00**			**190000,00**

З кредиту рахунку 41,46 у дебет рахунків	Усього	Залишок на кінець	Усього з

№ 10	№ 11	№ 12	№ 15	№ 20	№ 30	№ 31	№46			за кредитом	місяця		початку року	
											Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
							10000,00			10000,00	-	10000,00	-	10000,00
							150000,00			150000,00	-	120000,00	-	120000,00
										-	-	-	-	-
							160000,00			160000,00	-	130000,00	-	130000,00
											-	-	-	-
											-	-	-	-
					10000,00					10000,00	-	-	-	-
			60000,00							60000,00	-	-	-	-
				20000,00						20000,00	-	-	-	-
						70000,00				70000,00	-	-	-	-
			60000,00	20000,00	10000,00	70000,00	160000,00			320000,00	-	130000,00	-	130000,00

Примітки

Відомість ЗАКІНЧЕНО " ЧЧ " місяць 20 РР р.
Виконавець (підпис)
(підпис)
З Головною книгою суми оборотів звірено " ЧЧ " місяць 20 РР р.
Головний бухгалтер (підпис)
(підпис)

Додаток 5.7

_____
(назва кооперативу)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ | | | | | | | | |

ВІДОМІСТЬ № 7.4б с.-г.
аналітичних даних по інших рахунках обліку власного капіталу:
43 «Резервний капітал»;
45 «Вилучений капітал»;
за _____ 20__ р.

N пор.	Рахунки	Підстава (зміст) запису	Залишок на початок місяця		У дебет рахунків 43, 45 з кредиту рахунків								Усього за дебетом
			Дебет	Кредит	№ 30	№ 31	№ 44	№ 45					
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10	11	12	13
	43 «Резервний капітал»												
	45 «Вилучений капітал»												
	Усього												

З кредиту рахунку 43, 45 у дебет рахунків	Усього	Залишок на	Усього з

№ 10	№ 11	№ 12	№ 14	№ 16	№ 30	№ 31				за кредитом	кінець місяця		початку року	
											Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

Примітки

Відомість ЗАКІНЧЕНО " _____ " _____ 20 _____ р.
Виконавець _____
(підпис)
З Головною книгою суми оборотів звірено " _____ " _____ 20 ____ р.

Додаток 5.8

Назва СОК
(назва кооперативу)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ *12345678*

ВІДОМІСТЬ № 7.5 с.-г.
аналітичних даних по рахунках обліку цільового фінансування та грантів:
48 "Цільове фінансування і цільові надходження"
за місяць 20РР р.

№ пор.	Види цільового фінансування і цільових надходжень	Підстава (зміст) запису	Залишок на початок місяця	У дебет рахунку 48 з кредиту рахунків								Усього за дебетом
				№ 69	№ 71							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Дотація за молоко	Виписка банку	-									-
2	Дотація за молоко	Бухгалтерська довідка	-		12000,00							12000,00
3	Грант	Виписка банку	-									-
4	Грант	Бухгалтерська довідка	-	250000,00								250000,00
	Усього			250000,00	12000,00							262000,00

З кредиту рахунку 48 у дебет рахунків	Усього	Залишок на кінець	Усього з

№ 301	№ 311	№ 313	№ 333	№ 373						за кредитом	місяця		початку року	
											Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
		12000,00								12000,00	-	-	-	-
										-	-	-	-	-
	250000,00									250000,00	-	-	-	-
										-	-	-	-	-
	250000,00									262000,00	-	-	-	-

Примітки

Відомість ЗАКІНЧЕНО " ЧЧ " місяць 20 РР р.
Виконавець (підпис)
(підпис)
З Головною книгою суми оборотів звірено " ЧЧ " місяць 20 РР р.
Головний бухгалтер (підпис)
(підпис)

2. Спеціалізовані та модифіковані документи та регістри обліку надання послуг

Додаток 5.9

Головний бухгалтер (підпис)
(підпис)

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив

«Назва СОК»

«ЧЧ» місяць 20 РР р. м. (с., смт) Назва населеного пункту

НАКЛАДНА № 1

на приймання цінностей (переробка, зберігання, реалізація)

Назва, характеристики	В дебет рахунку позабалансового обліку	Одиниця виміру	Кількість	Облікова вартість	Сума
Продукція від 2-ого члена СОК	025	кг. (т., шт.)	-	10000,00	10000,00

Сторона, що надає цінності (уповноважена особа):

2-ий член СОК (підпис)

Прийняв:

Прізвище І.Б. (підпис)

Додаток 5.10

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «НазваСОК»

"ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р. м. (с., смт) Назва населеного пункту

Акт № 1
про надані послуги (виконані роботи)

Ідентифікація замовника 1-ий член СОК
На підставі Заявки від «ЧЧ» місяць 20РР р.;
Договору № 1 від «ЧЧ» місяць 20РР р.

Відомості про надані послуги

№	Найменування	Одиниця виміру (одиниця бази вартості)	Об'єм	Розцінка без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Послуги з поставки матеріальних цінностей				500,00
Всього без ПДВ					500,00
Сума ПДВ					100,00
Разом					600,00

Виконавець:
«НазваСОК» (підпис)

Член/нечлен кооперативу (уповноважена особа):
1-ий член СОК (підпис)

Додаток 5.11

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

«ЧЧ» місяць 20 РР р. м. (с., смт.) Назва населеного пункту

Акт № 1
про переробку продукції
Ідентифікація замовника 4-ий член СОК

Надійшло на переробку за накладною (накладними) № Номер накладної на приймання цінностей

Найменування сировини	Кількість	Облікова ціна	Вартість	Нарахування за надані послуги			
				Розцінка за одиницю переробки	Нараховано за послугу (без ПДВ)	Сума ПДВ	Сума до сплати
Давальницька сировина	-	10000,00	10000,00	-	1000,00	200,00	1200,00
Разом:	X	X	10000,00	X	1000,00	200,00	1200,00

Вихід основної продукції з переробки (передано за накладною (накладними)
№ Номер накладної на приймання цінностей)

Вид продукції	Кількість	Облікова ціна	Вартість	Відсоток виходу продукції
Продукція	-	10000,00	10000,00	-

Вихід побічної продукції та зворотних відходів (передано за накладною (накладними)
№_____)

Вид продукції (відходів)	Кількість	Облікова ціна	Вартість	Відсоток виходу
-	-	-	-	-

Дані Акту погоджено:

Замовник: 4-ий член СОК (підпис)

Виконавець: «НазваСОК» (підпис)

Додаток 5.12

Ідентифікація члена кооперативу (П.І.Б. фізичної особи, повне найменування юридичної особи)	1-ий член СОК
Адреса	-

Сільськогосподарському обслуговуючому кооперативу «НазваСОК»

"ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р.

Заявка на реалізацію продукції, замовлення цінностей та надання інших послуг

Вид послуги (цінностей, продукції, біологічних активів)	Одиниця виміру	Необхідний (заявлений) об'єм (кількість)	Дата бажаного виконання операції
Замовлення послуг			
-	-	-	-
Замовлення засобів виробництва			
Матеріальні цінності	кг. (т., шт.)	-	ЧЧ.ММ.РРРР.
Заявка на реалізацію продукції (біологічних активів)			
-	-	-	-
	Контактний телефон		Номер телефона

Підпис (підпис)

Додаток 5.13

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «НазваСОК» м.(с.,смт.) Назва населеного пункту

"ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р.

Журнал № 1 обліку замовлень послуг (цінностей) та заявок на реалізацію продукції (біологічних активів)

за місяць 20РР р.

№ запису	Дата запису	Член кооперативу	Вид послуги (цінностей,продукції (біологічних активів)): **Матеріальні цінності** Підстава (замовлення цінностей, послуг, заявка на реалізацію): **Заявка на реалізацію продукції, замовлення цінностей та надання інших послуг** Одиниця виміру: **кг. (т., шт.)**		
			об'єм	бажана дата виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5	6
1	ЧЧ.ММ.РРРР	1-ий член СОК	-	ЧЧ.ММ.РРРР	Виконано
		Разом по сторінці		X	X
		Всього		X	X

Журнал закінчено "ЧЧ" МІСЯЦЬ 20 РР р.

Виконавець Прізвище І.Б. (підпис)

Додаток 5.14

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК» **м. (смт., с.) Назва населеного пункту**

Відомість №9а с.-г. позабалансового обліку в кооперативах № 1

за місяць 20 РР р.

Назва цінностей продукція **одиниця виміру кг.(т., шт.)**

Причина зарахування (на переробку, на зберігання, на реалізацію тощо) Заявка на реалізацію продукції, Заявка на переробку

Субрахунок позабалансового обліку 025, 022

№ запису	Ідентифікація члена кооперативу	Надходження (одержано, надано, отримано тощо)				Вибуття (використано, списано, Повернуто, сплачено тощо)		
		Кількість	Ціна	Сума	Підстава (номер, дата і найменування документа)	Кількість	Сума	Підстава (номер, дата і найменування документа)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2-ий член СОК	-	-	10000,00	1, ЧЧ.ММ.РРРР, Накладна на приймання цінностей	-	-	1, ЧЧ.ММ.РРР., Акт на списання цінностей
2	4-ий член СОК	-	-	10000,00	2, ЧЧ.ММ.РРРР, Накладна на приймання цінностей	-	-	2, ЧЧ.ММ.РРР., Акт на списання цінностей

№ запису	Ідентифікація члена кооперативу	Надходження (одержано, надано, отримано тощо)				Вибуття (використано, списано, Повернуто, сплачено тощо)		
		Кількість	Ціна	Сума	Підстава (номер, дата і найменування документа)	Кількість	Сума	Підстава (номер, дата і найменування документа)
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Відомість закінчено “ЧЧ” місяць 20 РР р.
Головний бухгалтер (підпис)
Виконавець (підпис)

Додаток 5.15

Форма № 6.1а с.-г.

«Назва СОК»

назва кооперативу

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 12345678

Реєстр № 1 документів по реалізації готової продукції, біологічних активів, товарів, робіт, послуг у кооперативах

Назва послуг (цінностей, активів) **Матеріальні цінності** Одиниця виміру **кг. (т., шт.)**
Категорія замовників член СОК

№ п/п	Назва покупця або замовника	Відправлено (в дебет субрахунку №901,902,903 з кредиту рахунків 21, 23, 27 та ін.)					Прийнято покупцем (з кредиту субрахунку №701,702, 703 в дебет рахунків 36,377,372 та ін.)												Відмітка про оплату (з кредиту рахунків 36,377 та ін. в дебет рахунків 30,31 та ін.)		
		Товарно-транспортна накладна		Кількість (маса)	Вартість	Кореспондуючий рахунок	Документ (квитанція)		Кількість		Сума			Разом без ПДВ і акциз-ного збору	ПДВ	Акцизний збір	Всього	Кореспондуючий рахунок			
		дата	№				дата	№	в натурі	залікова маса	по ціні реалізації	надбавки, доплати, знижки							дата	сума	кореспондуючий рахунок
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	1-ий член СОК	ЧЧ. ММ. РРРР	-	-	5000,00	28	ЧЧ. ММ. РРРР	-	-	-	5000,00	-	-	5000,00	1000,00	-	6000,00	3611	ЧЧ. ММ. РРРР	6000,00	681

№ п/п	Назва покупця або замовника	Відправлено (в дебет субрахунку №901,902,903 з кредиту рахунків 21,23, 27 та ін.)					Прийнято покупцем (з кредиту субрахунку №701,702, 703 в дебет рахунків 36,377,372 та ін.)												Відмітка про оплату (з кредиту рахунків 36,377 та ін. в дебет рахунків 30,31 та ін.)		
		Товарно-транспортна накладна		Кількість (маса)	Вартість	Кореспондуючий рахунок	Документ (квитанція)		Кількість		Сума			Разом без ПДВ і акциз-ного збору	ПДВ	Акцизний збір	Всього	Кореспондуючий рахунок			
		дата	№				дата	№	в натурі	залікова маса	по ціні реалізації	надбавки, доплати, знижки							дата	сума	кореспон-дуючий рахунок
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

Реєстр закінчено «ЧЧ» місяць 20РР р. Виконавець (підпис) Головний бухгалтер (підпис)

Додаток 5.16

Форма № 6.1б с.-г.

«Назва СОК»
назва кооперативу
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 12345678

Реєстр № 1
документів по реалізації продукції, біологічних активів членів кооперативу

Канал реалізації «Назва Покупця»

№ п/п	Назва покупця або замовника	Вид продукції, біологічних активів	Одиниця виміру	Відправлено (з кредиту рахунку 025)					Прийнято до оплати (з кредиту рахунку 7023 в дебет рахунку 3613)								Відмітка про оплату (з кредиту рахунку 3613 в дебет рахунків 30,31,34 та ін.)		
				Документ		Кількість	Сума		Документ		Кількість	Сума	ПДВ	Акцизний збір	Всього до сплати	Кореспондуючий рахунок	дата	сума	кореспондуючий рахунок
				дата	№				дата	№									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	«Назва Покупця»	Продукція	кг. (т., шт.)	ЧЧ. ММ. РРРР	-	-	10000,00	-	ЧЧ.ММ.РРРР	-	-	10000,00	2000,00	-	12000,00	3613	ЧЧ. ММ. РРРР	12000,00	311

№ п/п	Назва покупця або замовника	Вид продукції, біологічних активів	Одиниця виміру	Відправлено (з кредиту рахунку 025)					Прийнято до оплати (з кредиту рахунку 7023 в дебет рахунку 3613)								Відмітка про оплату (з кредиту рахунку 3613 в дебет рахунків 30,31,34 та ін.)		
				Документ		Кількість	Сума		Документ		Кількість	Сума	ПДВ	Акцизний збір	Всього до сплати	Кореспондуючий рахунок	дата	сума	кореспондуючий рахунок
				дата	№				дата	№									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Реєстр закінчено «ЧЧ» місяць 20 РР р. Виконавець (підпис) Головний бухгалтер (підпис)

Додаток 5.17

«Назва СОК»
(назва кооперативу)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	*12345678*

ВІДОМІСТЬ № 6.4а с.-г.
аналітичного обліку реалізації продукції, біологічних активів членів кооперативу

за місяць 20 РР р.

Відкривають на місяць. Обороти за звітний місяць в аналітичному розділі приводять з реєстрів № _____, первинних документів, а також аркушів-розшифровок.

По р. №	Реєстр або інший документ		Найменування продукції, біологічних активів	Сорт, якість	Одиниця виміру	Відпущено з кредиту рахунку 025				
	дата	№				кількість (маса)	вартість			Разом по кредиту
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	ЧЧ.ММ.РРРР	-	Продукція	-	кг. (т., шт.)	-	10000,00			10000,00

Вкладний аркуш до відомості № 6.4а с.-г.

Прийнято до оплати (з кредиту рахунку 7023 в дебет рахунку 3613)										
кількість		вартість					Разом по кредиту	ПДВ	Акциз-ний збір	Всього по кредиту
в натурі	заліков а маса									
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
-	-	10000,00					10000,00	2000,00		12000,00

По р. №	Реєстр або інший документ		Найменування продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів	Сорт, якість	Одиниця виміру	Відпущено з кредиту рахунку 025				
	дата	№				кількість (маса)	вартість			Разом по дебету
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Прийнято до оплати (з кредиту рахунку 7023 в дебет рахунку 3613)										
кількість		вартість					Разом по кредиту	ПДВ	Акциз-ний збір	Всього по кредиту
в натурі	заліков а маса									
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

Відомість закінчено “ЧЧ” місяць 20 РР р.

Виконавець (підпис)

Головний бухгалтер (підпис)

Додаток 5.18

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

"ЧЧ"місяць 20РР р. м.(с.,смт.)Назва населеного пункту

Аналітична відомість № 1 послуг, наданих члену кооперативу, та розрахунків за них
за місяць 20РР р.

Ідентифікація замовника					**1-ий член СОК**							
Найменування послуги		Поставка матеріальних цінностей										
Планова собівартість		500,00								Номер листка		
Номер запису	Дата	В дебет рахунку 9031		В дебет субрахунку 3611 з кредиту субрахунку 7031		ПДВ	Разом по дебету	З кредиту субрахунку 3611				Разом по кредиту
		кількість	облікова вартість	Номер документа	Сума без ПДВ			Відмітки про оплату				
								Номер документа	В дебет рахунків (30, 31, 685, 672 тощо)			
									№681	№___	№___	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	ЧЧ.ММ.РРРР	-	500,00	1	500,00	100,00	600,00	-	600,00			600,00
Разом по сторінці				X								
Всього				X								

Відомість закінчено: "ЧЧ"місяць 20РР р.
Виконавець: Прізвище І.Б. (підпис)
Дані перевірив Прізвище І.Б. (підпис)

Додаток 5.19

Розшифровка № 1 по послугах та поставлених цінностях членам СОК за період

№	Найменування послуги (цінностей)	В дебет рахунку 9011, 9021, 9031		В дебет субрахунку 3611 з кредиту субрахунку 7011, 7021, 7031	ПДВ	Разом по дебету	З кредиту субрахунку 3611				Разом по кредиту
							Відмітки про оплату (в дебет рахунків 30,31, 685,672)				
		кількість	облікова вартість	Сума без ПДВ			№681	№685	№ 30	№___	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Послуга з поставка матеріальних цінностей 1-ому члену СОК	-	500,00	500,00	100,00	600,00	600,00				600,00
2	Матеріальні цінності для 1-ого члена СОК	-	5000,00	5000,00	1000,00	6000,00	6000,00				6000,00
3	Послуга з реалізації продукції 2-ого члена СОК	-	800,00	800,00	160,00	960,00		960,00			960,00
4	Послуга з переробки давальницької сировини 4-ого члена СОК	-	1000,00	1000,00	200,00	1200,00			1200,00		1200,00
5	Сервісна послуга для 5-ого члена СОК	-	4000,00	4000,00	800,00	4800,00			4800,00		4800,00
Всього		X									

Дата складання розшифровки: "ЧЧ"місяць 20РР р.
Розшифровку склав: Прізвище І.Б. (підпис)
Дані перевірив: Прізвище І.Б. (підпис)

Додаток 5.20

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

"ЧЧ" місяць 20 РР р. м.(с.,смт.) Назва населеного пункту

Відомість № 1 реалізації продукції члена кооперативу та розрахунків за неї
за місяць 20 РР р.

Вид продукції, біологічних активів	Номер реєстру позабалансового обліку	Дата	Прийнято до реалізації (Дт025)		Відпущено у реалізацію (Кт025)			Відображено заборгованість перед членом (Кт 685)				Погашення заборгованості (Дт 685)			
													Виплата з кредиту рахунків		
			Кількість	Вартість	Номер документа	Кількість	Вартість	Номер документа	Сума (Дт7041)	ПДВ (Дт644)	Разом	Взаємозалік за послугу по реалізації (Кт3611)	№ 30	№___	№___
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Продукція	025	ЧЧ.ММ. РРРР	-	10000,00	-	-	10000,00	-	10000,00	-	10000,00	960,00	9040,00		
Разом															

Відомість склав : Прізвище І.Б. (підпис)

Дані перевірив: Прізвище І.Б. (підпис)

Додаток 5.21

«Назва СОК»
(назва кооперативу)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ *12345678*

ВІДОМІСТЬ № 6.6а с.-г.
аналітичного обліку по рахунку
3611 «Розрахунки з покупцями та замовниками, які є членами кооперативу»

за місяць 20 РР р.

№ рядка	Номер Розшифровки		Ідентифікація члена	Залишок на початок місяця		Прийнято до (в дебет рахунку 36 з кре		
	Дата	Номер		дебет	кредит	№ 7031	_____	_____
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5
1	ЧЧ.ММ.РРРР	1	1-ий член СОК	-	-	6600,00		
2	ЧЧ.ММ.РРРР	1	2-ий член СОК	-	-	960,00		
3	ЧЧ.ММ.РРРР	1	4-ий член СОК	-	-	1200,00		
3	ЧЧ.ММ.РРРР	1	5-иій член СОК	-	-	4800,00		
			Разом	-	-	13560,00		

Вкладний аркуш до відомості № 6.6а с.-г.

оплати диту рахунків)			Оплачено, зараховано (з кредиту рахунку № 36 в дебет рахунків)							Залишок на кінець місяця	
____		Разом по дебету	№ 681	№ 685	№ 30	____	____	Разом по кредиту	Частка участі члена	дебет	креди т
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		6600,00	6600,00					6600,00	48,7	-	-
		960,00		960,00				960,00	7,1	-	-
		1200,00			1200,00			1200,00	8,8	-	-
		4800,00			4800,00			4800,00	35,4	-	-
		13560,00	6600,00	960,00	6000,00			13560,00	100	-	-

Відомість закінчено “ЧЧ” МІСЯЦЬ 20 РР р.

Виконавець (підпис)

Головний бухгалтер (підпис)

Додаток 5.22

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

"ЧЧ"місяць 20 РР р. м.(с.,смт.)Назва населеного пункту

Підсумкова відомість надання послуг (поставки цінностей) членам СОК № 1
за місяць 20 РР р.

Вид послуги (цінностей)		Матеріальні цінності				Одиниця виміру		кг. (т., шт.)				
Номер запису	Номер розшифровки	Член кооперативу	В дебет субрахунку 9011, 9021, 9031		В дебет субрахунку 3611 з кредиту рахунку 7011, 7021, 7031	ПДВ	Разом по дебету	З кредиту субрахунку 3611				Разом по кредиту
			кількість	облікова вартість	Сума без ПДВ			Відмітки про оплату в дебет рахунків (30, 31, 685, 672)				
								№ 681	№ 30	№ 685	№___	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1	1-ий член СОК	-	5500,00	5500,00	1100,00	6600,00	6600,00				6600,00
2	1	2-ий член СОК	-	800,00	800,00	160,00	960,00			960,00		960,00
3	1	4-ий член СОК	-	1000,00	1000,00	200,00	1200,00		1200,00			1200,00
4	1	5-ий член СОК	-	4000,00	4000,00	800,00	4800,00		4800,00			4800,00
		Всього										

Відомість склав : Прізвище І.Б. (підпис)

3. Спеціалізовані та модифіковані документи та регістри обліку кооперативних виплат та виплат на паї

Додаток 5.23

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

"ЧЧ"місяць 20 РР р. м.(с.,смт.) Назва населеного пункту

Розрахунок № 1 розподілу доходу кооперативу
за 20 РР р.

За Рішенням № Номер рішення загальних зборів кооперативу

Загальна сума доходу кооперативу	50 000,00

Відрахування:

На податок на прибуток від неосновної діяльності	0,00
Доход після вирахування податку	50 000,00

Розподіл доходу:		
Напрям	Відсоток	Сума
На формування резервів	0,0	0,00
На поповнення неподільного фонду	0,0	0,00
На кооперативні виплати	80,0	40 000,00
На виплати на паї	20,0	10 000,00

Розподіл суми виплат на паї:		
Х	Відсоток	Сума
Членів кооперативу	100,0	10 000,00
Асоційованих членів кооперативу	-	-

Підписи:

Головний бухгалтер	Прізвище І.Б.	(підпис)
Виконавчий директор	Прізвище І.Б.	(підпис)
Головний ревізор	Прізвище І.Б.	(підпис)
Голова кооперативу	Прізвище І.Б.	(підпис)

Додаток 5.24

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

"ЧЧ"місяць 20 РР р. м.(с.,смт.) Назва населеного пункту

Відомість № 1 нарахування та сплати кооперативних виплат за 20 РР р.

Загальна сума кооперативних виплат відповідно до Розрахунку № 1	40 000,00

№ п/п	Ідентифікація члена кооперативу	В кредит рахунку 672 з дебету рахунку 7042		Сплата (зарахування) кооперативних виплат (З дебету рахунку 672 в кредит рахунків)			
		Частка участі члена кооперативу (з відомості 6.6а с.-г.)	Сума	№ 30	№ 31	№_____	Разом
1	1-ий член СОК	48,7	19480,00		19480,00		19480,00
2	2-ий член СОК	7,1	2840,00	2840,00			2840,00
3	4-ий член СОК	8,8	3520,00	3520,00			3520,00
4	5-ий член СОК	35,4	14160,00		14160,00		14160,00
	Разом	100,0	40000,00	6360,00	33640,00		40000,00

Відомість склав: Прізвище І.Б. (підпис)
Дані перевірив: Прізвище І.Б. (підпис)

Додаток 5.25

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»
«ЧЧ» місяць 20 РР р. м.(с., смт.) Назва населеного пункту

Контрольний листок розрахунків з членом за надані послуги № 1
за 20 РР р.

Прізвище, ім'я, по батькові члена кооперативу (назва юридичної особи-члена кооперативу)
1-ий член СОК
Номер свідоцтва про членство в кооперативі **Номер**

Вид послуги	Одиниця виміру	Планова собівартість	Фактична собівартість	Відхилення фактичної від планової (4-3, +/-)	Загальний об"єм користування	Фактично сплачено (3*6)	Об"єм послуги в перерахунку на фактичну собівартість (4*6)	Збиток кооперативу (позит.різниця 8-7)	Підлягає кооперативній виплаті (позит.різниця 7-8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Послуга з поставки матеріальних цінностей 1-ому члену СОК	-	500,00	500,00	-	-	500,00	500,00	-	-
Матеріальні цінності для 1-ого члена СОК	-	5000,00	5000,00	-	-	5000,00	5000,00	-	-
Загальні обороти	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	5000,00	5000,00	-	-
Залишок (збиток кооперативу або кооперативна виплата)								-	-

Листок склав бухгалтер Прізвище І.Б. (підпис)

Достовірність даних
перевірив ревізор Прізвище І.Б. (підпис)

Член кооперативу (уповноважена особа члена кооперативу - юридичної особи) 1-ий член СОК (підпис)

Додаток 5.26

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Назва СОК»

"ЧЧ" місяць 20 РР р. м.(с.,смт.)Назва населеного пункту

Відомість нарахування та сплати виплат на паї за 20 РР р.

Загальна сума виплат на паї відповідно до Розрахунку № 1	Членів	Асоційованих членів
	4	-
Сукупна вартість паїв	8000,00	-
Розмір виплат на 1 грн. паю	1,25	-

№ п/п	Ідентифікація члена кооперативу	В кредит рахунку 671 з дебету рахунку 44					Сплата (зарахування) виплат на пай (з дебету рахунку 671 в кредит рахунків)			
		Члену		Асоційованому члену		Разом	№ 30	№ 31	№____	Разом
		Вартість паю	Сума виплат	Вартість паю	Сума виплат					
1	1-ий член СОК	2000,00	2500,00	-	-	2500,00	2500,00			2500,00
2	2-ий член СОК	2000,00	2500,00	-	-	2500,00	2500,00			2500,00
3	4-ий член СОК	2000,00	2500,00	-	-	2500,00		2500,00		2500,00
4	5-ий член СОК	2000,00	2500,00	-	-	2500,00		2500,00		2500,00
	Разом	8000,00	10 000,00	-	-	10 000,00	5 000,00	5 000,00		10 000,00

Відомість закінчено "ЧЧ" місяць 20 РР р.

Відомість склав: Прізвище І.Б. (підпис)

Дані перевірив: Прізвище І.Б. (підпис)